

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

(Revue Israélite)

ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΙΔΗΣΕΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Έτησια διὰ τὴν Ἑλλάδα ..... Δρ. 10.—
 Συνδρομὴ ὑποστηρίξεως ..... Φρ. 25.—
 Ἀγγελίαι ὁ στίχος ..... » 1.—
 Διὰ μεγάλας ἀγγελίας γίνεται ἰδιαιτέρα συμφωνία.

Γράμματα καὶ χειρόγραφα στέλλονται ὡς ἐξῆς :
 Διεύθυνσιν « Ἰσραηλιτικῆς Ἐπιθεωρήσεως » ἰδὸς
 Ἀποστόλου Παύλου 39 Ἀθῆνας.
 Adresse : A la Direction de la «Revue Israélite»
 Rue de l' Apôtre Paul 39 Athènes.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΛΗΞΗ;

Παρηλθον τέσσαρες μήνες καὶ ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ ἀμείλιτος. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς κλαγγῆς τῶν ὄπλων παρηλθον αἱ ἐβραϊκαὶ ἑορταὶ τοῦ Τισρί αἱ ὁποῖαι εἶναι πᾶσαι μία ἐξωτερικεὺς τοῦ ἀνθρωπίνου πόθου πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνευσιν. Ἐξακολουθεῖ ὁ πόλεμος ἀμείλιτος καὶ αἱ Δυνάμεις αἱ διεξογάγουσαι αὐτὸν φαίνονται εἰσελθούσαι εἰς ἀδιέξοδον. Πότε θὰ λήξῃ; Θὰ λήξῃ ἄρα γε ποτέ; Ἡ ἱστορία ἀναφέρει πολέμους τριακονταετῆς καὶ μεγαλειτέρας ἔτι διαρκείας. Καὶ πῶς θὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος οὗτος ἀφοῦ ἐκηρύχθη ἑκατέρωθεν πόλεμος ἐπικρατήσεως; Ποῖος θὰ ὑποκύψῃ; Ἄρα θὰ ὑποκύψῃ κανεὶς; Ἄν ἀνατρέχωμεν εἰς τὴν κλασικὴν ἱστορίαν, θὰ εὕρωμεν ὅτι ὁ ἀθηναϊσπαρτιατικὸς, ὁ πελοποννησιακὸς κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου, ἔληξε μὲ τὴν οὐσιαστικὴν ἐξασθένεισιν τῶν δύο ἀντιπάλων, ὁ δὲ μεταξὺ Ρώμης καὶ Καρχηδόνας μὲ τὴν ὄλοσχερῆ καταστροφὴν τῆς τελευταίας ταύτης. Ἀληθῶς ὁ σημερινὸς εὐρωπαϊκὸς δύναται μᾶλλον νὰ συγκριθῇ μὲ τὸν πελοποννησιακόν, ἀφοῦ πρόκειται περὶ λαῶν τοῦ αὐτοῦ πολιτισμοῦ, τῶν αὐτῶν θρησκευτικῶν ἀρχῶν, τῆς αὐτῆς ἰνδογερμανικῆς φυλῆς. Δὲν πρόκειται ἄρα γε, ὡς ἐδηλώθη ἤδη, περὶ ἐξοντώσεως ἀλλὰ περὶ ἐπικρατήσεως. Ἄλλ' ἐὰν μέχρι ἐπικρατήσεως, ἐπέλθῃ ἡ ἐξάντλησις, ποῖον θὰ εἶναι τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης; Ἡ ἐπικράτησις καμμιάς ἀσιατικῆς φυλῆς ἢ ἀφύπνισις τῶν λαῶν καὶ ἡ ἀνατολὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς φωτός, προόδου καὶ ἀγάπης, τὴν ὁποῖαν ὄνειροπόλησαν οἱ προφηταὶ τοῦ Ἰσραὴλ;

*
**

Ἄλλὰ μόνη ἴσως ἔλπις διὰ τὸ τέρας τοῦ σημερινοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ ἀπομένει ἡ ἐξέ-

γερσις τῶν λαῶν, ἰδίᾳ ἡ τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ κατὰ τῆς ἀπολυταρχίας τῶν Κυβερνήσεων, αἱ ὁποῖαι ἄνευ σοβαροῦ λόγου κατεδίκασαν λαοὺς ἔχοντας τὰ αὐτὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ἰδανικὰ εἰς ἀμοιβαίαν σφαγὴν. Καὶ ἰδίᾳ, ἐὰν ἐπέλθῃ ἡ εἰκαζομένη ἐξάντλησις, φυλετικὴ τε καὶ οἰκονομικὴ, ποία θὰ εἶνε ἡ θέσις τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ τῆς αὔριον;

Τὰ τέκνα τοῦ Ἰσραὴλ τὰ προκινδυνεύοντα εἰς τὰ διάφορα πεδία τῆς μάχης ὑπερβαίνουσι, λέγεται, τὸ ἡμισυ ἑκατομμύριον. Πάντες οὗτοι μάχονται ἀνδρείως, οἱ πλείστοι διὰ τὰ συμφέροντα μητροῦς πατρίδος, ἡ ὁποία δὲν τοὺς χορηγεῖ τὴν ἰσότητα παρὰ ὅταν πρόκειται περὶ φορολογίας ἢ θανάτου. Ἄλλ' εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ πλειονότης τῶν ἐβραίων τῶν ἐμπολέμων Κρατῶν εἶναι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, καὶ ἐὰν ἠρωτῶντο αὐτοὶ ὁ πόλεμος δὲν θὰ ἐγίνετο.

Ὁ πόλεμος θὰ ἐξαντλήσῃ τὴν φυλὴν ἀλλὰ θὰ ἐξαντλήσῃ πρὸ παντὸς τὴν οἰκονομικὴν κατὰστασιν αὐτῆς, ἀφοῦ οἱ πλείστοι τῶν ὁμοδόξων μας ἀσχολοῦνται εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἄλλὰ παρὰ τὸν ἡρωϊκὸν πατριωτισμὸν των, μέγα πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἠθικὸν ἄλγος τῶν Ἑβραίων τῶν πολεμούντων κατὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας.

*
**

Ο ΥΠΟΧΩΡΩΝ ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ ΤΟΥ

Τὸ μόνον ὄφελος τὸ ὁποῖον ἐπορίσθη μέχρι τοῦδε ὁ Ἑβραϊσμός ἐκ τῆς τρομερᾶς εὐρωπαϊκῆς τραγωδίας εἶναι ἡ ὕφεσις τὴν ὁποῖαν ὑπέστη ὁ ἀντισημιτισμός. Οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ μισαροῦ κηρύγματος ἀπεκήρυξαν τὰς ἰδέας των καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀντισημιτικὰ φύλλα δὲν ὑπάρχουν πλέον. Ἄλλὰ μὴ, καθὼς ἐρωτήσαμεν καὶ ἄλλοτε, ἡ ὑποχώρησις αὕτη εἶναι ἀπόρροια τοῦ ἐπαπειλούντος κινδύνου, τοῦ πραγματικοῦ

κινδύνου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου χάνει πᾶσαν ὑπόστασιν ὁ φανταστικός ἐβραϊκὸς κίνδυνος; ὄρα καὶ θεωρίας τοῦ «Νίτσε» ἐν ἄλλῳ ἄρθρῳ τοῦ παρόντος ἀριθμοῦ). Καὶ ἄλλο σπουδαιότερον. Ποῦ ἐστηρίζετο ἡ πομπώδης ἀντισιμιτική θεωρία; Εἰς τὸ ἀσυμβίβαστον δῆθεν τῶν φυλῶν. ! Οἱ Ἑβραῖοι παρουσιάζοντο ὡς σημιταί, θιασῶται τοῦ ὕλισμοῦ, τοῦ κέρδους, ἔξεννοι ὄλως πρὸς τὰ ὑψηλόφρονα αἰσθήματα τῆς εὐγενοῦς ἀρίας φυλῆς! Ὅποια ματαιοδοξία καὶ ψεῦδος εἰς τὰ χονδρόλογα ταῦτα! Ὡ εὐγενεῖς ἄριοι, διατὶ ἀλληλοσφάζεσθε; δύναται νὰ ἐρωτησῆ ὁ σημίτης: πρὸς ἐπικράτησιν ποίας ὑψηλῆς ἰδέας, πρὸς διάσωσιν ποίου πολιτισμοῦ; Καὶ ἐρωτᾷ τοῦτο ὁ ἐβραῖος σημίτης, ὁ ξένος δῆθεν πρὸς τὸν ἄριον πολιτισμόν, ἀφοῦ εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος βαρέως φέρων τὴν σφαγὴν καὶ τὴν ἐξόντωσιν τόσων ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων ὄντων. Ἀνεγνώσατε τὸ ἄρθρον τοῦ ἐβραίου Θεοδώρου Οὐόλφ ἀρχισυντάκτου τῆς Ἡμερησίας τοῦ Βερολίνου (τοῦ ἐβραίου ἐπίσης Μότσερ) συμπαθοῦντος πρὸς τοὺς Γάλλους; Εἶδατε τὴν δῆλωσιν τοῦ Μᾶξ Νορδίου, ἐβραίου τῆς Αὐστρίας ἐξυμνοῦντος τὴν εὐγένειαν τῶν Γαλλίδων πρὸς τοὺς ἀναχωροῦντας Γερμανούς; Οἱ διάφοροι κλάδοι τῆς ἀρίας φυλῆς ἔχουν οὕτως μόνην **γραμμὴν ἐνώσεως** τῶν ἀνθρώπων τὸν **ξένον** τῶν ἐβραίων, ὁ ὁποῖος θὰ ἠγωνίζετο πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης (μὴ ὁ πρῶτος ὁ ρίψας φωνὴν ὑπὲρ εἰρήνης δὲν εἶναι ἐβραῖος καὶ σιωνιστὴς ὁ φίλος τοῦ Οὐίλσον ἀμερικανὸς διπλωμάτης Στράους; ἐν τῷ μέσῳ τῶν βανδαλισμῶν καὶ τῶν ἀγριοτήτων τῶν εὐγενῶν τέκνων τῆς μόνης εὐγενοῦς κατὰ τοὺς ἀντισιμιτικὰς ἀρίας φυλῆς!

Ο ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ

Οἱ σιωνισταὶ οἱ πίπτοντες σωρηδὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης διὰ τὰς ἰδιαιτέρας πατρίδας των, οἱ μὲ σιωνικὴν σημαίαν πολεμοῦντες ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλοῦ, οἱ σιωνισταὶ τῆς Γερμανίας καὶ Ρωσσίας, οἱ πρόσκοποι σιωνισταὶ οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ αὐστριακῷ στρατῷ ἐλπίζουν ἄρα γε ὅτι ὁ πόλεμος οὗτος θὰ βελτιώσῃ **ἐθνικῶς** τὴν θέσιν τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ; Ἦδη ἐν Ἀμερικῇ ἔγινεν καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ γίνεται σκέψις περὶ λήψεως μέτρων ἵνα εἰς τὸ προσεχές Συνέδριον τὸ μέλλον νὰ κανονίσῃ τὴν νέαν πολιτικὴν κατάστασιν ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ — Συνέδριον τὸ ὁποῖον πιθανώτατα θὰ κανονίσῃ κατάστασιν μέλλουσαν νὰ διαρκῆσῃ ἐπὶ πολλὰς γενεάς — μὴ λησμονηθῆ ὁ ἐβραϊκὸς λαός. Ἦδη ὑπουργοὶ καὶ αὐτὸς ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας ἀνεγνώρισαν τὰ δικαιώματα εἰς τὴν ζωὴν τῶν μικρῶν ἐθνοτήτων, ἐξ ὧν εἶπεν προέκυψαν τὰ μεγαλεῖτερα ἀγαθὰ εἰς τὸν

κόσμον. Ὁ ἐβραϊκὸς λαὸς ὁ κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἰδίου ἀγγλοῦ Ἰπουργοῦ, δώσας τὴν σωτηρίαν εἰς τὸν κόσμον, θὰ μείνῃ αἰωνίως ὁ μόνος ἀδικημένος; Ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῆς Ἀσίας, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παίξῃ ρόλον ἐκπολιτιστοῦ πρώτης τάξεως, ὁ ἐβραϊκὸς λαὸς ἐν Παλαιστίνῃ;

Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Ἀτυχῶς ἡ ἀρχαία αὕτη ἐβραϊκὴ χώρα, θὰ γίνῃ πιθανόν, διαρκοῦντος τοῦ παρόντος πολέμου, τὸ θέατρον νέων αἱματηρῶν πολέμων μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἀγγλων. Ἐν τούτοις αἱ εἰδήσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῆς χώρας δὲν εἶναι εὐχάριστοι. Ἐκτὸς τῆς διακοπείσης εἰς αὐτὴν μεταναστεύσεως ἕνεκεν τῶν μέτρων τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς κριαίμου παντοῦ καταστάσεως, ἡ θέσις ἐπιδεινοῦται ἐκ τοῦ πολέμου. Οἰκονομικὴ κρίσις μαστίζει τὴν χώραν καὶ τὰ ἐκεῖ ἐβραϊκὰ σχολεῖα καὶ λοιπὰ καθιδρύματα θὰ διέτρεγον σοβαρὸν κίνδυνον ἐὰν δὲν ἐλαμβάνοντο ἀνάλογα μέτρα καὶ ἀπὸ τὸ Σιωνικὸν Κέντρον (τὸ ὁποῖον μετετέθη πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς του εἰς οὐδετέραν χώραν, εἰς Χάγην τῆς Ὀλλανδίας) καὶ ἐὰν οἱ ἐβραῖοι τῆς Ἀμερικῆς, σιωνισταὶ καὶ μὴ, δὲν διέθετον ἡμισὶ ἑκατομμύριον ἵνα ἐξασφαλίσουν τὴν λειτουργίαν τῶν ἐβραϊκῶν παλαιστινείων Σχολείων. Ταυτοχρόνως αἱ Σιωνικαὶ Τράπεζαι συντελοῦν διὰ δανείων εἰς τὴν ἀνακούφισιν τοῦ τε ἀστικοῦ καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ἐβραϊκοῦ πληθυσμοῦ τῆς Παλαιστίνης.

ΔΑΒΙΔ ΟΥΟΛΦΣΩΝ

Τὸν μῆνα Τιςρὶ ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ὁ μέγας σιωνιστὴς Δαβὶδ Οὐόλφσων. Ὁ μεταστὰς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐνθουσιώδης συνεργάτης τοῦ Χέρτσλ, συνεργάτης ἀγνωστος κατ' ἀρχὰς διὰ τὸ πολὺ κοινόν, διότι ὁ Οὐόλφσων ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην τῶν δρώντων μὲ ὄλας τὰς δυνάμεις των χάριν ἐνὸς ἰδανικοῦ χωρὶς νὰ ἀποβλέπωσιν εἰς προσωπικὴν δόξαν. Εἰς τὸν Σιωνισμόν ὁ Οὐόλφσων ἔδωκεν ἀπὸ τὴν παρουσίαν του, τὴν ψυχὴν του ὅλην καὶ αὐτὴν ἴσως τὴν ζωὴν. Εἰς Παλαιστίνην, εἰς τὸ Τράνσβααλ, εἰς πλείστα ἄλλα μέρη μετέβη ὁ Οὐόλφσων παρὰ τὴν κλονιζομένην ὑγείαν του ἵνα φέρῃ τὸ ρῆμα τοῦ Σιωνισμοῦ.

Ὅταν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χέρτσλ, ὁμοφώνως οἱ πρωτεύοντες ἐν τῷ Σιωνισμῷ ἀπετάθησαν εἰς τὸν Οὐόλφσων ὡς πρὸς τὸν μόνον ἀντάξιον διάδοχον, οἱ πλείστοι διηρωτῶντο ποῖος ἦτο οὗτος; Καὶ ἐφάνη ὁ μεταστὰς ἀντάξιός τοῦ μεγάλου προκατόχου του, οὕτως ὥστε ἐλέχθη δικαίως ὅτι ὄχι μόνον τὸ ἔργον

τὸ Σιωνικὸν δὲν ἐμειώθη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Οὐόλφσων, ἀλλ' ὅτι ἀπεναντίας προήχθη ἀλματικῶς. Δυστυχῶς ἡ ὑγεία του δὲν τοῦ ἐπέτρεπεν νὰ μείνῃ ἐπὶ μακρὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κινήματος ἀλλὰ μῦλα ταῦτα ἡ δρασὶς του ἡ μεγάλη ὑπὲρ τοῦ Σιωνισμοῦ δὲν ἔπαυσε μέχρι τελευταίας πνοῆς. Ὁ Οὐόλφσων ἐξήσκει ἀμέριστον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν διοικούντων τὸν Σιωνισμόν, ὁ λόγος του δὲ καὶ ἡ παρουσία του εἰς τὰ Σιωνικὰ Συνέδρια ἐνέπνεον πίστιν καὶ θάρρος, ἐκόπαζε τὰ πάθη καὶ ἐξύψων τὰ πνεύματα εἰς ἀτμοσφαιρᾶν ἰδανισμοῦ καὶ ἐνθουσιώδους ἐργασίας. Ἄν καὶ ἀπὸ τινα χρόνον ὡς εἶπομεν δὲν ἦτο ὁ ἐπίσημος ἀρχηγὸς τοῦ Σιωνισμοῦ, ἐθεορεῖτο ὅμως κατ' οὐσίαν τοιοῦτος, καὶ ὁ Ἰσραὴλ ὀλόκληρος ἐθρήνησε τὸν θάνατον αὐτοῦ, καθὼς ἐνὸς τῶν μεγαλειτέρων τέκνων τῆς Διασπορᾶς.

Ο ΝΟΜΟΣ 281 ΠΕΡΙ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΙ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Μᾶς ἐρωτοῦν· *Αἱ Ἰσραηλιτικαὶ Κοινότητες ὑπάγονται εἰς τὸν νόμον 281 περὶ Σωματείων;*

Ἀπαντῶμεν: φρονοῦμεν, ὅτι ἀναντιρρήτως ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος νόμος δὲν δύναται νὰ ἀφορᾷ εἰς τὰς Ἰσραηλιτικὰς Κοινότητας. Ἡ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης δηλαδὴ τὸ πλήρωμα τὸ πρεσβεῦον τὸ ἐβραϊκὸν δόγμα εἰς ὀρισμένον τόπον, δὲν πρέπει νὰ συγγέται μὲ τὰ Σωματεῖα. Τὸ Σωματεῖον ἀρχίζει νὰ λάβῃ ὑπόστασιν ἀφ' ὅτου ὀρισμένη ὁμὰς ἀνθρώπων ἀποφασίσουν νὰ συνεργάζωνται δι' ὀρισμένον σκοπόν.

Μία Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης (ὅπου συνέρχονται εἰςπροσεσχηγ 10 Ἰσραηλιταὶ ἄρρενες) ὑφίσταται αὐτομάτως, καθοριζομένων τῶν δικαίων καὶ καθηκόντων αὐτῆς ἐκ τοῦ ἰδίου δόγματος καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος τοῦ θεσπίσαντος τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως.

Δύναται νὰ θεωρηθῆ Σωματεῖον τὸ Χριστιανικὸν πλήρωμα ἐνὸς τόπου; Βεβαίως ὄχι. Καὶ τὸ ἐβραϊκὸν πλήρωμα ἐπίσης!

Τὰ Σωματεῖα δὲν ἐξασκοῦσι καθήκοντα οὕτως εἰπεῖν πολιτικά, ὑποχρεωτικά ἀπὸ τὸν Νόμον τοῦ Κράτους, καθὼς ληξιαρχικὰς πράξεις, οὔτε ὑπέχουν καθήκοντα ὀρισμένης πνευματικῆς μορφώσεως οὔτε θεραπεύουν ἀνάγκας ἐσωτερικῆς συνειδήσεως μὴ ὑπαγομένης εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Ἄλλ' αὐτὸ τὸ 1ον ἄρθρον τοῦ Νόμου 281 λύει τὸ ζήτημα καθορίζον τι ἐστὶ Σωματεῖον. Λέγει λοιπὸν τὸ ἄρθρον 1. «Σωματεῖα, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ Νόμου τούτου (τοῦ 281) λογίζονται Σύλλογοι ἢ ἐνώσεις **ἐπὶ** τοῦλάχιστον φυσικῶν

προσώπων, ἅτινα συγκεντροῦσι κατὰ τρόπον διαρκῆ τὰς γνώσεις ἢ ἐνεργείας αὐτῶν χωρὶς νὰ ἀφορῶσιν εἰς κερδοσκοπίαν. Τὰ σωματεῖα εἶναι ἐλεύθερα ἐν τῷ Κράτει, ἐφ' ὅσον ἔχουν σκοπὸν μὴ ἀπαγορευόμενον ὑπὸ τῶν νόμων ἢ τῆς ἠθικῆς».

Λοιπὸν ἐρωτῶμεν δύναται ἐπὶ Ἰσραηλιταὶ νὰ σχηματίσουν Κοινότητα; Ἀδύνατον θὰ ἀπαντήσουν οἱ γνωρίζοντες καὶ ἀμυδρῶς τὰ τοῦ ἐβραϊσμοῦ. Ὁ ἐβραϊσμός ἀπαιτεῖ διὰ τὸν σχηματισμόν Κοινότητος δέκα ἄρρενας ὑπερβάντας τὸ 13ον ἔτος. Ἴδου λοιπὸν ὅτι ἀπὸ τὸ 1ον ἄρθρον προσκόπτει ὁ Νόμος πρὸς τὸ ἐβραϊκὸν δόγμα.

Ἄλλ' οἱ διατεινόμενοι ὅτι ἡ Κοινότης ὑπάγεται εἰς τὰ Σωματεῖα ἐσκέφθησαν ἄρα γε δύο τινὰ πολὺ σπουδαῖα: α' ὅτι διὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Κοινότητος ὡς Σωματεῖου, κατὰ τὸν Νόμον 281 καταργεῖται τὸ ἐνιαῖον αὐτῆς, τὸ ἐνιαῖον τῆς ἐβραϊκῆς οἰκογενείας ἐνὸς τόπου διότι θὰ ἤρουν, ἐὰν ἴσχυεν περὶ τῶν Κοινοτήτων ὁ Νόμος περὶ Σωματείων ἐπὶ ἄτομα νὰ ζητήσουν ἐφ' ὅσον ἔχουν σκοπὸν μὴ ἀπαγορευόμενον ὑπὸ τῶν νόμων ἢ τῆς ἠθικῆς, καὶ νὰ σχηματίσουν μίαν Κοινότητα εἰς πρῶτην δυσαρέσκειαν μὲ τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Ραββίνον τῆς Κοιότητός των; καὶ β') ὅτι ὑπόκειται ἡ τοιαύτη Κοινότης-Σωματεῖον, εἰς **διάλυσιν** δι' ὀρισμένας τυπικὰς παραλείψεις;

Ἄλλ' αἱ Κοινότητες, δὲν εἶναι Σύλλογοι ἢ Σωματεῖα, οἰκιοθελῶς ἰδρυόμενα ἢ διαλυόμενα, ἀλλὰ καθιδρύματα ἐφ' ὧν ἐδράζεται ὁ ἠθικὸς καὶ πνευματικὸς βίος ἐνὸς θρησκευτικοῦ πληρώματος, καθιδρύματα προκαλοῦντα ὡς ἐκ τούτου τὴν ἄμεσον μέριμναν τῆς Πολιτείας, διότι καὶ ἐκ τῆς καλῆς λειτουργείας αὐτῶν ἐξήρηται ἐν ὀρισμένῳ μέτρῳ ἡ καλὴ λειτουργία καὶ ἡ εὐημερία αὐτῆς—ταύτης τῆς Πολιτείας.

Ἄρα ἰδιαιτέρος Νόμος πρέπει νὰ διέπῃ τὰ τῶν Κοινοτήτων, ὧν ἡ λειτουργία πρέπει νὰ ὑπάγεται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἀνωτέρας θρησκευτικῆς Ἰσραηλιτικῆς ἀρχῆς, ὑπὸ τὴν ὑπάτην ἐννοεῖται ἐποπτεῖαν τοῦ Κράτους, κατὰ τὸ καθιερωθὲν ἀξίωμα ἐνὸς τῶν διασημοτέρων Ἰσραηλιτῶν τοῦ αἰῶνος, τοῦ πρῶην πρωθυπουργοῦ τῆς Ἰταλίας Λουίτζη Λουτζάτη: Ἐλεύθερα ἐκκλησία ἐν Κυρίαρχῳ Κράτει (Libere bhiese nello Stato Sovrano) διορθώσαντος τὸ ἀξίωμα τοῦ Καβὸρ ἐλευθέρα Ἐκκλησία ἐν Κράτει ἐλευθέρῳ Libera bhiesa in Libero Stato).

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΙΕΦΘΑΕ

[Ποίημα]

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΖΕΡΒΟΥ ΙΑΚΩΒΑΤΟΥ

Ὁ συγγραφεὺς συνοδεύει τὸ ποίημα μὲ τὴν ἐξῆς σημείωσιν. «Τὸ τραγικὸν γεγονός τῆς μονογενοῦς κόρης τοῦ Ἰεφθαέ, καθιέρωσε τὸ ἔθιμον τοῦ νὰ πηγαίνωσιν κατ' ἔτος αἱ Ἰσραηλίτιδες παρθένοι εἰς τὰ ὄρη, καὶ περιφερόμεναι νὰ θρηνοῦν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας τὴν παρθενίαν τῆς.

«Τινὲς θεωροῦν αὐτὸ ὡς μίαν ἀλληγορίαν, καλύπτουσαν τὴν ἀπλὴν μόνον καταδικὴν τῆς νεάνιδος εἰς διὰ βίου ἀγαμίαν. Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι ὑποπίπτουν εἰς προφανέστατον λάθος, διότι ἡ Γραφή, τὸ ἀναφέρει ἀκριβῶς καὶ ἐκπεριστατωμένως ὡς ἐν ἱστορικὸν γεγονός. Ἡ τεκνοθυσία ἄλλως ἢ το κοινὴ εἰς τὰς περιστοιχούσας τοὺς Ἰσραηλίτας ἐτέρας φυλάς, τὴν ὁποίαν καὶ ἐκεῖνοι παρεδέχοντο, ὁσάκις ἐξετρέποντο ἀπὸ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

«Ἄλλ' ἴσως ἐπρόκειτο πρὸς παραδειγματισμὸν νὰ τιμωρηθῆ καὶ ἡ ἀπερικοψία τοῦ πατρὸς καὶ ἡ σκληρὰ φιλοδοξία τοῦ στρατηγοῦ, ὅστις διὰ παρατόλμων καὶ ἀπρεπῶν πρὸς τὸ Θεῖον ὑποσχέσεων, ἤθελε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἦταν τῶν ἐχθρῶν. Ἡ ὑποσχεθεῖσα θυσία ἀγνώστου ἀθώου ὄντος ἐπέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἰδίου του τέκνου. Ἄλλως τε καὶ τὰ τοιαῦτα φαινόμενα δὲν πρέπει νὰ ἐξηγῶνται μὲ τὰς ιδέας καὶ τὰ ἔθιμα ἄλλων ἐποχῶν».

Σ. Ι. Ε. Ἡ ἱστορία τῆς κόρης τοῦ Ἰεφθαέ εἶναι μοναδικὴ εἰς τὴν ἑβραϊκὴν ἱστορίαν.

Μαζὺ μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς θυσίας τοῦ Ἀβραάμ πρόκειται καὶ αὐτὴ ὡς τεκμήριον ὅτι ἡ τεκνοθυσία διαδεδομένη εἰς ὅλα τὰ παλαιὰ ἔθνη εὑρίσκειν ἐναντιότητα παρὰ τῷ ἑβραϊκῷ λαῷ,

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν μὴ τελεσθεῖσαν θυσίαν τοῦ Ἀβραάμ, αὕτη πρόκειται φανερώς ὡς διαμαρτυρία κατὰ τῆς ἀνθρωποθυσίας, διότι ὁ Θεὸς δηλοῖ ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ αὐτήν. Ὅσον διὰ τὸν Ἰεφθαέ, εἶναι φανερόν πρῶτον μὲν πόσον διαφέρει ἡ περίπτωσις τοῦ τῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος φερ' εἰπεῖν διότι ἐνῶ ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν ἐν γνώσει, προθύμως καὶ πρὸς ἐπίτευξιν νίκης θυσιάζει τὴν κόρην του, ὁ Ἰεφθαέ τὸ πράττει ἀκουσίως, πενθῶν, κατόπιν ἀπερικοψίας. Καὶ ἀκόμη. Ἐνῶ εἰς τὴν τρωϊκὴν ἐποχὴν, καὶ λαὸς καὶ ἱερεῖς ἐνόμιζον ὡς θεάρεστον τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἐν τῇ Γραφῇ ἡ πράξις τοῦ Ἰεφθαέ ὄχι μόνον δὲν τυγχάνει ἐπιδοκιμασίας, ἀφοῦ ἡ ἑβραϊκὴ νομοθεσία τὴν ἀπαγορεύει, ἀλλὰ καὶ αἱ περιστάσεις μὲ τὰς ὁποίας περιβάλλεται τὸ ἐπεισόδιον δηλοῦν ἀπεριφράστως τὸ ἀντίπαθὸν συναίσθημα τοῦ

συγγραφεῶς, ὃ ὁποῖος ἀφ' ἐνὸς παριστάνει τὸν Ἰεφθαέ ὡς οὐκ ἰσραηλίτην, ὡς τέκνον κοινῆς γυναικός, ἴσως ἀλλοφύλου, καὶ ἀφ' ἑτέρου μᾶς περιγράφει τὴν περιπαθὴ περιπλάνησιν εἰς τὰ ὄρη τοῦ Γαλαὰδ τῶν θυγατέρων τοῦ Ἰσραὴλ θρηνοῦσῶν μὲ τὴν δυστυχή κόρην τὴν θυσιασθεῖσαν παρθενίαν τῆς. Ἐὰν ἡ πράξις τοῦ Ἰεφθαέ ἐθεωρεῖτο θεάρεστος, θὰ προδικαίει ἄρα γε τοσαύτην λύπην μεταδιδομένην ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;

Ἡ εὐχὴ τοῦ Ἰεφθαέ εἶναι ἀναντιρρήτως λείψανον χαλαροῦ ὀπωσθήποτε εἰδωλολατρικοῦ ἔθιμου. Ἄλλὰ πόσον ἀπέχει ἡ περὶ θεοῦ ἀντίληψις τῆς ἀρχαίας ταύτης ἐποχῆς τῶν Κριτῶν τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἐποχῆς τῶν προφητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκήρυττον ὅτι τὸ θεῖον δὲν στέργει οὐδὲ θυσίας ζώων ἀλλὰ πράττειν τὸ καλόν, κρίνειν δικαίως τὸν ὀρφανὸν ἀμύνεσθαι τῆς χήρας!

Ὀπωσθήποτε ἡ τραγωδία τοῦ Ἰεφθαέ συγκινεῖ καὶ λησμονεῖ τις τὴν σκληρότητα τῆς πράξεως, διὰ τὸν ἀνθρώπινον πόνον τὸν περιλαμβανόμενον εἰς τὴν ὀλιγόστιχον ἀφήγησιν τῆς Γραφῆς καθὼς πεντέξῃ στίχοι τοῦ Δάντου ἀπηθανάτισαν τὴν συγκίνησιν τοῦ αἱματηροῦ δράματος τῆς Φραγκίσκας ντὲ Ρίμινι.

Ὁ Ζερβὸς εἰσδύσας μὲ τὴν τρυφερὰν καρδίαν του εἰς τὸ βάθος τῆς τραγωδίας μετέδωκεν εἰς ὠραίους καὶ περιπαθεῖς δημοτικοὺς στοίχους ὅλην τὴν συγκίνησιν τῆς κόρης τοῦ Ἰεφθαέ καὶ τῶν ὀμιλήκων τῆς ἀνὰ τὰ ὄρη τοῦ Γαλαὰδ. Μ. Χ.

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΙΕΦΘΑΕ

Τὴν ἀνοῖξί π' ἀνθίζουε
Τὰ δάση κι' ἡ κοιλάδες,
Κι' οἱ κάμποι πρασινίζουε
Καὶ χύνουν ὀμορφάδες,

Σεμνὰ ντυμένη ἐδιάβαινε,
Τοῦ Ἰεφθαέ ἡ Κόρη,
Καὶ μ' ἄλλαις νιαῖς ἀνέβαινε
Στοῦ Λίθανου τὰ ὄρη.

Ὅχι νὰ μάση χρώματα,
Βασιλικούς ἢ μῦρα
Ἄλλὰ σ' ἐκεῖ τὰ χρώματα
Τὴν ἀτυχῆ τῆς μοίρα,

Νὰ κλάψ' ἡ κόρη, ποῦ' μελλε
Παρθένος νὰ πεθάνη
Ἄφ' ὁ πατέρας τὸ θελε,
Καὶ θῦμα του τὴν κάνει

Γιατὶ ὅταν ἐζώσθηκε
Σπαθὶ νὰ πολεμήσῃ
Στὸν Κύριον ὑποσχέθηκε
Τὸ' ἐχθρὸς ἂν τοὺς νικήσῃ,

Νὰ τοῦ προτρέφῃ σφάγιον
Ὅπισ' ὅταν γυρίσῃ,
Εἰς τὸ βωμὸ τὸν ἅγιον
Τὸν πρῶτον π' ἀπαντήσῃ.

Μυστήρια οὐράνια!
Ποῦ ἀπ' ἄλλους ἐξηγιῶνται,
Ὅτ' εἶναι ἦθη ἄγρια
Τοῦ τόπου ποῦ γεννιῶνται.

Ἀπὸ τῆ γῆ του ἐξόριστος
Ὁ Ἰεφθα' ἐζώσσε
Κι' ἀπὸ τὸν κόσμον ἀγνώριστος
Στὰ δάση ἐπερπατοῦσε.

Τὸ Θεὸ καὶ τὴν ἀνδρεία του
εἶχε παρηγορία,
τὸ τόξο, τὴν ἀσπίδα του
γιὰ τ' ἄγρια θηρία.

Ἄλλὰ τὸ μαῦρ' ἀμάρτημα
π' ἀπαίδευτο δὲ μένει,
κι' ὁ ἀμαρτωλὸς ἀνάθημα
εἰς τὸ λαϊκὸ του φέρνει,

Κι' ἐκεῖνοι τοὺς ἐπαίδεψε
ὅπου τὸν ἐξώρισαν,
γιατ' εἰς δεινὰ τοὺς ἔρριψε
ποῦ τὸν ἀναζητήσαν.

Ἀκούει, κλαίει, δέχεται
ὁ ἄνδρας ὁ γενναῖος,
καὶ ἀπὸ ζῆλο φλέγεται
Θεοῦ, ὁ ρωμαλέος.

Ἐνθουσιασμένος στρέφεται
στὸν Πλάστην καὶ δὲν ζεύρει
σ' ὅσα ζητᾷ καὶ δέεται,
τί μέλλει νὰ τὸν εὕρῃ.

Ὡ Ὑψίστε, ἐπίβλεψε
«Σπλαγχνίσου τὸν λαόν σου»
καὶ σκόρπισε κατὰστρεψε
τὸν ἀπίστον ἐχθρόν σου.

«Κι' ὀπίσω ἰσχυρώτατος
σοῦ τάξω ἂν γυρίσω
«θυσία ὀλοκαυτώματος
τὸν πρῶτον π' ἀπαντήσω».

Ὁ Ὑψίστος τὸ ἤκουσε
εἰς ὅσα τοῦ γυρεύει.
ἡ τύχη ὅμως τὸν ἔλυσε,
πικρὰ τὸν φαρμακεύει!

Ρουφαῖα περιζώνεται,
κτυπᾷ τοὺς Ἀμμωνίτας
κι' ἡ νίκη στεφανώνεται
ἀπ' τοὺς Ἰσραηλίτας.

Εἰς Μασσηφά(1) ἐπέταξε
ἐκεῖνη' ἠγολογῶντας
κι' ἡ κορασιά ἐφώνησε,
ἀπὸ χαρὰ σκιρτῶντας.

—Τὰ ὄργαν' ἄς κτυπήσωμεν
σ' τὴ δοξασμένη μέρα
ἄς πᾶμε ν' ἀπαντήσωμεν
τὸ νικητὴ πλῆρα.

Μὲ τύμπανα ἐηγῆκανε
καὶ μὲ κιθάρας κόραις
χοροὺς ἄλλαις ἐστήσανε
παρθέναις ἀνθοφύραις.

Χορὸς

Μέγας εἶναι ὁ Θεὸς
δυνατὸς καὶ κραταίος
τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ
Ψάλλε, παίζε, ὦ κιθάρα,
καθὼς πάλαι στοῦ Σάρα
τῆς γενναίας Ἰκὴλ.

Ἐτερος χορὸς

Ὁ βραχίον ἰσχυρὸς
φοβερός καὶ τρομερός
τοὺς ἐχθρούς του τοὺς νικά.
τὸν λαόν του κραταίονει
τὸν Ἰεφθαέ στεφανώνει
Μὲ φοινίκης τὰ κλαδιά.

Οἱ δύο χοροὶ

Δένδρα ὄρη ἄς σκιρτοῦν
καὶ τὰ δάση ἄς εὐφρανθοῦν
ἄς δοξάσουν τὸν Θεόν.
Τὸνομά τ' ἄς εὐλογοῦνε
πάντα νίκαις ν' ἀντηχοῦνε
στὸν δικόν του τὸν λαόν.

Ἐμπρὸς ἦτο κι' ἐχόρευε
τοῦ Ἰεφθα' ἡ μόνη
ἡ κορασιά κι' ἀγνάντευε
ἐκεῖνον ποῦ σημόνει.

Ἡ δυστυχὴς νὰ γνώριζε,
ὅτι γι' αὐτὴ κρυμμένη
κεῖ ἡ μοῖρα τῆς ἐγύριζε
σαβθανοφορεμένη!

Τὴ βλέπει αὐτὴς ποῦ ἔχουσε
ζωὴ μέσ' στὴν καρδίᾳ τῆς
τὰ ροῦχά του ἐξέσχισε,
καὶ σταματᾷ κοντὰ τῆς.

—Ὁμιε γλυκὸ παιδάκι μου!
κτυπᾷ τὰ δὺο χέρια
—Ποιά μέσα εἰς τὰ σπλάγγνα μου
Μοῦ ἐμπήξες μαχαίρια.

Γιατὶ στὸ Θεὸ δέθηκα
τὴ νίκη νὰ κερδίσω
καὶ θῦμα τοῦ ὑποσέθηκα
τὸν πρῶτον π' ἀπαντήσω—.

1) Πατρίς τοῦ Ἰεφθαέ.

Τὰ σείστρα ἐσιγήσανε,
ἢ κόρες ἀραχνιάζουν
κι' οἱ ἀνθοὶ ποῦ τσ' ἐστόλιζανε
κι' αὐτοὶ μ' ἐκείαις γλωμιάζουν.

Ἡ κορασι' ἀπεκρίθηκε
—Πατέρα μου ἄς γένη
τὸ στόμα σου ὅτι εὐχθήθηκε
κι' ὁ Ὑψιστος προσμένει.

Πῶς εἶμαι μόνον γέννημα
ἐσένα μὲ πικραίνει.
τοῦ Πλάστου ὅμως τὸ θέλημα
καὶ τὸ δικό σου ἄς γένη.

Γραμμένο τό 'γε ἡ τύχη μας
ἐτούτη τὴν ἡμέρα.
νὰ γένη ἢ χαρὰ λύπη μας
κι' ἐμὲ καὶ σὲ πατέρα

Ζητῶ μόνον καὶ χάρισε
δυὸ μῆνες νὰ περάσω
εἰς τὰ θουὰ καὶ ἄφησε
τὴν παρθενιά νὰ κλάψω—.

Τὸ στόμα ἔτσι ἐλάλησε
μ' ὑποταγή καὶ σέβας,
ποῦ μέσα του ἐβράγισε
ὁ δυστυχῆς πατέρας.

Ποῦ ποῦ τὴ φίλησε,
τῆς λέει:—γλυκὸ παιδί μου,
σῦρε κι' ὀπίσω γύρισε
γιὰ τὴν ὑπόσχέσι μου—.

Σεμνὰ τότε στολιζέται,
καὶ πάλα ὄχ τὸν πατέρα
μὲ τὰ φιλιὰ χωρίζεται,
θλιμέν' ἢ θυγατέρα.

Μαζῆ τῆς ἀκλουθήσανε
κι' ἢ ἄλλαις ἢ παρθέναις
ποῦ φιλενάδες ἦτανε,
εἰς τὰ λευκὰ ντυμέναις.

Μονάχαις τριγυρίζουσε
στὰ ὄρη τοῦ Λιβάνου
ἐκεῖθε π' ἀναβλύζουσε
τὰ βεῖθρα τοῦ Ἰορδάνου.

Γλυκὰ δὲν εἶν' ἐδ' ἄσματα
στὰ δάση, σταῖς κοιλάδες,
ἀλλ' εἶναι πικρὰ κλάματα
καὶ δάκρυ' ἀντὶ δροσάδες.

Χειροπιασμέναις σύρονται
ἢ κόραις καὶ θρηνοῦνε,
κι' ἢ ἐρμιαῖς μ' αὐταῖς ὀδύρονται,
τὸ θρηνο ἀντιλαλοῦνε.

Τὴν ὄχθη, ὄχθη ἐπαιάνανε
δενδρόφυτη ἀπὸ σμύρνα,
καὶ τὰ νερά 'πῶ' ἔρχεσαν
λὲς κ' ἐκλεγαν κ' ἐκεῖνα.

Ἡ κόρη τότε' ἐζήλειψε
νὰ κόψη σμύρνας ἄνθη,
μὲ ἓνα δάκρυ τὸ 'βραζε
καὶ πρὶν κοπῆ ἔμαρᾶνθη.

Οἱ φοίνικες ἐσειῶντανε
καὶ ἡ μυρτιαῖς μ' ἐκείνους
κ' οἱ κλόνοι τοὺς 'κτυπιόντανε
ἀκούωντας τοὺς θρηνοῦς.

Τὰ βόδα 'πῶ' κεῖ ἀνθίζανε
ὁ κέδρος κι' ἡ ἄλγη
κι' αὐτὰ παντοῦ ἀχνίζανε
ἐχάσανε τὴ γλόη.

Ἡ κορασιὰ τὰ κύτταζε
κι' ἐπέρναε θρηνοῦντας.

Τὰ μᾶτια τῆς ἐσκέπαζε
τὴν παρθενιά θυμῶντας.

—Ὡ! ἰδέτε πῶς ἀχνίζουσε
κι' ἐκεῖνα τὰ καυμένα
καὶ πλειά δὲν πρασινίζουσε,
ἀλλὰ θρηνοῦν μ' ἐμένα.

Τὴ μυρουδιά ἐχάσανε
πῶ' χύναν στὸν ἀέρα
ἀφοῦ γιὰ μὲ γλωμιάζανε.
ἄχ! τί ἔκαμες πατέρα!—

Τὸ ὄνομα τὴν τάραξε
'ποῦ εἶπε τοῦ πατρός τῆς
τὰ σπλάγχνα τῆς ἐσπάραξε,
σὰν νὰ τὸν εἶδ' ἐμπρός τῆς.

Τὴ μοῖρα τῆς ἐμάλωσε
ἐκεῖ στὰ 'χόρτα γέρνει,
κι' ἡ νύκτα 'σὰν ἐπλάκωσε
γλυκὸς ὕπνος τὴν πέρνει.

Κρύα νερά ψιθύριζαν
καὶ αὔραις ἐφυσούσαν,
σιγὰ τὰ δένδρα ἐσφύριζαν
τὴν κόρην ἀποκοιμοῦσαν.

Ἡ φίλαις τῆς καθόντανε
τριγύρω κι' ἐσιγοῦσαν
ἄλλαις βαθυὰ κοιμόντανε
καὶ ἄλλαις ἀγρυπνοῦσαν.

Περνᾷ ἢ νύκτα, σάθηκε,
* κι' ὅτι γλυκοχαράζει
ἢ κόρη ἀνασηκώθηκε
καὶ τρομασμένη κρᾶζει.

—Κακὴ εἶναι ἢ μέρα μου,
σκληρὸ ἦτο τ' ὄνειρό μου
γιατί εἶδα τὸν πατέρα μου
νὰ στέκη 'στὸ πλευρό μου.

Ν' ἀπλώνη τὸ 'να χέρι του
τὸ σῶμα νὰ μοῦ 'γγίξη
μὲ τ' ἄλλο τὸ μαχαῖρί του
στὰ στήθη νὰ μοῦ μπήξῃ.

Ὡ νιαῖς ποῦ μ' ἀγαπήσετε
κι' ἤλθετε συντροφιά μου'
ἐλάτε χορὸ στήσετε
νὰ εὐφρανθ. ἢ καρδιά μου—

Χορὸς

Τερπνὸ ἀεράκι
σὺ φύσα λιγάκι
στῆς κόρης τὰ στήθη
μῖαν αὔρα γλυκειά.

Τὴ θλίψη τῆς σβῦσε
καὶ ἄρωμα χύσε
ἀλόης καὶ σμύρνας
νὰ γιάν' ἢ καρδιά.

Ἔτερος χορὸς

Λύγη π' ἀνατέλλεις
καὶ ῥόδα μᾶς στέλλεις
στοὺς κάμπους, 'στὰ δάση
μὲ γέλοια χαράϊς,

Σὺ γλήγορα φέξε
τὴν κόρη μας τέρψε
μὲ ἄνθη λουλούδια
μὲ πάχλαις, δροσιαῖς.

Οἱ δύο χοροὶ

Πουλάκια ἐλάτε,
ποῦ γύρω πετάτε
'Εδῶ 'στὴν παρθένα,
ἐλάτε σιγά.

'Στὰ ἄνθη καθίστε,
φαιδρὰ κελαδίστε
τὰ κάλλη τῆς νιότης
ποῦ φεύγουν γοργά.

(ἔπειτα τὸ τέλος).

Ο ΝΙΤΣΕ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἐπειδὴ ἐλέχθη, ὅτι ὁ πόλεμος, τὸν ὅποιον προὐκάλεσεν ἡ Γερμανία εἶναι προῖον τῶν ἡμερῶν τοῦ γερμανικοῦ μιλιταρισμοῦ ἔσον τῶν θεωριῶν τῶν γερμανῶν φιλοσόφων καὶ ἰδίως τοῦ πρὸ 15ης ἀποθνήσκοντος μεγάλου συγχρόνου φιλοσόφου Νίτσε, ὁ «Χρόνος» τῶν Παρισίων δημοσιεύει ἄρθρον τοῦ Ἀμπέλ Ἐρμὰν ἐπὶ πραγματείας τοῦ Δανιὴλ Ἀλεβὺ περὶ Νίτσε, ἐξ οὗ ἀναφαινεταὶ ὅτι ὁ μέγας Γερμανὸς φιλόσοφος εἶχε ὅλως ἀντιθέτους ἰδέας τῶν Πρώσων μιλιταριστῶν τὰ ἐξῆς ἐλήφθησαν ἐκ χρονογραφῆματος τοῦ Σ. Μελά ἐν τῇ «Νέξ Ἡμέρα» τῆς 23 Ὀκτωβρίου.

«Ὁ Γαλλογερμανικὸς πόλεμος τοῦ 70 εὐρήκε, τὸν Νίτσε εἰς τὴν Βασιλείαν τῆς Ἑλ-

βετίας, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς ὁποίας ἐδίδασκεν. Ἐζήτησεν ἄδειαν καὶ ὑπηρετήσεν ὡς νοσοκόμος, ἠναγκάσθη ἔμμεν πολὺ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου, ἄρρωστος καὶ νικημένος ἀπὸ τὸν κόπον νὰ γυρίσῃ εἰς τὸ σπιτάκι του. Ἐκεῖ ἔμμεν τὰς μεγαλειτέρας γερμανικὰς νίκας κ' ἐκεῖ πολιορκημένος ἀπὸ τοὺς καπνοῦς τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας ποῦ ἀνέβαινον ἀπὸ παντοῦ τριγύρω του, κατελήφθη ἀπὸ ζωηρὰς ἀνησυχίας, αἱ ὁποῖαι περιποιοῦν τὴν μεγαλειτέραν τιμὴν εἰς τὸν Γερμανὸν φιλόσοπον. «Ποῦ φοβοῦμαι μήπως πληρώσωμεν τὰς ἐθνικὰς νίκας εἰς μῖαν τιμὴν, εἰς τὴν ὁποίαν, ἐγὼ τοῦλάχιστον, οὐδέποτε θὰ συγκατένευα. Φοβοῦμαι ὅτι θὰ γίνῃ μῖα δύναμις κατ' ἐξοχὴν ἐπικίνδυνος, εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτουζιν ἢ σύγχρονος Πρωσσίας.»—ἰδοὺ τί ἔλεγεν ὁ Νίτσε ὀλίγον μετὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον εἰς ἓνα φίλον του.

Ἀπογοητευμένος, γεμῆτος περιφρόνησιν πρὸς τὸν Βάγνερ, τοῦ ὁποῦ τοῦ νικητήριον ὕψος τοῦ ἐνέπνεεν ἀποστραφὴν, ἐγύρισεν εἰς τὴν Βασιλείαν. Εἰς τὰς συνομιλίαις του μὲ τὸν Ἰάκωβον Βούρκαρτ αἱ ἴδιαι ἀμφιβολίαι καὶ ἀνησυχίαι. —Ἰσως ἔλεγεν ὁ Νίτσε, αὐτὸς ὁ πόλεμος μεταπλάσῃ τὴν παλαιὰν μας Γερμανίαν. Τὴν βλέπω ἀνδρικωτέραν. προικιζομένην μὲ στερεώτερον, ἀλλὰ καὶ λεπτότερον γούστο...

—Ὁχι, ἀπαντοῦσε ὁ φίλος του σκέπτεσθε πάντοτε τοὺς Ἑλληνας διὰ τοὺς ὁποίους ὁ πόλεμος ὑπῆρξε μέγας παιδαγωγός. Ἄλλ' οἱ σύγχρονοι πόλεμοι εἶναι ἐπιπόλαιοι. Δὲν θίγουν δὲν διορθῶνουν τὴν ἀστικὴν ἀφροντιστίαν τοῦ βίου. Εἶναι σπάνιοι. Εἶναι σύντομοι. Αἱ ἐντυπώσεις παρέρχονται καὶ μόλις τελειώσουν δὲν ἀσκοῦν πλέον τὴν σκέψιν μας.

Ὁ Δανιὴλ Ἀλεβὺ ἀναφέρει ἀκόμη μῖαν δραματικὴν συνέντευξιν τοῦ Νίτσε μὲ τὸν Βούρκαρτ. Ἦτο εἰς τὰς 23 Μαΐου 1871. Αἱ ἐφημερίδες τῆς Βασιλείας ἀνέγραψαν τὴν καταστροφὴν τῶν Παρισίων καὶ τὴν πυρκαϊάν τοῦ Λούβρου. Ὁ Νίτσε πρῶτ' πρῶτ' πηγαίνει στὸ σπιτί τοῦ Βούρκαρτ καὶ τὸν εὐρίσκει στὸ γραφεῖον του. Οἱ δύο ἄνδρες μένουν ἐπὶ μακρὸν μὲζὺ ἐνῶ ἡ δεσποινὶς Νίτσε, μόνη στὸ πλαγιὸν δωματίον, ἀκούει ἀπὸ τὴν πόρταν τοὺς λυγμούς των».

Ἐδῶ τελειώνει τὸ ἄρθρον τοῦ Μελά.

Ἀναφέροντες δὲ τὸν μέγαν φιλόσοπον περὶ τοῦ ὁποῦ τὸσα γράφει σήμερον ὁ τύπος ἀναδημοσιεύομεν, ὅσα κατὰ τὸν θάνατόν του εἶχον γράψῃ περὶ Νίτσε ἐκ τοῦ «Ἰσρ. Χρονογράφου» σχετικῶς πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ μεγίστου τῶν Γερμανῶν φιλοσόφων περὶ Ἑβραίων.

«Ἐν μεμολυσμένῳ τόπῳ πικραμείας, λέγει ὁ Νίτσε περὶ τοῦ παλαιοῦ ἀντισημιτισμοῦ του, ἐμολύνθη καὶ ἐγὼ αὐτός». Τὸ δὲ μῖτος τοῦ Βάγνερ διὰ τοὺς Ἑβραίους ὀνομάζει καθαράν

παρκαρσύνην Ἰδοῦ δὲ πῶς χαρακτηρίζει ὁ Νίτσε τοὺς σημερινούς Ἑβραίους.

«Οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἀνκμφιδόλω, ἡ φυλὴ ἢ ἰσχυρότερον, ἢ κατεργαστέρον καὶ ἢ ἀμιγροτέρον ἐξ ὅσων ζῶσι σήμερον ἐν Εὐρώπῃ. Γνωρίζουσι νὰ ἐξέρχωνται σώοι ἐκ τῶν χειρίστων περιστάσεων μάλιστα κάλλιον ἢ ἐκ τῶν εὐνοϊκῶν, χάρις δὲν ἠξέουω εἰς ποίας ἀρετάς, τὰς ὁποίας ἄλλοι ὀνομάζουσι ἐλαττώματα, χάρις προπάντων εἰς τὴν ἀδιάρκιστον πίστιν των ἣτις δὲν ἔχει ποσῶς νὰ ἐρυθριῇ ἐνώπιον οὐδεμιᾶς τῶν νεωτέρων ἰδεῶν μας».

Περὶ τῆς πορείας τῶν Ἑβραίων ἐν τῇ κοινωνίᾳ λέγει τὰ ἐξῆς.

Προχωροῦσι κελῶς οἱ Ρῶσοι εἰς τὰς κτακτῆσεις των, κελῶς αὐτοκρατορία ἣτις ἔχει πολὺν χρόνον ἐνωπιὸν τῆς καὶ δὲν ἰδρῦθη ἀπὸ τῆς γῆς, ἀκολουθοῦντες δηλαδὴ τὸ σπεῦδε βραδέως. Ἐκαστος φιλόσοφος τὸν ὁποῖον βρῶναι τὴν εὐθύνην τοῦ μέλλοντος τῆς Εὐρώπης, ἢ λάθει ὑπὲρ τοὺς Ἑβραίους εἰς ὅλας τὰς εἰκασίας ἃς ἤθελε σχηματίσῃ ἐν ἐκυτῶ δια τὸ μέλλον τοῦτο, καθὼς θέλει πράξῃ. τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τοὺς Ρῶσσους, ὡς τοὺς δύο ἀμεσώτερος ἀσφαλεῖς παραγόντας καὶ τοὺς πιθανοτέρους ἐν τῷ μεγάλῳ ἀγῶνι καὶ τῇ μεγάλῃ συγκρούσει τῶν δυνάμεων».

«Ὅτι οἱ Ἑβραῖοι θὰ ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὴν ὑπεροχὴν καὶ μάλιστα αὐτόχρονον τὴν κυριαρχίαν ἐν Εὐρώπῃ, ἐὰν ἤθελον ἢ ἐὰν ἤθελε τις τοὺς ἀναγκάσει, κελῶς οἱ ἀντιστημῆται φρίνονται ὅτι τὸ ἐπιθυμοῦσιν, εἶναι θετικὸν γεγονός. Ἄλλ' εἶναι ἐξ ἴσου βέβαιον ὅτι οὐδὲν μηχανεύονται καὶ οὐδὲν σχέδιον σχηματίζουσιν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ».

«Τὸ γε νῦν ἔχον αὐτοὶ δὲν θέλουσι ἢ μάλλον, δὲν ἐπιθυμοῦσι, καὶ δουλοπρεπῶς μάλιστα, ἢ νὰ συγχρωτίζωνται καὶ νὰ ἀποροφῶνται ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ. Ἄλλον πόθον δὲν ἔχουν ἢ νὰ γίνουσι ἀνεκτοί· νὰ τοὺς ὑπολήπτωνται οἱ ἄλλοι ἄλλ' εἰς τὸν τρόπον σταθερόν, ἵνα οὕτως θέσωσι τέρμα εἰς τὸν νομαδικὸν καὶ περιπλανωμένου ἰουδαίου βίον των. Ὀφείλομεν νὰ προσέχωμεν εἰς τὴν εἰσβολὴν καὶ τὰσιν ταύτην, νὰ τὴν ἐνθαυρόνωμεν διότι αὕτη δηλοῖ ἤδη ἐξασθένεισιν τῶν ἰουδαϊκῶν ἐνστάτων καὶ θὰ ἦτο ὠφέλιμον ἴσως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, νὰ ἀρχίζωμεν μὲ τὸ νὰ ἐξορίσωμεν τοὺς φωνακούς ἀντιστημῆτας τῶν ἐνδιαφερομένων χωρῶν».

Ἰδοῦ προσέτι τί φρονεῖ ὁ Νίτσε περὶ τῶν Ἑβραίων τοῦ Μεσαιῶνος, εἰς οὓς ἀποδίδει τὴν συντήρησιν τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ.

«Ἄλλως εἰς τὰς μάλλον σκοτεινὰς ἐποχὰς τοῦ Μεσαιῶνος, λέγει, ὅταν αἱ ἀσικτικαὶ ὄρδαὶ ἐγκαθιδρῶντο πιστικῶς ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, ἦσαν οἱ ἐλευθερόφρονες, οἱ λόγιοι καὶ φιλόσοφοι Ἑβραῖοι, οἵτινες ἐκράτουν τὴν σημαίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ πνεύμα-

τος, καὶ τοῦτο ἐπραξεν ὑπὸ τὴν σφοδρότερον προσωπικὴν εὐθύνην».

«Τοιοῦτοτρόπως ὑπερήπισαν τὴν Εὐρώπην κατὰ τῆς Ἀσίας. Χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν ὀφείλεται εἰς μίαν μειονότητα ἢ νίκη τῆς φυσικῆς, λογικῆς καὶ ὀπωσθήποτε ἀντιμυστικῆς τοῦ κόσμου ἐρμηνείας· Χάρις εἰς αὐτοὺς ἢ ἄλλως τοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις μᾶς συνδέει τῶρα μετὰ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνο-ρωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, δὲν διεσπάρθη».

Τέλος ὁ Νίτσε ἀφ' οὗ ἐθαύμασε τὴν καρτερικότητα τῶν Ἑβραίων καὶ τὸ μέρος ὅπερ ἔλαβον καὶ λαμβάνουσιν εἰς τὸν πολιτισμὸν κάμνει ἐκ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ μίαν τῶν στηλῶν τοῦ ἀνθρωπολογικοῦ αὐτοῦ συστήματος. Κατ' αὐτὸν ὁ Ἑβραῖος προῖσται νὰ παράσχη τὸν ὑπεράνθρωπον (Uebermensch) τοῦ μέλλοντος.

ΟΙ ΝΤΟΥΝΜΕΔΕΣ

Καὶ ἄλλοτε ἐγράψαμεν περὶ τῶν Ντουνμέδων τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐγκαιροποιημένης αἰρέσεως. Ἐπειδὴ πάλιν γίνεται πολὺς λόγος περὶ αὐτῶν ἐνεκεν τῶν τελευταίων ἐν Τουρκίᾳ γεγονόνων, ἀναδημοσιεύομεν τὰ ἐξῆς ἐκ τῶν «Τάμης» τοῦ Λονδίνου κατὰ μετάφρασιν τοῦ «Πανταίνου» Ἀλεξανδρείας.

Ὁ μάλλον ἐνδιαφέρων τύπος—τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑβραίων εἶναι ἡ μυστηριώδης αἵρεσις τῶν Σαββαταίων ἢ Ντουνμέδων [ἴητοι ἀλλαξοπίστου] ἢ κατὰ τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰῶνος ἀποδεχθεῖσα ὡς Μεσσίαν τῆς Σαββαταίων τῆς Τζεβή. Ὁ ἀσκητικὸς οὗτος ἀνὴρ ἐγεννήθη ἐν Σμύρῃν τῷ 1626, ἐν χρόνῳ καθ' οὗ οἱ ἐν Ἀνατολῇ Ἑβραῖοι, ὑπὸ τὴν δίνην τοῦ Καβαλιστικοῦ κινήματος εἰς θρησκευτικὴν ἑκστασιὴν ἐμπροσθέντες, παρέιχον πρὸς αὐτοκλήτους Μεσσίας ἑδαφος πρόσφορον, ἐδέσποξε δὲ παρὰ τῷ πολλῷ ἑβραϊκῷ λαῷ ἡ πίστις, ὅτι τὸ ἔτος 1666 εἶχεν ὑπὸ τῆς προνοίας καθορισθῆ ὡς τὸ ἔτος τῆς μεγάλης λυτρώσεως. Διὰ τῆς ραββινικῆς του πολυμαθείας ὁ Τζεβή εἴλκυσε περὶ ἑαυτὸν κύκλον ἐνθουσιαστῶν, οὓς καὶ κατέβηκε μὲ τὰ ἀρχαῖα του ἰσπανικὰ ἄσματα. Φαντασιοπληγία μετεβλήθησαν εἰς πεποίθησεις, περιπλανώμενος δὲ ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν ἀγίαν Γῆν, μετὰ τὰς ἀπὸ Θεσσαλονίκης, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθηνῶν ἐξορίας του, ἐπίστευε καὶ ὁ ἴδιος εἰς τῆς φύσεώς του τὴν θεότητα. Ἐπι δὲ μάλλον ἡ πεποίθησις αὐτοῦ περὶ τῆς θεότητός του ἐνισχύθη, ὅτε ἐνυμφεῖθη τὴν Σάρραν, ὡραίαν Πολωνὴν ἑβραίου, ἣτις διεκήρυττεν, ὅτι ἦτο προωρισμένη θεοθεν νὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Μεσσίαν. Μετὰ τὸν γάμον του ὁ Τζεβή ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἀγίαν γῆν, ὅπου

μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐγένετο δεκτὸς ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐντεῦθεν ἐπροχώρησε τῷ 1665 θριαμβευτικῶς δι' Ἰόππης καὶ Χαλεπίου εἰς Σμύρνην, πόλιν του γενέθλιον, ὅπου ἀνεκήρυξεν ἑαυτὸν τὸν πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὑπέγραφε δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ γραμματέως του συντασσόμενα διατάγματα του δι' ὑπογραφῆς ἐχούσης οὕτως: «**Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν (:) Σαββαταῖος Τζεβή**». Ἡ φήμη τοῦ ἀνδρὸς ἐπεξετάθη μέχρι Λονδίνου. Ὁ Πέπυς ἀναγράφει ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ του τὰ γεγονότα τοῦ ἔτους 1666—ἔτος ἐμπεριέχοντος τὸν μυστικὸν ἀριθμὸν 666, δι' οὗ ἡ Ἀποκάλυψις τὸ ὄνομα τοῦ θηοῦ δηλοῖ—ἀναφέρεται εἰς αὐτὸν... Ὁ δὲ Ἰωάννης Ἐβελυν ἐδημοσίευσεν τῷ 1669 περιστατωμένην ἐκθεσιν τῶν κατορθωμάτων τοῦ Σαββαταίου ἐν συγγραφῇ τιτλοφορούμενῃ «ἱστορία τριῶν προσφάτων διαβοηθῶν ἀγυρῶν».

Πλὴν, ἐχθρικαὶ μερίδες ἐξηγέρθησαν, καὶ ὁ Σαββαταῖος Τζεβή σιδηροδέσμιος ὠδηγήθη εἰς Κ)πολιν, ὅθεν μετεφέρθη εἰς τὸ φρούριον τῆς Ἀβύδου. Ἐνταῦθα, περικυκλούμενος ὑπὸ πιστῶν ὀπαδῶν καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς ὡραίας Σάρρας, ἐδέχετο τὰς ἐπισκέψεις χιλιάδων Ἰουδαίων, ἀπὸ Πολωνίας, Βενετίας, Ἀμστερδάμης ἐρχομένων διὰ νὰ τὸν ἴδουν. Ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου δὲν μονοπωλοῦνται ἐπὶ μακρόν. Καὶ ὁ Σαββαταῖος κατηγορήθη ὑπὸ ἀνριανουπολίτου ἀντιπάλου του, ὅτι ὑπεκίνησε τοὺς Ἰουδαίους εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ καθεστώτος, διὸ καὶ ἤχθη πρὸς ἀνάκριον ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου. Ἡ ἱστορία λέγει ὅτι ὁ Σουλτάνος διέταξε τοὺς τοξότας του νὰ τοξεύσουν, διὰ νὰ βεβαιωθῆ, βλέπων τὰ βέλη ἀναπηδῶντα ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ τοξευομένου ὅτι εἶναι Μεσσίας ἀληθῶς θαυματουργῶν. Ἐν τῇ ὑπερκρισίμῳ ταύτῃ στιγμή τῆς ζωῆς του ὁ Σαββαταῖος ἔχασε τὸ θάρρος του. Ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σουλτάνου ἐπικαλούμενος ἔλεος, καὶ διὰ νὰ τύχη συγχωρήσεως ἠσπίασθη τὴν πίστιν τοῦ Μωάμεθ. Οὕτως ὁ ἀστήρ του ἔβυσε· καὶ ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις διὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ μαρτυρίου θὰ ἔστυρεν ὀπισθὲν του μυριάδας Ἰουδαίων τῆς Εὐρώπης, ἀπέθανεν ἐν σχετικῇ ἀσθμότητι εἰς τὸ Δουλτσίνον μετὰ δεκαετίαν.

Πολλοὶ μ' ὅλα ταῦτα ἐξηκολούθησαν πιστεύοντες εἰς αὐτὸν, Μαθηταὶ του ἀνεφάνθησαν ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς νήσοις, τῇ Αἰγύπτῳ, τῇ Πολωνίᾳ καὶ τῇ Αὐστρίᾳ ἐπιτυχῶς πολλοὺς προσηλυτίζοντες. Ἡ Θεσσαλονικὴ κατέστη τὸ κέντρον τοῦ κινήματος. Ἰακώβ τις, ὕστερον ἀπὸ τριετὴ ἐρημικὴν ζωὴν, τὴν ὁποίαν διήλθε μαζὶ μετὰ τὴν ἀδελφὴν του—μίαν ἀπὸ τὰς χήρας γυναικας τοῦ Σαββαταίου—ἀνεκνήρυξεν ὑπ' αὐτῆς «υἱὸς τοῦ Μεσσίου», διότι, ὡς αὕτη διῶσχυρίζετο, ὁ ἀδελφός της ἀπέθανεν· καὶ οὕτω νέα ἑβραϊκὴ αἵρεσις, ἢ τῶν Ἰακωβιτῶν, ἐσχηματίσθη, πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀντιδιαστολήν οἱ

τοῦ Σαββαταίου ὀπαδοὶ ἐκάλουν ἑαυτοὺς Ἰζμυρλίδες ἀπὸ τῆς Σμύρνης γενεθλίου πόλεως τοῦ Σαββαταίου. Περὶ τὰ τέλη τῆς 18ης ἑκατοταετηρίδος κάποιος Ὀσμάν μπαμπᾶς ἀνεκήρυξεν ἑαυτὸν Μεσσίαν καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη τρίτη ἀπόσχισις, ἢ τῶν Κουνιόζων ἀπὸ τοῦ Βαρούχ Κούνιο διοργανωτοῦ τοῦ νέου τούτου κινήματος.

Αἱ τρεῖς αὗται παράδοχοι ἑβραϊκαὶ μερίδες ὑποβλέπονται ὑπόπτως ὑπὸ τε τῶν ἀληθῶν Μουσουλμάνων καὶ τῶν ἀληθῶν ἑβραίων διότι καὶ εἰς τοὺς πρώτους παρίστανται Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ εἰς τοὺς δευτέρους Ἑβραῖοι κατὰ τὸ ἥμισυ. Παρὰ ταῦτα διειρηθήσαν καὶ οἱ «Ντουνμέδες» σήμερον ἔτι ἀνέρχονται εἰς ψυχὰς δεκακισχιλίας, ὧν αἱ ἑξακισχιλίας διαμένουν εἰς Θεσσαλονίκην. Μεταξὺ των ἀριθμεῖται καὶ ὁ Τζαβίτ μπέης, ὁ νῦν τῆς Τουρκίας ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Ζῶσι δὲ οἱ Ντουνμέδες ὑπὸ σινδὸνα μυστηρίου. Καίτοι ὑπὸ τὸν ὄροφον τοῦ οἴκου των πιθανώτατα ὀμιλοῦν τὴν ἰσπανικὴν, ἐν τούτοις δημοσίᾳ προσποιῶνται ὅτι δὲν τὴν καταλαμβάνουν. Καίτοι διατηροῦν τὰ ἰσπανικὰ οἰκογενειακὰ των ὀνόματα, ἐν τούτοις τὰ κρύπτουν. Αἱ γυναικῆς των φέρουν τὴν καλύπτραν· αἱ χήραι των μένουσιν ἐγκλειστοὶ ὑπὸ τὰ δικτυωτά. Κάποτε μεταβαίνουν εἰς τὸ τζαμίον καὶ ἐπισήμως θεωροῦνται ὡς Μουσουλμάνοι. Συνελόντι εἰπεῖν οἱ Ντουνμέδες διατελοῦν πιστοὶ εἰς τὸ μακιαβελικὸν διδάγμα τοῦ ἀρχηγοῦ των: Φυλάττετε τὰς συνθηκὰς τῶν Τούρκων, τηρεῖτε τὴν νηστείαν τοῦ Ραμαζανίου. Ἐκτελεῖτε τὰς θυσίας τὰς ὁποίας προσφέρουν εἰς τοὺς διαβόλους. Δὲν πειράζει ποσῶς». Κατ' οἶκον ὅμως ἀκολουθοῦν τὰ Ἰουδαϊκὰ ἔθιμα μέχρι σήμερον καὶ διαφυλάσσουν ἀγνῶν καὶ ἀνάμικτον τὸ ἑβραϊκὸν αἷμα των, ἀρραβωνίζοντες τὰ τέκνα των εἰς πολὺν τρυφεράν ἡλικίαν, ἵνα μὴ ζητηθοῦν εἰς γάμους βραδυτερον παρὰ καθ' αὐτὸ Τούρκων.

ΜΙΑ ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ

— ΔΙΗΓΗΜΑ —

Ὁ ἰατρός Ἐρρίκος Κώστας, τὴν ψυχρὰν ἐκείνην ἐσπέρων τοῦ Ἰανουαρίου, ἀφῶ ἔδωκε μιὰ ματιὰ, κατὰ τὴν συνήθειάν του, εἰς διαφόρους ἰατρικὰς ἐπιθεωρήσεις, ἐτοιμάζετο νὰ πλαγιάσῃ.

Ὁ πιστὸς ὑπηρέτης του Φραγκίσκος, εἰσηλθεν εἰς τὸ Γραφεῖον του μετὰ τὴν σκυθρωπὴν ἐκείνην ὄψιν μετὰ τὴν ὁποίαν παρουσιάζετο ἐνώπιόν του, ὅσάκις εἶχε νὰ τοῦ ἀναγγεῖλῃ ἀπρόοπτον καὶ ὀχληρὸν ἐπαγγελματικὸν καθήκον.

— Τίποτε νέον; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Μία κατεπείγουσα πρόσκλησις εἰς τὸν **Χρυσὸν Δέοντα**... μὲ τέτοιον κακοκαιρίαν!

— Ὑπομονή, Κέκος μου. Δὸς μου ἀμέσως τὸ ἐπανωφώριον καὶ τὸ κλειδί.

— Τὸ κλειδί; Δὲν πειράζει, θὰ σὰς περιμένω διαβάζων τὴν ἐφημερίδα διὰ νὰ σὰς ἐτοιμάσω κἄτι τι ζεστό, ὅταν ἐπιστρέψῃτε.

Εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο χωρίον, τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας, ἐκαστὸν περίπου οἰκιῶν, τὸ Ξενοδοχεῖον δὲν εὐρίσκετο πολὺ μακρὰν τῆς κοιτικίας τοῦ ἱατροῦ.

Ἐκανε πολὺ κρῦο τὸ ἔτος ἐκεῖνο καὶ εἶχε πέσει πολὺ χιόνι.

Ὁ Ἐρρίκος Κώστας ἐσήκωσεν τὸ πλατὺ περιλαίμιον τοῦ ἐπανωφορίου του καὶ μὲ βήματα ταχὺ διέβη ἀπὸ δικόφρους στενοὺς καὶ κακοφωτισμένους δρόμους.

Ἐσήμανεν μεσάνυκτα ἐνῶ εἰσήρχετο εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον.

— Τί συμβαίνει; — ἠρώτησε τὸν ξενοδόχον ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς προὔπαντήσιν του.

— Ἰατρέ μου, μὲ συγχωρεῖτε ποῦ σὰς ἐκάλεσα τέτοιον ὥρα καὶ τέτοιο καιρὸ. Ἐνας πελάτης μου, ἄνθρωπος καθὼς πρέπει, εἶναι πολὺ ἄσχημα.

Καὶ ἐνῶ ἔβγαζε τὸ ἐπανωφώριον τοῦ ἱατροῦ τοῦ ἐξηγοῦσεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ταξειδιώτου, ὁ ὁποῖος ἐδιάβαινε κάθε χρόνον ἀπὸ τὸ χωρίον ἐκεῖνο.

— Νὰ ἰδοῦμε! ποῦ εἶναι;

— Ἐπάνω, εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα. Εἶναι ἀδιάθετος ἀπὸ πολλὰς ἡμέρας. Ἄλλ' ἀπόψε μὲν ἐδοκίμασε τὴν σοῦπαν, κατελήφθη ἀπὸ σπασμούς. Τὸν ἐβάλαμεν ἀμέσως εἰς τὸ κρεβάτι. Ἄλλ' ἔχει δυνατὸ πυρετὸ καὶ πολὺ κνήνη ὄψιν. Ὅλο καὶ παραπονεῖται.

Ὁ ἱατρός εἰσήλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀρρώστου. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο περίπου 50 ἐτῶν μελαγχροινὸς μὲ μαῦρον καὶ πυκνὸν γέννηιον.

Ὁ Ἐρρίκος Κώστας τὸν ἐξήτασεν ἐπιμελῶς ζεσκεπάζων τὸ εὐρὸ στήθος του. Ὁ ἀσθενὴς ὑπέφερεν πολὺ καὶ ἐφάνετο χάσας τὰς αἰσθήσεις του.

Αἶφνης μὲ φανερόν ἐνδιαφέρον, ὁ ἱατρός προσήλωσε τὸ βλέμμα του εἰς εἶδος μικροῦ μεταλλίου τὸ ὁποῖον ἐκρεμάτο εἰς τὸν λαϊμὸν τοῦ ἀρρώστου.

Ἐπ' αὐτοῦ ἐδιάβασε τὴν λέξιν **Σιαδάτ**.

— Εἶναι Ἰσραηλίτης, εἶπε μέσα του καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἐξέτασιν.

Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν ξενοδόχον εἶπε.

— Πρόκειται περὶ διπλῆς πνευμονίας.

Διέταξε νὰ ζεσταίνουσι τὸ δωμάτιον, κάμψωσι ἱατρικὰ καὶ τὴν κατάλληλον θεραπείαν προσθέσας.

— Θὰ ἐπιστρέψω αὔριον τὸ πρῶτ' διὰ τὴν ὁδὸν δὲν ἔχω νὰ κάμω ἄλλο τι.

Καὶ ἐξῆλθεν συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ξενοδόχον.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν κατοικίαν του, ὁ ἱατρός Κώστας, ἐσκέπτετο τὸν ὁμόθησκον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἡ τύχη ἔφερε πλησίον του εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο χωρίον, ὅπου κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τεσσάρων ἐτῶν ποῦ ὑπηρετεῖ ὡς ἱατρός τοῦ Δήμου δὲν εἶχε συναντήσῃ κανένα Ἑβραῖον. Ἡ Ἑβραϊκὴ ἐκεῖνη λέξις Σιαδάτ εἶχεν ἀφυπνήσει εἰς τὴν ψυχὴν του χιλιάς προσφιλεῖς ἀναμνήσεις.

Ἐπανέβλεπεν τὴν κατοικίαν του ἐκεῖ ψηλὰ εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα καὶ τὴν ἀγαπημένην μητέρα του, πρῶτον πίστεως αὐταπαρνήσεως καὶ ἀπαραιμύλου μητρικῆς στοργῆς.

Καὶ μὲ τὰς σκέψεις ταύτας ἀπεκοιμήθη. Εἰς τὸν ὕπνον του αἱ τρεῖς ἐκεῖναι Ἑβραϊκὰ συλλαβικὰ ἔλαμπον ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπαρουσιάζοντο εἰς τὰ βλέμματά του τὸ παιδικὸν του σχολεῖον καὶ ἡ Συναγωγὴ. Ἐπαγγέλλοντο εἰς τὴν ψυχὴν του αἱ συγκινήσεις τῶν ἱερῶν ψαλμῶν καὶ τῶν προσευχῶν τὰς ὁποίας ἀπήγγελλε κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν μητρικῶν φιλημάτων.

Ὁ Ἐρρίκος Κώστας εἶχε χάσει τὸν πατέρα του εἰς ἡλικίαν 5 ἐτῶν. Ἡ μήτηρ του, ἀφοῦ ἐπώλησε τὸ κατάστημα τοῦ συζύγου της, ἀπέμεινε μὲ εἰσοδήμα ὀγδοήκοντα μόνον δραχμὰ κατὰ μῆνα καὶ ἀφιέρωσε ὅλας τὰς σκέψεις εἰς τὸν μονογενῆ ἐκεῖνον υἱὸν της, ὁ ὁποῖος ἀπέμεινε ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ζωῆς της.

Ἀλλὰ μέσα εἰς τὸν πόνον τῆς χηρείας της, εἶχε τὴν παρηγορίαν νὰ τὸν βλέπῃ νὰ μεγαλῶνῃ ὑγιῆς, ὠραίος, ἔξυπνος καὶ ἀγαθός.

Ὁ Ἐρρίκος ἐπέρασε θριαμβευτικῶς ὅλας τὰς σχολικὰς τάξεις μέχρι τοῦ Πανεπιστημίου ὅπου, καίτοι ἄπορος ἠδυνήθη νὰ ἐγγραφῇ τυχῶν ὑποτροφίας παρὰ τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος τῆς πατρίδος του.

Ἦτο δευτερευτῆς τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς, ὅταν ἔλαβε τὸ μεγάλο δυστύχημα νὰ χάσῃ τὴν ἀγαπημένην μητέρα του.

Μόνος εἰς τὸν κόσμον, κατεβυθίσθη εἰς τὴν μελέτην, ἵνα ἀνακουφίσῃ τὸν πόνον του καὶ μὲ τὴν ἐνεργητικότητά του καὶ μὲ τὴν ἀγάπην του διὰ τὴν ἐπιστήμην κατώρθωσε νὰ διακριθῇ μεταξὺ τῶν πρώτων.

Ἄλλ' ἡ κοινωνία δὲν τοῦ ἐπεφύλαττεν τὰς αὐτὰς δάφνας τοῦ Σχολείου.

Ἀποστέρων τὴν κομψότητα εἰς τὴν ἐνδυμασίαν, χωρὶς προστάτας, ἀπειρὸς τῶν κοσμικῶν τεχνασμάτων, ξένος πρὸς πᾶσαν κολακείαν, προσεπάθησεν μετὰ τὴν ἐπισημοσύνην πελατεῖαν ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ, ἵνα ζῆσῃ τὴν προσωρινὴν θέσιν δημοτικοῦ ἱατροῦ τοῦ μικροῦ ἐκεῖνου χωρίου. Ἐκεῖ ὑπέμενε ἐπὶ δύο ἔτη σκληρὸν ἀγῶνα ἕως ὅτου καταστῆ φανερὰ ἡ ἀξία του, καὶ διορισθῇ μόνιμος.

Κατ' ἀρχὰς τὸν ἠνεῖχοντο διότι ὀλίγοι εἶχον ἐμπιστοσύνην περὶ τῆς ἀξίας του, ἔπειτα ἀφοῦ μερικοὶ διέδωσαν χαίρετάς εἰς τὴν πόλιν ὅτι ἦτο Ἑβραῖος, εὐρέθη ἐκτεθειμένος εἰς τὴν ἀντιπάθειαν καὶ σιωπηρὰν ἐχθρότητα πάντων.

Ὁ πρῶτος ὁ ὁποῖος μετέτρεψεν τὴν ἀντιπάθειάν του εἰς ἐνθουσιασμὸν καὶ εἰς εὐγνωμοσύνην ὑπῆρξεν ὁ δήμαρχος τοῦ χωρίου.

Μετὰ τὴν θαυμασίαν θεραπείαν διὰ τῆς ὁποίας ἔσωσε τὴν κόρην του, αὐτὸς καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ τὸν ἐθεώρουν ὡς ἀνώτερον τι ὄν.

Οἱ πλούσιοι τῶν πλησίον χωρίων, τὸν ἐκάλουν εἰς συμβουλία μὴ φειδόμενοι ἐξόδων ἀρκεῖ νὰ τὸν ἔβλεπον εἰς τὸ προτιθέμενον τῶν ἀρρώστων τῶν.

Ἡ εἰδησις τῆς θεραπείας τῆς κόρης τοῦ δημάρχου, διεδόθη εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν καὶ ὅλοι ἐξήρουν τὴν σοφίαν τοῦ νεκροῦ ἱατροῦ ὁ ὁποῖος ἐντὸς ὀλίγου ἔγινε μίαν δόξαν τοῦ τύπου.

— Ὁ ἱατρός Κώστας, ὁ **ἱατρός μας** εἶναι ἀνώτερος καὶ τῶν ἱατρῶν τῆς πόλεως, ἔλεγον.

Ἐπισκέπτεται ὁμοίως τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς πλουσίους ἔλεγον ἄλλοι.

— Ἐμὲ ἔχει σώσει ἕνα παιδί.

— Ἐμὲ τὴν γυναῖκά μου.

— Καὶ ὅταν τοῦ παρουσιάζεται, καμμία δυστυχὴς οἰκογένεια τῆς στέλνει μὲ δικὰ του χρήματα, φάρμακα καὶ τροφή.

— Εἶναι ἕνας ἄγγελος.

Καὶ οὕτως ὅταν διήρχετο ἀπὸ τοὺς δρόμους τοῦ μικροῦ χωρίου ὅλοι τὸν ἐχαίρετον καὶ τὸν ἠλόγουν.

Ἐνῶ ὁ ταξειδεύων ἐμποροῦπάλληλος Ἀλέξανδρος Τόρρες εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ ἀποκέντρου ἐκεῖνου χωρίου τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας εὐρίσκετο ἐκεῖ βραβεύς ἀσθενῆς, ἡ κόρη του Ἀδδα, συμπληθὴς νεὰ 20 ἐτῶν, ἐδίδασκε εἰς τὴν ὄν τῆς τάξιν τοῦ Σχολείου τῆς Φ. τὰς ἀγαπητὰς μαθητριάς της.

Ποία διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο εἰκόνων! Ἡ Ἀδδα, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κινδύνου εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκετο ὁ ἀγαπητὸς πατήρ της, μετέδιδεν εἰς τὰς μαθητριάς της μὲ τὰ βλέμματα προσηλωμένα εἰς τὸν χάρτην τῆς Παλαιστίνης τὰς πρώτας γνώσεις γεωγραφίας τῆς Ἀγίας Γῆς.

Κάθε ὄνομα, κάθε λέξις διέγειρον εἰκόνας μεγαλοπρεπειᾶς ἢ τρόμου. Ἀνεπόλουν τὸ ὄρος Σινὰ ἀστράπτον μὲ τὸ φῶς τῆς ἀποκαλύψεως ὄρος δημιουργηθὲν ἵνα ἀκούεται ἐπ' αὐτοῦ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν Μακπελά, τὸ σπήλαιον τῶν ἱερῶν τάφων, τὴν Σιών τὴν θείαν, ὅπου τὸ φῶς πάσης δόξης καὶ πάσης ἐλπίδος τοῦ Ἰσραήλ... καὶ τὰς πόλεις τῶν θριάμβων καὶ τῶν θαυμάτων, καὶ τοὺς τόπους ὅπου ἐκήρυττον τοὺς λόγους τῶν

οἱ Προφῆται· ποταμοὺς, ὄρη, λίμνας. Κάθε ὄνομα καὶ μίαν ἀνάμνησιν... καὶ πικροῦ τὰ σημεῖα ἱερῶν προσκυνημάτων καὶ ἐπιγραφῶν φερούσας ῥήσεις αἰωνίας καὶ ὑψητὰ μυστήρια... καὶ ἀκαδημίας φωτεινῆς σοφίας καὶ ἀγάπης.. ἐρείπια, καταστροφὰς, ἐρημώσεις..

Αἱ μαθητριάς ἐνεθουσιάζοντο μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς διδασκαλίας τῶν, ἡ ὁποία ἐνέπνεεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὑψηλὰς σκέψεις καὶ γενναῖα αἰσθήματα καὶ προὔπαιδεύοντο ἵνα γίνουσι καλὰ Ἰσραηλίτιδες.

Εἰς δὲ τὸ ἀπόκεντρον ξενοδοχεῖον ὁ Ἐρρίκος Κώστας, σύννοος ἐνώπιον τοῦ κινδυνεύοντος ἀσθενοῦς προσεπάθει νὰ τὸν σώσῃ μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης του.

— Ὅλη νύκτα, εἶπεν ὁ ξενοδόχος, ἐκαλοῦσε εἰς τὸ παρεκλήρημά του τὴν κόρην του.

— Ἀκόμη δὲν ἐχάθη πᾶσα ἐλπίς εἶπεν ὁ ἱατρός ἀλλ' ἔχω τὸ καθήκον νὰ τὴν εἰδοποιήσω.

Καὶ ὁ ἀγαθὸς ἱατρός ἐνεχείρισε εἰς τὸν ξενοδόχον τὸ κείμενον ἐνὸς τηλεγραφημάτων. Ὁ ἀσθενὴς ὡσεὶ ἐξυπνήσας αἴφνης ἐκ ληθαργίου προσήλωσε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ἱατροῦ. Καὶ οὗτος εὐρέθει μόνος μαζί του, τοῦ εἶπεν ὅτι εἰς τὸ πλευρόν του εἶχεν ἕνα ἀδελφόν του Ἑβραῖον εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Πικνοδύναμος Θεὸς θὰ ἐνέπνεε τὰ μέσα ἵνα τὸν σώτῃ.

Εἶτε ἡ γλυκύτης τῶν λόγων τούτων εἰσέδυσεν διὰ τῶν ὠτων εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀσθενοῦς, εἶτε καὶ ἐννόησεν τὴν σημασίαν τῶν ὁ δυστυχὴς ἐφάνη ὡς λαβὼν ἐκ τῶν λέξεων ἐκεῖνων μεγάλην ἀνακούφισιν.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἐφθασεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἡ Ἀδδα καταβεβλημένη ἐκ τοῦ ταξειδίου καὶ ἐκ τῶν συγκινήσεων. Ὁ ἱατρός μετέβη εἰς συνάντησίν της εἰς τὸ δωμάτιον τὸ παραπλευρῶς κείμενον τοῦ ἀσθενοῦς.

— Ἀπέθανεν; — ἠρώτησεν ἐκεῖνη ἔντρομος.

— Ὅχι δεσποινίς. — Μάλιστα σήμερον εἶναι ὀλίγον τι καλλίτερα. Σὰς ἐκαλέσαμεν, διότι εὐρίσκετο ἐν κινδύνῳ, τῶρα ὁ κίνδυνος παρελήθη. Μ' ὅλα ταῦτα ἡ παρουσία μιᾶς προσφιλοῦς κόρης θὰ τὸν ὠφελήσῃ πολὺ.

Καὶ συνόδευσεν τὴν Ἀδδαν πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς.

Βλέπουσα τὸ ὄχρον καὶ παρεμορφωμένον ἐκεῖνον πρόσωπον ἡ νεὰ ἔπεμψεν τρομερὰν κραυγὴν πόνου.

Καὶ ἐφίλησεν ἐπενειλημένως τὰ χέρια του καὶ ἐψυθῆρσεν μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς λέξεις διαπύρου προσευχῆς, καὶ ὁ πατήρ ἐφάνη ὡς νὰ ἀνεγνώρισεν τὴν φωνὴν τῆς Ἀδδας του, καὶ προσήλωσεν ἐπ' αὐτῆς βλέμμα ἀπάτου τρυφερότητας.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην ἡ κόρη δὲν ἐγκατέλειπεν τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς της. Ἡ γρύπνησε εἰς τὸ προσκεφάλον τοῦ ὀλοκλήριου

νύκτας με την περιποίηση μιας άκουράστου υϊκής αγάπης και τας διαπυροτέρας προσευχάς τας άπορρευσας εκ του βόθρου της ψυχής.

Ο ιατρός κατά την διάρκειαν των επισκέψεων του θυμαζών την άπραμίλλον εκείνην φιλόστοργον κόρην την συνεβούλευσεν να αφήση εις άλλον, έστω και εις αυτόν, επί όλιγας ώρας την περιποίησιν του πατρός της ίνα μη ή λεπτή κρᾶσις της ύποστῆ τας συνεπειάς συνεχούς και κοπιώδους άγρυπνίας.

Άλλ' ή νεαρά κόρη ήρνεϊτο πάντοτε με πολλήν ευγένειαν τρόπον, να έγκαταλείψη έστω και δια μίαν μόνην στιγμήν τον έν κινδύνω αγαπητόν της.

Ο άσθενής είχε πλησίον του την επιστήμην την πίστην και την υϊκήν αγάπην. Αί τρεΐς αύται άρεται έθριαμβευσαν.

Μίαν ώραϊαν πρωϊαν του Ιανουαρίου ο ιατρός Έρβίκος ειπεν, τέλος, την παρήγορον λέξιν.

Πράγματι ο Άλέξανδρος Τόρρες μετά άνακουφιστικόν ύπνον της νυκτός εξύπνησε, καλών όνομαστί την κόρην του.

Αυτή εκυψε την ώραϊαν κεφαλήν της επ' αυτού τον έφιλησεν εις τό μέτωπον και εις τό πρόσωπον ψιθυρίζουσα τας λέξεις εκείνας τας όποιάς οι άγγελοι έμπνεούν εις την υϊκήν στοργήν.

Μόλις ύψωσε την κεφαλήν, ή κόρη ειδε μειδιώντα τον ιατρόν και έρωτήσασα αυτόν με τό βλέμμα.

Έσώθη, απήντησεν εκείνος.

Η Άδδα ειπεν τότε με άπειρον ευγνωμοσύνην :

— Ο Θεός θα ευλογήση τον σωτήρα του Σεΐς μου τον έσώσατε. Η επιστήμη σας.

— Όχι δεσποίνις τό θαύμα εκκεμεν ή πίστις και ή υϊκή αγάπη.

Ο ιατρός έσυλλογιζετο την μεγάλην αγαθότητα της νεαρᾶς εκείνης διδασκαλίσσης, τό θρησκευτικόν της αίσθημα που τά πάντα καθηγίαζεν, ή όποία ένεθουσιάζετο με τό σχολετόν της και την ευτυχίαν των μαθητριών της, ή όποία δεν έδεικνυε καμμίαν έπαρσιν δια τας ουχι κοινάς εβραϊκάς φιλολογικᾶς της γνώσεις, άλλ' εκ τούτων έλάμβανε μόνον έμπνευσιν δια την εκπαιδευτικην άποστολήν της. Και αυτή ακόμη είχε φέρει εις αυτόν εις τό μεμκρυσμένον χωρίον την γλυκυτέραν φωνήν της ψυχής του λαού του.

Και ή Άδδα έσκέπτετο την ευγενικήν καρδίαν εκείνου, την σοφίαν του της όποιᾶς όλος ο τόπος έθαύμαζε την ευρεγετικήν επίδρασιν. έ.εθυμεϊτο ότι παρά την κλίνην του πατρός της υπήρξεν άγγελος σοφίας και άμέτρου αγαθότητος.

Και εκυτάχθησαν τρυφερώς και μία λάμψις ως άστραπή έφώτισε τους όφθαλμούς των και

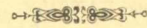
ή ήλεκτρική τις δύναμις ήγγισε τας καρδιάς των . . . . .

Άλλ' ο άσθενής ειχεν ανάγκην των περιποιήσεών των και τότε έσκέφθησεν μόνον δι' αυτόν.

Και αι σκιρτώσαι ψυχᾶι των άνέβχλον δια άργότερον την πλήρωσιν της ιδιαιτέρας των ευδαιμονίας.

ΓΟΥΑΙΕΛΜΟΣ ΛΑΤΤΕΣ

Μετάφρασις 'Ιουλίου Χαϊμν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Έκ της ιστορίας του πρώτου Βαλκανικού πολέμου υπό του άνταποκριτού των «Τάμης» κ. W. H. Crawford Price εις Θεσσαλονίτην.

(« Έστία » 16 Σεπτεμβρίου).

Ο άμερόληπτος άγγλος δημοσιογράφος ο εισελθών με τον ελληνικόν στρατόνδεν κάμνει ουδέ κ'ν μνειάν περι της συκοφαντίας της υπό των εβραϊών δηλητηριάσεως στρατιωτών, συκοφαντίαν την όποιαν άλλως τε ειχεν διαψεύσει αυτός ο Νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Αργυρόπουλος, άλλά και αυτός ο μακαρίτης Βασιλεύς Γεώργιος. Ο κ. Πράξις γράφει λίαν ψυχολογικῶς περι της πρώτης ψυχρότητος του ισραηλιτικού πληθυσμού, εξηγουμένης διττῶς εκ του ότι ο πληθυσμός αυτός ειχε συνταυτίσει επί αιώνας την τύχην του με την οθωμανικήν αυτοκρατορίαν και εκ της διαγωγῆς μιᾶς μερίδος του τύπου και των πλέον άπειθάρχων ελληνικῶν στοιχείων ένισχυομένων υπό ιθαγενῶν ελλήνων της κατωτέρας τάξεως». Ευτυχῶς τώρα, δια την πλειοψηφίαν ελλήνων και ισραηλιτῶν, υπό την αϊγίδα των ελληνικῶν νόμων, πᾶσα παρεξήγησις εξέλιπεν, και όση μέραι στερροῦνται αι φιλικώτεραι σχέσεις τας όποιᾶς διέκρινεν ήδη και ο διάσημος άγγλος δημοσιογράφος.

Γράφει ο κ. Πράξις :

« Η κατοχή πόλεως οικουμένης υπό 150 και πλέον χιλιάδων κατοίκων αποτελεί όμολογουμένως, και υπό τας ευνοϊκώτερας ακόμη των συνθηκῶν, έγχείρημα προωρισμένον να θέσῆ υπό δοκιμασίαν την όργανικήν ικανότητα και του πλέον πεπειραμένου Γενικοῦ Επιτελείου. Έν Θεσσαλονίκη αι φυσικᾶι αὐται δυσκολίαι επηυζάνοντο δεκαπλασίως. Έν πρώτοις οι Έλληνες εϋρέθησαν άμέσως άπησυχολημένοι με τας σβκράς και περιπλόκους άπόψεις, τας όποιᾶς διεγέννα ή άνησυχαστική διαγωγή των Βουλγάρων. Εΐχον καταστῆ οι

ακούσιοι ξενισται δέκα, άντι δύο ταγματων συμμαχικού στρατού· πολλά δημόσια οικήματα και έν των μεγαλειτέρων μουσουλμανικῶν τεμενῶν ειχον επιταχθῆ υπό των Βουλγάρων. Ο στρατηγός Θεοδώρωφ έσπευσε να πληροφορήσῆ τον Βασιλέα του και τον κόσμον όλον ότι οι Βούλγαροι ειχον κυριεύσει την πόλιν ο δε τακτικός πληθυσμός της Θεσσαλονίκης ειχεν ύποστῆ αίφνιδίαν αύξησην δια της προσθήκης 80 μεν περίπου χιλιάδων στρατού 40 χιλιάδων δε προσφύγων και 25 χιλιάδων αιχμαλώτων.

Επί πλέον οι κοιμηταζήδες της Σκνδάσκη ειχον επίσης εισέλθει εις την πόλιν ένῶ τό Έλληνικόν Επιτελεϊον άνεγνώριζε βεβκίως ότι εξένιζεν επισκέπτας οι όποιοι δεν διεκρίνοντο δια τον σεβασμόν των προς τά δικαιώματα του ανθρώπου, ουδέ κ'ν τᾶ των κτηνῶν, ευρε μολαταῦτα τους συμάχους άπροθύμους να άποδεχθῶσι και τά μέτρα εκείνα, των όποιων ή λήψις εκρίνετο αναγκαία δια την διατήρησιν της δημοσίας τάξεως και άσφαλείας.

Επηκολούθησεν, έπομένως, αρκετά δυσάρεστος αταξία. Εΐνε δε αξιοθρήνητον ότι ή διαγωγή των έν των πλέον άπειθάρχων Έλληνικῶν στοιχείων, ένισχυομένων υπό ιθαγενῶν Έλληνήων της κατωτέρας τάξεως, υπήρξε λίαν έπίμεμπτος. Οι Βούλγαροι, άφ' έτέρου περιφρονοῦντες τας Έλληνικᾶς στρατιωτικᾶς περιπόλους, έπεδόθησαν εις την διαρπαγήν και την λαφυραγωγῆσιν και εις χειρότερα ακόμη άδικήματα, διπλωματικώτατα όμως φερόμενοι εξέλεγον τά πλέον άπομκρυσμένα και όλιγότερον δημόσια μέρη δια τας τοιαύτας των επιχειρήσεις. Ευτυχῶς απέσχον της επαναλήψεως των αίματηρῶν εκείνων άγριοτήτων, των όποιων υπήρξαν ένοχοι κατά την πορείαν των προς την Θεσσαλονίκην.

Ταχέως έν τούτοις εκόπασεν ο εκ των πράξεων τούτων έρεθισμός, και έντός όλίγου αι άφορμαί των παρκαπόνων ήρκαϊώθησαν, άπέμενον δε μόνον αι μοιραϊαι και αναπόφευκτοι προστριβαί και δυσχέρειαί, τας όποιᾶς προεκάλει ή επικρατούσα εκθεσμος και μη φυσιολογική κατάστασις ή δημιουργουμένη εκ της δυκδικῆς κατοχής και του διπλασιασμοῦ του κανονικοῦ πληθυσμοῦ της πόλεως.

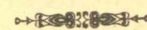
Επί τινα χρόνον αρκετή έχθροπάθεια παρετηρεϊτο μεταξύ των Έλλήνων και του Ισραηλιτικοῦ στοιχείου. Οι Ισραηλιται, οι όποιοι αποτελοῦν τό μεγαλειότερον μέρος του πληθυσμοῦ της Θεσσαλονίκης, ήσαν φυσικά — δι' αίσθηματικούς λόγους — δυσηρεστήμενοι με την Έλληνικήν κατοχήν, ο δε Έλληνικός Τύπος άφ' έτέρου αδυνατῶν έν τη πατριωτικῆ μέθῆ του να εκτιμήσῆ άλλα αίσθήματα παρά τά ιδικά του, απέδύθη εις άντισημιτικήν εκ-

στρατείαν. Η μικρά αύτη φυλετική έρις έσχε την γένεσίν της έν τη χαλαρότητι της ύποδοχής την όποιαν οι Ισραηλιται εκκεμαν εις τον Βασιλέα Γεώργιον.

Ο Αρχιεραβίνος άνέπτυξε προς τον γραφοντα πολῦ σαφῶς και ειλικρινῶς την Ισραηλιτικήν άποψιν, όταν μοι εξήγησεν ότι ο λαός του άπετελεϊτο εξ Όθωμανῶν πολιτῶν, οι όποιοι ήσθάνοντο την όδύνην των Τουρκικῶν ήτῶν ως τοιούτοι, ήτο δε φυσικόν δι' αυτούς να φαίνονται μάλλον περίλυποι παρά περιχαρεϊς. Οι Έλληνες άφ' έτέρου, έπέμενον δι' σχυριζόμενοι ότι οι Ισραηλιται ώφειλον να άναρτήσωσιν Έλληνικᾶς σημαίας εις ένδειξιν άναγνωρίσεως της Έλληνικῆς κατοχής, άν μη και αίσθημάτων πραγματικῆς φιλοφροσύνης προς αυτήν.

Όπως εις τόσα άλλα πράγματα, και εις τό ζήτημα αυτό τό πᾶν εξηρηάτο εκ του τρόπου της ιδιαιτέρας εκάστου άντιλήψεως. Έν τούτοις δια της συστάσεως της Έλληνο-Ισραηλιτικῆς Επιτροπῆς, της όποιᾶς σκοπός ήτο ή προαγωγή άρμονικώτερων σχέσεων μεταξύ των δύο στοιχείων, ταχέως διεσκεδάσθη ή άχλῦς της παρεξήγησεως και της πικρίας και έδημιουργήθησαν φιλικώτεραι σχέσεις. Η τοιαύτη δε προσέγγισις μεταξύ των δύο στοιχείων ύπεβοηθήθη δια της λήψεως λεπτομερεστέρων πληροφοριῶν περι των ώμοτήτων, τας όποιᾶς διέπραξαν οι Βούλγαροι κατά την προς την Θεσσαλονίκην προέλασιν των. Οι Ισραηλιται ήρκαισαν συγκρίνοντες την τύχην των με την των πληθυσμῶν εκείνων, οι όποιοι ύπετάχθησαν υπό των Βουλγάρων, και ή υγιής λογική των άντίληψις δεν έλειψε να τους κάμη να αισθανθῶσιν αρκετήν ικανοποίησιν δια την τύχην ο όποία έπεφυλάχθη εις αυτούς.

Σ. Ι. Ε.— Δυστυχῶς μερίς του έγχωρίου τύπου Θεσσαλονίκης εκκκολλουθει την άντισημιτικήν τακτικήν του (βρα και λόγον του Πρωθυπουργοῦ έν τη συνεδριάσει της Βουλῆς της 10 Νοεμβρίου).

ΕΛΛΗΝΟΕΒΡΑΪΚΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΙΣ

(Δημοσιογραφική συζήτησις)

« Η «Νέα Ημέρα της 3 Οτωβρίου έδημοσίευσεν άνταπόκρισιν εκ Τουρκίας περι έλληλοεβραϊκῆς συνεργασίας έν Τουρκία, εξ ης άνταποκρίσεως αναδημοσιεύομεν τά εξής :

Όταν ακόμη τό κόμμα της « Ένώσεως και Προόδου » ειργάζετο προπαγανδικῶς και έπολέμει κατά του Χαμητικοῦ καθεστῶτος, μεταξύ των πρώτων μελῶν αυτού κατειχον επιφανῆ θέσιν Ισραηλιται της Θεσσαλονίκης και

της Σμύρνης. Η μεταπολίτευσις ἔφερεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τὰ μεμνημένα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δρῶντα μέλη τῆς Ἰσραηλιτικῆς προελεύσεως. Ἡ ἐπορροή των ἦτο πλέον φυσική. Οἱ καθορῶς Τούρκοι ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην ἐπὶ τῶν συμβουλῶν των καὶ τοῦ Ὀθωμανικοῦ των πατριωτισμοῦ. Οἱ Ἑβραῖοι εἰς οἰκονομικὰ περιπτώσειν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐπρόβλεπον καὶ τὰ τολμηρότερα τῶν σχεδίων, δὲν θὰ ἐφοβοῦντο νὰ πρὸξεξηγηθῶσιν.

Τὸ ἀσυγχώρητον σφάλμα τὸ ὁποῖον ἐσημειώθη τότε, ὑπῆρξεν ἡ ἀποφυγὴ πάσης τάσεως πρὸς ἰδιαιτέραν συνενόησιν ἐκ μέρους μας μετὰ τῶν Ἑβραίων. Ὁρεῖλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν τὸ διαπραχθέν λάθος· πρὸξεξηγήσαμεν τὴν Ἰσραηλιτικὴν δύναμιν τῆς Τουρκίας ἐνομίσασμεν ὅτι ἡ ἐπιρροή της ἐπὶ τοῦ δημιουργηθέντος νέου καθεστώτος θὰ ἦτον ἀνάλογος πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ πληθυσμοῦ της, μικρὰ καὶ ἀσήμαντος, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι, ἐθνότης ἐρχομένη τελευταία σχεδὸν εἰς τὴν κατ' ὄγκον κλίμακα τῶν ἐθνοτήτων τῆς Τουρκίας, οὐδέποτε θὰ κατέρθουν νὰ πικίζουν πρόσωπον σοβαρὸν εἰς τὴν διακρῦθμισιν τῶν νέων συστημάτων. Περ' οὐδενὸς ἐρρηθῆναι τότε εἰς τὸ μέσον ἡ ἀντίθετος γνώμη Πάντες παρουσιάζοντο σύμφωνοι εἰς τὴν σφαιρῶν ἀντίληψιν περὶ τῆς Ἰσραηλιτικῆς ἰσχύος, ἡ ὁποία ἐπέπρωτο ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ δικστήματός νὰ ἐκδηλωθῆ ἀπροδοκίτως καὶ με ἀποτελέσματα καταπληκτικὰ.

Ἄλλ' οὕτε καὶ τότε ἀκόμη δὲν κατεδηλώθη ἡ προσπάθεια τῆς συνδιαλλαγῆς καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἀμοιβαίων συμφερόντων καὶ ἀμοιβαίων παραχωρήσεων καὶ ἀνταλλαγμάτων. Ἡ κατάστασις ἐξήκολούθησεν ἡ αὐτὴ καθ' ὅλην τὴν μέχρι τοῦ συμμαχικοῦ κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμου περίοδον.

Ἐν τῷ μετὰ τὸ ὅ Ἑλληνισμὸς εἶχεν ὑποστῆ τὰς συμφορὰς δύο ὀξυτάτων ἐμπορικῶν ἀποκλεισμῶν. Τὰ πρῶτα τραύματα, ἀδυναρὰ καὶ δυσεπούλωτα, προέλαβον τὴν χθεςινὴν καὶ σημερινὴν συνέχειαν.

Ἐπῆλθεν ἡ πτώσις τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ παράγοντες, οἱ ὁποῖοι εἶχον συμφέρον νὰ δικαιοῦσιν εὐρύτερον ἀκόμη τὸ χάσμα μετὰ τῶν ἡμῶν καὶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ κόσμου προσεπάθησαν διὰ τῶν ῥαδιοσυγγιῶν νὰ δημιουργήσουν νέας ὑπονοίας ἐκ μέρους τοῦ ἐνὸς εἰς βάρους τοῦ ἄλλου, καὶ νὰ ἐκτείνουσι τὸ μῖσος. Οἱ Βούλγαροι καθ' ὅλον τὸ πολύμηνον διάστημα τῆς ἐν Θεσσαλονικίᾳ παραμονῆς των εἰργάσθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετ' ἀξιεπικίνου ζήλου. Ἡ Αὐστριακὴ προπαγάνδα, θυρανομοῦσας πάντοτε συγκεκοτημένη μετὰ βάσεις ἐδραίας καὶ θετικὰς, διαθέτουσα ἀπειρα στοιχεῖα, ἀπετέλεσε τὸ βρῦ πυροβολικὸν εἰς τὰς

ἐν λόγῳ προσπαθείας. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι σηκίοντα πρόσωπα τῆς Ἰσραηλιτικῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης ἀπῆλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Τουρκίαν καθὼς καὶ ἄλλοι κύσμοι ἐκτῶν λαϊκῶν στρωμάτων. Τὸ ἐχθρικὸν πνεῦμα ἐν Τουρκίᾳ μετὰ τῆς μιᾶς ἐθνότητος καὶ τῆς ἄλλης κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπετάθη. Ὁ ἀντικτυπος ἐσημειώθη ταχύτατα εἰς τὰς νέας ἀποφάσεις καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ Νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου. Ἐπεζητεῖτο μίξ ἀδικος καὶ παράλογος ἐκδίκησις· καὶ ἡ πραγματικοποίησις ἦτο πολὺ εὐκολος ἀφοῦ οἱ ἰθύντορες τοῦ Κομιτάτου εἶνε Ντολμέδες. (Ἑβραϊοτουρκοί).

Ἐπὶ τέλους εἶνε καιρὸς νὰ σπεύσωμεν γινωρίζομεν τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ καὶ νὰ καταφύγωμεν εἰς συμπτωματικὴν θεραπείαν, τὸ ἀπολύτως φρόνιμον εἶνε ν' ἀπαλλαγθῶμεν ἀπὸ τὴν ρίζαν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν γίνεταί ἀπὸ ἐξαιτίας δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ σήμερον. Ἄς δοθῶσιν ἀμοιβαίαι ἐξηγήσεις καὶ ἄς ἐπέλθῃ μίξ συνεννόησις ἡ ὁποία καὶ ἡμᾶς θὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ δεινὰ μιᾶς μετοικίσεως, καὶ ἐκείνους θὰ σώσῃ ἀπὸ μίξ σήμερον ἢ αὔριον καταστροφῆν.

Οἱ Ἰσραηλιταὶ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος εἶνε εὐφρεῖς ὥστε νὰ δύνανται νὰ προῖδωσι τὸ λίαν προσεχὲς μέλλον.

Ἄς δώσωμεν τὰς χεῖρας καὶ ἄς κανονίσωμεν δι' ἀμοιβαίων ἀνταλλαγμάτων τὴν τύχην μας σταθερῶς καὶ ὀριστικῶς.

Τὸ «Βῆμα» 5/18 Ὀκτ. τῆς Θεσσαλονίκης ἡ περισπούδαστος γαλλικὴ ἐβδομαδικὴ ἀνταπόκρισις τοῦ κ. Βαμβάκη ἀπαντᾷ εἰς τὸ ἄρθρον τῆς «Νέας Ἡμέρας» λέγον μετὰ τῶν ἄλλων ὅτι «οὐδεὶς ἀντιλέγει περὶ τοῦ σκοπίμου μιᾶς ἑλληνοἰσραηλιτικῆς συνεννόσεως, ἡ ὁποία ἀπέδωκεν ἄλλως τε καλοῦς καρποῦς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλονίκης ἐν αὐτῇ τῇ μακεδονικῇ μεγαλουπόλει. Ἄλλὰ θὰ ἦτο παιδαριῶδες, ἐξακολουθεῖ, νὰ πιστεύῃ τις, ὅτι ἡ μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν συνεννόησις, ἡ ὁποία ἄλλως τε ἤρξατο μετὰ τὴν συνεργασίαν πάντων τῶν ἐθνοτήτων τῶν μὴ μουσουλμανικῶν ἐν Κωνσταντινίᾳ θὰ ἐξήσκει τὴν παραμικρὰν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ προγράμματος τοῦ Κομιτάτου «Ἐνωσις καὶ Πρόοδος» τῆς ἐπιδικωκτοῦ τὴν ὀλοσχερῆ ἐκμηδένισιν τῶν μὴ τουρκικῶν ἐθνοτήτων τῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης Ὀθωμανικῆς Βουλῆς οἱ Ἕλληνες Βουλευταὶ μετῆλθον πάντα τὰ μέσα πρὸς ἐπίτευξιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου. Ἄφ' ἐτέου ἡ Α. Ἐ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χαΐμ Νυχούμ, ὁ ἰσραηλιτικὸς βουλευτὴς κ. Σαῶν ἐκ Βαγδάτης ἐνθερμος ὁπαδὸς τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνοτήτων, ὁ κ. Φαρχαδζής δικηγόρος πρῶτην βουλευτῆς Κωνσταντινῆς δικακεκριμένος νομομαθὴς χαίρων μεγίστης ὑπολήψεως μετὰ τῶν ὁμοεθνῶν του,

ἡ ἐφημερίς «Ἐξέλιξις» καὶ αὐτὸς ὁ δικηγόρος κ. Ἐμμανουὴλ Καράσσο πρῶτην βουλευτῆς Θεσσαλονίκης, ὑπῆρξαν ἐνθερμοὶ συνεργάται μας πρὸς αἰσίαν λύσιν τῶν διαπραγματεύσεών μας μετὰ τῶν Νεοτούρκων. Καὶ ὀφείλω νὰ προσθέσω ὅτι τὰ διαβήματα αὐτῶν ὑπῆρξαν εἰλικρινῆ ὅσον καὶ ἡ ἐπιθυμία μας νὰ φθάσωμεν εἰς συνεννόησιν, διότι ἡ συνεννόησις ἦτο ἀναντιρρήτως συμφέρουσα καὶ εἰς τὸ ἰσραηλιτικὸν στοιχεῖον ἐν τούτοις τὰ διαβήματα ἐκεῖνα δὲν ἔλαβον κανὲν ἀποτέλεσμα.

Καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλως διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν Νεοτούρκων, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ συμφωνήσουν παρὰ μετὰ τοὺς δεχομένους ἀνεπιφυλάκτως τὸ ὀλέθριον πρόγραμμα των. Ἔως ἐδῶ τὸ «Βῆμα». Ἡ «Νέα Ἡμέρα» ἐπανερχομένη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος τὴν 7 Ὀκτωβρίου ἐπιμένει εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ συνεργάτου της περὶ ἑλληνοἰσραηλιτικῆς συνεννοήσεως ὡς δυναμένης νὰ ἐπιφέρῃ κατευνασμὸν εἰς τὸν ἀνθελληνικὸν διωγμὸν τῶν νεοτούρκων.

Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι ὁ κ. Βαμβάκης ὁ ἀριστὸς γνωρίζων τὰ πράγματα τῆς Τουρκίας καὶ ἐμπορούμενος ὑπὸ φιλελευθέρων φωτεινοτάτων ἰδεῶν ἔχει δίκαιον.

Οἱ Νεοτούρκοι δὲν ἀκούουν κανέναν, ἀλλὰ φρονοῦμεν ἀφ' ἑτέρου ὅτι μίξ συνεννόησις τῶν δύο στοιχείων πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ ὅχι καιροσκοπικῶς καὶ δι' ἄμεσον ἀποτέλεσμα ἀλλὰ λόγῳ τοῦ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν πολιτισμοῦ ὧν ἐμφοροῦνται καὶ αἱ δύο φιλοπρόοδοι φυλαί. Καὶ ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ ἰσραηλιτῶν ἀποκλειόμενον ὀλοσχερῶς τοὺς ντονμέδες τὴν δυστυχῆ δηλαδὴ κοινότητα ἐκείνην τὴν συνθηθείζουσαν ἀπὸ δύο αἰῶνας νὰ ζῆ μετὰ προσωπεῖον καὶ τῆς ὁποίας οὐδεὶς γνωρίζει τὰς ἀληθεῖς σκέψεις καὶ αἰσθήματα.

Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις τῆς «Νέας Ἡμέρας», περιέχει φράσεις γριφώδεις ὡς αἱ ἐξῆς. «Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς τουρκικῆς μεταπολιτεύσεως ὁ Ἰουδαϊσμός οὐδέποτε ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν Νεοτουρκισμόν. Τὰ πράγματα καὶ ἡ φύσις συνύφικαν καὶ τοὺς δύο διὰ νὰ συνυπάρχουν ἐπ' ἀπειρον.» (!!!)

Ἡμεῖς φρονοῦμεν ἀπ' ἐναντίας ὅτι Ἰουδαϊσμός καὶ Νεοτουρκισμός εὐρίσκονται εἰς τοὺς δύο ἀντιθέτους πόλους τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Ἀποδείξει ὅτι ὁ Ἰουδαϊσμός παρήκμασε φοβερὰ ἐπὶ Τουρκισμοῦ καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν καὶ ἐπὶ νεοτουρκισμοῦ.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι δὲν ἔχουν ἐπίσης οὐδεμίαν σχέσιν μετὰ τῶν Ἑβραίων καὶ ντονμέδες, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οὐδὲ οἱ τελευταῖοι οὗτοι συμφωνοῦν μετὰ τοὺς νεοτούρκους, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τῶν ντονμέδων Τζαβὴτ μπένης παρητήθη τοῦ Ὑπουργείου ἅμα τῇ κηρύξει

τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Ἀντάντ ὑπὸ τῶν νεοτούρκων.

Ἐν τέλει ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι λέγομεν καὶ εἰς ἄλλας στήλας ὅτι διὰ νὰ ἐπέλθῃ συνεννόησις μετὰ τῶν Ἑβραίων, Ἑλλήνων πρέπει πρὸ παντὸς μερὶς τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου Θεσσαλονίκης νὰ ἐμφορεῖται ὑπὸ τῶν ἰδίων φιλελευθέρων ἀρχῶν ὧν ἐμφορεῖται ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ ἡ πλειονότης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Καθὼς εἶδομεν εἰς τοὺς προηγουμένους ἀριθμοὺς ὁ τρομερὸς αὐτὸς πόλεμος ἔσχε τὸ μέγα ἠθικὸν ἀποτέλεσμα νὰ προσεγγίσῃ τὰ τέκνα τῆς αὐτῆς χώρας, καὶ νὰ διαλύσῃ ὡς ἐκ θαύματος, ἐλπίζομεν ἐπὶ μακρὸν ἂν οὐχὶ διὰ παντός, πάντα τὰ φυλετικὰ καὶ θρησκευτικὰ μίσση.

Ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Γερμανίᾳ, ἐν Αὐστρίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ρωσίᾳ ὁ ἀντισημιτισμὸς καὶ οἱ ἀντισημιταὶ ἐξηφανίσθησαν ὡς ἐκ θαύματος. Καὶ κατὰ περισσώτερον. Αὐτοὶ οἱ Ἀσχηγοὶ τοῦ ἀντιεβραϊκοῦ μίσσου, ἀπεκήρυξαν τὰς πρώτας τῶν ιδέας, ἀναγνωρίζαντες τὴν ἀπάτην των, ἐνώπιον τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῆς γενναιοφροσύνης τὰς ὁποίας ἔδειξαν εἰς ὅλας τὰς χώρας καὶ εἰς ὅλα τὰ πεδία τῆς μάχης οἱ ὁμόδοξοί μας.

* *

Τὰ «Ἰουδαϊκὰ Χρονικά» Λονδίνου ἤρχισαν δημοσιεύοντα κατάλογον τῶν ὑπηρετούντων ἐθελοντικῶς εἰς τὸν Ἀγγλικὸν στρατὸν Ἑβραίων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν. Τὰ μέχρι τοῦδε δημοσιευθέντα ὀνόματα ὑπερβαίνουν τὰς 4,000 οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ τοὺς 500. Οἱ πλείστοι τῶν ὀνομάτων ἀνήκουν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν καὶ τὴν ἀστικὴν τάξιν.

Ὑπηρετοῦν ἐκ τῶν πρώτων, οἱ Ρότσιδ, Μόντε-Φιόρε, Σαῶν, Ἰσαάκ, Σάμουελ, Ἀδλερ, Φίλιπς, Ἐνρίκες, Λούκας, Μπάρνερ, Ἰέσσελ, Γόλδμυθ, Μοζάττα, Μόνταγκου, καὶ ἄλλοι ἑκατομμυριοῦχοι καὶ ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἀνωτέραν κοινωνίαν. Μετοξὺ τῶν ἀξιωματικῶν βλέπομεν καὶ ἕναν Μπέσον ἐκ τῆς ἡπειροκεντρικῆς οἰκογενείας. Πάντες οὗτοι προκινδυνεύουν ὡς ἐθελονταὶ ἀποτίοντες φόρον ἐθνωμοσύνης πρὸς τὴν φιλελευθέρων Ἀγγλίαν.

* *

Μεταξὺ τῶν πεσόντων ἀριθμοῦνται ἀναρίθμητοι ὁμόθησοι. Ἐν Γερμανίᾳ ἔπεσε μαχόμενος ὁ Λούδβικ Φράγκ βουλευτῆς ἐκ τῶν ἀσχηγῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος εἰς τὸν ὁποῖον ἐπεφυλάσσετο νὰ παῖξῃ μέγιστον ρόλον

ὡς καὶ εἰς τὸν δημόσιον πολιτικὸν βίον τῆς Γερμανίας. Μία γερμανικὴ ἐφημερὶς παραβάλλει τὸν Φράγκ μὲ τὸν Δεσραέλι τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸν Λασσάλε τὸν μέγαν Γερμανὸν δημοκράτην καὶ σοσιαλιστήν.

Καθὼς οἱ δύο οὗτοι καὶ ὁ Φράγκ ἦτο ὑπερήφανος διὰ τὴν Ἑβραϊκὴν καταγωγὴν του.

Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐνῶ οἱ δύο ἀνωτέρω μεγάλοι Ἑβραῖοι, συνελήρωσαν τὸ ἔργον τὸν ὁ Λουδβικ Φράγκ ἔπεσε εἰς τὴν πρώτην πράξιν τῆς δράσεώς του. Ὑπὸ ἔποψιν Ἑβραϊκὴν ὁ Φράγκ ἐνδιεφέρετο ἐξόχως διὰ τὸ σιωνικὸν κίνημα, ἐξ οὗ πολλὰ ἐπερίμενε διὰ τὸν Ἑβραϊκὸν λαόν. πολὺ ἐνδιεφέρετο ἰδίᾳ διὰ τὸ σιωνικὸν ἔργον ἐν Παλαιστίνῃ. Χαρακτηριστικὸν τῶν Ἑβραϊκῶν αἰσθημάτων του εἶναι τὸ ἔξῃς: «Μίαν ἡμέραν ἕνας φίλος του τῷ εἶπεν ὅτι ἕνας κοινὸς φίλος των ἐκ τῶν προϋχόντων σιωνιστῶν δὲν δύναται νὰ τοῦ συγχωρήσῃ ὅτι εἶναι δημοκρατοσοσιαλιστής.

«Εἶναι πεπεισμένος ὁ φίλος μας, ἐπρόσθεσεν, ὅτι ἄλλως σεῖς θὰ εἰσθε σιωνιστής».

Ὁ Φράγκ ἀπήντησε γελῶν «Ἐγὼ ἀπεναντίας χαίρω πολὺ, ὅτι ὁ φίλος μας εἶναι εἰς ἡν θέσιν εὐρίσκεται.»

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐνῶ μετέφερεν ἕνα τραυματιᾶν βληθεὶς ἀπὸ μίαν ὀβίδα ὁ ἀρχιραββίνος τῆς Λιὼν Σεβ. Ἀβραάμ Μπλόκ, ραββίνος τοῦ 14ου σώματος. Ἀξίζει δὲ νὰ σημειωθοῦν αἱ λεπτομέρειαι τοῦ θανάτου τοῦ ραββίνου τούτου καθὼς ἀφηγείται ταῦτα ὁ ἄββας Ἰαμὲν καθολικὸς ἱερεὺς τοῦ αὐτοῦ σώματος.

«... Πρωτοῦ ὁ ραββίνος ἐγκαταλείπει τὴν καλύβην (ὅπου τὸ φορητὸν Νοσοκομεῖον) ἕνας τραυματίας, ἐκλαβὼν αὐτὸν ὡς καθολικὸν ἱερέα (ὡς γνωστὸν ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἐνδυμασία ραββίνων καὶ ἱερέων δὲν διαφέρει) τοῦ ἐζήτησε νὰ φιλή ἕνα σταυρὸν μὲ τὸν Χριστόν. Ὁ ραββίνος Μπλόκ ἤθελε τὸν ζητηθέντα σταυρὸν καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸν τραυματιᾶν ὁ ὁποῖος τὸν ἐφίλησεν. Ἀκριβῶς μετὰ τὴν πράξιν ταύτην ἀνθρωπίνης ἀγάπης ἐξῆλθεν ἐκ τῆς καλύβης, συνοδεύων ἄλλον τραυματιᾶν μέχρις τοῦ πλησιεστέρου λεωφορείου. Ἡ ὀβὶς τὸν ἐπληξε ὀλίγα βήματα πρὸ τῆς ἀμάξης ἐπὶ τῆς ἀποίας εἶχε τεθῆ ὁ τραυματίας».

Δὲν εἶναι ἀληθῶς διπλασίως ἡρωϊκὴ ἡ πράξις αὕτη ραββίνου κινδυνεύσαντος τὴν ζωὴν του ἀναβαλόντος, ἵνα ζητήσῃ ἕνα σταυρὸν, τὴν ἀναχώρησίν του ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου οἱ ἐχθροὶ ἔρριπτον σωρηδὸν ὀβίδας;

Ὁ ἡρωϊσμός των ὑπὲρ τῆς Γαλλίας ἀγωνιζομένων Ἑβραίων δὲν ἔχει ὄρια.

Ἀξία ἰδιαιτέρας σημειώσεως εἶναι ἡ Σιω-

νικὴ λεγεῶν ἡ ὁποία βαδίζει εἰς τὸ πῦρ ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς ἐκτὸς τῆς γαλλικῆς καὶ τὴν κυανόλευκον σιωνικὴν.

Μεταξὺ τῶν τελευταίων νεκρῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀριθμοῦνται πολλοὶ Ἑβραῖοι: ἕνας ταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ (ὁ Λεβὴ Ἀλβαρὲς) 6 λοχαγοί, 12 ὑπολοχαγοί, 3 ἀνθυπολοχαγοί, 8 ὑπάξιωματικοί, 34 στρατιῶται.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων τῶν ἀναφερομένων εἰς ὀλίγων ἐβδομάδων δρασιν ἐξάγεται ὁποίας θυσίας εἰς πρόσωπα κἀμινε ὁ ἐν Γαλλίᾳ Ἑβραϊσμός.

Ὁ Μὰξ Νορδάου περὶ τοῦ ὁποῖου τόσα ἀνακριβῆ ἐγράφησαν, εὐρίσκεται εἰς Μαδρίτην, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ δώσῃ διαλέξεις.

Ὁ μέγας νεοεβραῖος ποιητῆς Μπιάλικ εὐρίσκειτο αἰχμάλωτος ἐν Βιέννῃ ἀλλὰ τοῦ ἐπιτράπη νὰ μεταβῇ εἰς Ἑλβετίαν, χώραν οὐδετέραν.

Πολλὰς εὐκολίας ἐχορήγησεν ἡ Ρωσικὴ Κυβέρνησις εἰς τοὺς Ἑβραίους σπουδαστὰς 12000 ἐσπούδαζον εἰς ξένα Πανεπιστήμια φαίνεται ὅτι θὰ ἐπιτραπῆ νὰ ἐγγραφῶν εἰς τὰ Ρωσικὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τοὺς διανύοντας τὸ τελευταῖον ἔτος τῶν σπουδῶν των. Ἐπίσης ἐπετράπη μεγαλειότερος ἀριθμὸς ἐγγραφῶν εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα.

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ὑπεσχέθη εἰς προύχοντας Ἑβραίους τῆς Ἀγγλίας ὅτι θὰ ἐπιληφθῆ μετὰ συμπαθείας τὸ ζήτημα τῆς Ἑβραϊκῆς χειραφετήσεως ἐν Ρωσίᾳ.

Ἐνας ἄγγλος Ἑβραῖος 92 ἐτῶν ὁ κ. Κόνιν-γούντερ ἔχει ὑπερηφάνως ὀκτώ ἐγγόνους ἐθελοντὰς εἰς τὸν στρατόν.

Ὁ ὑποδιοικητῆς τοῦ Κόβνου ἐν Ρωσίᾳ ὁ λαβὼν μέρος εἰς μίαν μάχην, εἶπεν: Ἡ ἀνδρεία τῶν Ἑβραίων ἐκπλήττει ὅλους. Πολλὰκις Ἑβραῖοι ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν λόγων ἀφοῦ πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ των ἐφρονεύθησαν. Οἱ ῥώσοι στρατιῶται ὑποτάσσονται εὐχαρίστως ὑπ' αὐτοὺς λόγῳ τῶν πνευματικῶν προτερημάτων των. Διεκρίθησαν ἐσχάτως δύο ἡρώες, Κάτς καὶ Γζούλις. Ὁ Κάτς ἐπροβιβάσθη εἰς ἀνθυπολοχαγὸν καὶ ἔλαβε τὸ παράσημον ἀνδρείας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

Μεταξὺ τῶν μαροκινῶν στρατιωτῶν, τῶν πολεμούντων ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουν πολλοὶ Ἑβραῖοι. Ἡ Κασαμπλάνγα μόνη ἔδωσε χιλίους Ἑβραίους στρατιώτας.

Ὁ ἀρχηγὸς ἀντισημίτης Πουρίσκεβιτς ἐπεφέρθη τοὺς Ἑβραίους τραυματίας ἐν Βαρσαβία καὶ ἡσπίασθη αὐτούς.

Ἀδύνατον νὰ ἀριθμήσῃ τις τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις τῶν ῥώσων Ἑβραίων, διὰ τὰς ὁποίας ὡς εἵπομεν ἑκατοντάδες ἐξ αὐτῶν ἔλαβον παράσημα ἀνδρείας καὶ προβιβασμούς. Ὁ ἀνταποκριτῆς τῶν «Τάιμς» ἐν Πετρογρὰδ διηγεῖται τὴν ἐτοιμότητα καὶ ἀνδρείαν, ἀπλοῦ Ἑβραίου στρατιώτου εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἡ κατάληψις τῆς σειρᾶς τῶν φρουρίων τοῦ Ἰαροσλάβ. Ὁ στρατιώτης αὐτὸς εἶχε συλληφθῆ αἰχμάλωτος καὶ μεταφερθῆ εἰς τινα θέσιν μεγάλης στρατηγικῆς ὀξείας, καὶ πλήρη τροφίμων, πυρομαχικῶν. Ὁ στρατιώτης ἔλαβε τὸ σχεδιάγραμμα τοῦ τόπου (εἶναι γνωστὸν δὲ οἱ ῥώσοι Ἑβραῖοι πάσης τάξεως εἶναι εὐφυεῖς καὶ πεπαιδευμένοι) καὶ κατορθώσας μετὰ τέσσαρας ἡμέρας νὰ δραπετεύσῃ ἄν καὶ καταδιώκετο παρουσιάσθη εἰς τὸν ῥώσον ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος διέταξεν ἄμεσον ἐπίθεσιν καὶ τὰ φρούρια κατελήφθησαν. Ὁ στρατιώτης βαρέως πληγωθεὶς μετεφέρθη εἰς Ὀδησὸν καὶ προϋτάθη διὰ προαγωγὴν εἰς ἀξιωματικόν.

Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας Ρότσιλδ πολεμοῦν εἰς τὰ δύο ἀντίθετα στρατόπεδα. Ἐν Αὐστρίᾳ, ἕνας Ρότσιλδ ἀνήκει εἰς τὸ ἐπιτελεῖον, ἐν Γαλλίᾳ, ὁ Τζαίμς ντὲ Ρότσιλδ ὀλίγον ἔλειψε νὰ βληθῆ ἀπὸ ὀβίδα. τέσσαρες Ρότσιλδ ὑπηρετοῦν ἐν Ἀγγλίᾳ.

Εἰς τὴν Λέμβεργ οἱ σιωνισταὶ συνέστησαν ἰδιαιτέρον σῶμα πολιτοφυλακῆς μὲ ἰδιαιτέραν κναγὴν στολὴν φέρουσαν Μαγκέν Λαβὶδ εἰς τὸν βραχίονα καὶ τὸ πηλίκιον. Παρόμοιον σῶμα διοργανώνουν καὶ οἱ σιωνισταὶ ἐν Βιελοστόκ.

Καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐγένετο πρότασις συστάσεως ἰδίου Ἑβραϊκοῦ σώματος, μὴ πραγματοποιηθεῖσα ἀκόμη. Ἡ σημασία τῶν σωμάτων τούτων, εἶναι μεγίστη, διότι εἶναι μία ἐξωτερικεὺς τῆς σιωνικῆς ιδέας, μὲ ἄλλα λόγια τῆς Ἑβραϊκῆς ἐθνότητος, ἄρα ἐν βῆμα πρακτικὸν πρὸς διαπεδαγωγίαν ἐθνικὴν τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ, καὶ διαδιατράνωσιν τῶν πόνων του.

Τὸ Μπορδὼ ἡ προσωρινὴ πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας περιέχει τὴν ἀρχαιότεραν Κοινότητα τῆς χώρας ἐκείνης. Λέγεται ὅτι Ἑβραῖοι ἐγκατεστάθησαν ἐν Μπορδὼ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Δευτέρου Ναοῦ. Ὅπως δὴποτε εἶναι βέβαιοι ὅτι πολυάριθμοι Ἑβραῖοι εὐρίσκοντο ἐκεῖ ἀπὸ τὸν

Κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Τισρί, πᾶσαι αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ ἀδιακρίτως τῶν ἐμπολέμων ἐχορήγησαν ὅλας τὰς δυνατὰς εὐκολίας εἰς τοὺς Ἑβραίους στρατιώτας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθήκόντων των.

Τὰ διάφορα στρατιωτικὰ Ὑπουργεῖα ἐμοίρασαν Ταλετὸν καὶ προσευχητάρια ἀνὰ χιλιάδας εἰς τοὺς ὁμοδόξους στρατιώτας.

Ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας ἐδέχθη τὸ Ἑβραϊκὸν τιμῆμα τοῦ Ἐρυνθροῦ Σταυροῦ. Εἰς τὴν τελετὴν ἐν τῇ Συναγωγῇ Πετροπόλεως πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Τιμήματος, παρέστησαν ἐξέχοντα πρόσωπα μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ στρατηγὸς Κάουφμαν.

Ὑπεράνθρωποι προσπάθειαι καὶ θυσίαι καταβάλλονται ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους τῆς Ρωσίας, ἐκτὸς τῆς συμβολῆς των εἰς τὸ γενικὸν πατριωτικὸν ἔργον, πρὸς περίθαλψιν τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἔχουσῶν μέλη των εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πρὸς συντήρησιν ὅλων τῶν χιλιάδων τῶν Σχολείων τῶν Κοινοτήτων.

Μεταξὺ τῶν Κοζάκων ὑπάρχουν πολλοὶ Ἑβραῖοι στρατιῶται καὶ τινες ἀξιωματικοί.

Ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ Μέγας Δουξ Νικόλαος ἔστειλε τηλεγράφημα εὐχαριστήριον εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Ἑβραϊκῆς Κοινοτήτος Πετροπόλεως διὰ τὴν νομιμοφροσύνην τῶν ῥώσων Ἑβραίων. Παρόμοιον τηλεγράφημα ἔστειλεν ἡ Α.Α. Υ. εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινοτήτος Βαρσοβίας.

Ἡ γνωστὴ πολεμικὴ φυλὴ τῶν ὀρεινῶν Ἑβραίων τοῦ Καυκάσου προσέφερεν εἰς τὴν ρωσικὴν Κυβέρνησιν σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐθελοντῶν ἱππέων. Ἡ φυλὴ αὕτη ἔστειλε πολλὰκις καὶ ἀντιπροσώπους εἰς τὰ σιωνικὰ συνέδρια.

Μεταξὺ τῶν Ἑβραίων, τῶν διαφόρων κρατῶν, ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἀεροπόροι, διακρινόμενοι διὰ τὸν ἡρωϊσμόν των.

Τόσον ἐκτιμῶνται αἱ ὑπηρεσίαι τῶν Ἑβραίων στρατιωτῶν ἐν Ρωσίᾳ, ὥστε φέτος ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑβραίων στρατευσίμων θὰ εἶναι μεγαλειότερος, διότι θὰ στρατευθοῦν καὶ πολλοὶ οἰκογενεῖαι ἔχουσαι μέχρι τοῦδε προνόμια ἀπαλλαγῆς.

βον αιώνα, και τὸν 9ον αἰώνα ἡ ἐκεῖ Κοινότης εἶχε πλήρη αὐτόνομον ὄργανωσιν. Ἡ θέσις τῶν ὁμοδόξων ἐκείνων ὑπῆρξε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον εἰς τὰς διαφόρους ἐποχὰς καλή. Μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Ἑβραίων ἐξ Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας, ἠῦξησεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. Ἀργότερον ἔφθασαν εἰς Μπορδὼ καὶ Μαράνοι (ψευδοκαθολικοὶ) οἱ ὅποιοι ὅμως ἐξηκολούθησαν νὰ ζοῦν ἐξωτερικῶς ὡς καθολικοὶ μέχρι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Οἱ Μαράνοι αὐτοὶ ἔδωσαν πολὺ μεγάλους ἀνδρας εἰς τὸν τόπον. Ὁ Μονταίν (Montaigne) ἦτο υἱὸς Ἑβραίδος τοῦ Μπορδῶ. Ὁλίγον κατ'ὀλίγον ὅλη ἡ Κοινότης ἀπεροφήθη ἀπὸ τοὺς Μαράνους. Εἰς τὰς παραμονὰς τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως οἱ Ἑβραῖοι τοῦ Μπορδῶ ἤρχισαν νὰ ἀφαιροῦν τὸ προσωπεῖον καὶ μετ' ὀλίγον πάντες ἐξήσχουν τὸν Ἑβραϊσμόν. Ἡ Κοινότης Μπορδῶ ἔδωσε πολιτικούς, συγγραφεῖς μεγάλους, βιομηχάνους καὶ ἐμπόρους εἰς τὴν Γαλίαν. Ὁ Κατὺλ Μανδὲς ἦτο εἷς τῶν Ἑβραίων τοῦ Μπορδῶ. Σήμερον ἡ Κοινότης ἀριθμεῖ περίπου 3.000 ψυχάς.

Ἡ Λέμβεργ πρωτεύουσα τῆς Γαλιτίας τὴν ὁποίαν κατέλαβον οἱ Ρῶσοι ἔχει Ἑβραϊκὸν πληθυσμὸν περὶ τὰς 60.000. Ἡ ἀρχαιότερα Συναγωγή εἶναι ἡ κτισθεῖσα τὸ 1582 ὑπὸ τῶν Καραϊτῶν τὴν ὁποίαν κατέλαβον οἱ ἄλλοι Ἑβραῖοι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Καραϊτῶν.

Οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς τὴν Λεμβέργ ἀπὸ τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς τῆς πόλεως, δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος.

Ἡ θέσις τῶν ἐκεῖ Ἑβραίων ὑπῆρξε καλὴ μέχρι τοῦ 1592 ὅτε ἦλθον οἱ Ἰησοῦται οἱ ὅποιοι, καθὼς παντοῦ, ἔφεραν καὶ ἐκεῖ τοὺς διωγμούς.

Κιτσεροβιτς ἡ δευτέρα Αὐστριακὴ πόλις καταληφθεῖσα ὑπὸ τῶν Ρώσων περιέχει περὶ τὰς 30.000 Ἑβραίων ἐπὶ πληθυσμοῦ 70.000 περίπου.

Τὸ Δουβλινον ἡ πρὸς τὰ Αὐστριακὰ σύνορα πλησιεστέρη ρωσικὴ πόλις περιέχει 23.000 Ἑβραίους, τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐπίσης καὶ ἡ πόλις Χέμ 13.000 ἐπὶ 20.000 κατοίκους.

Ἐν Ρωσσίᾳ πολλαὶ ἑκατοντάδες Ἑβραίων διακριθέντων ἐπὶ τοῦ πεδίου προήχθησαν εἰς ἀξιωματικούς. Φαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκεῖ μαχομένων Ἑβραίων δὲν εἶναι μικρότερος τῶν 250.000. Οἱ Ἑβραῖοι ἤρωες ἐν τῷ ρωσικῷ στρατῷ εἶναι πολυάριθμοι. Ἐνας τούτων ὁ Ὀζνας φηγητῆς τῆς ἱατρικῆς ἔλαβε τὸν σταυρὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου διότι ἔσωσε τὴν σημαίαν τοῦ Συντάγματός του, με κίνδυνον τῆς ζωῆς του λαβὼν πλείστα τραύματα.

Ἡ Ἀμβέρσα, τὴν ὁποίαν οἱ Γερμανοὶ κατέλαβον ἔχει Ἑβραϊκὸν πληθυσμὸν περίπου 4,500, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐργάζονται τοὺς ἀδάμαντας. Οἱ ἀρχαιότεροι Ἑβραῖοι τῆς Ἀμβέρσας ἀνήκουν εἰς τὸ ρητὸν τῶν Σεφαρδίμ. Οἱ γερμανο-Ἑβραῖοι ἦλθον ἀργόγερα. Εἰς τὴν Ἀμβέρσαν προσερχόμενοι ἐξ Ἰσπανίας ἔζων πολλοὶ Ἑβραῖοι Μαράννοι μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ διάσημος Δὸν Ἰωσὲ Νασ ἡ Πρίγκηψ τῆς Νάξου καὶ τῶν Κυζλάδων καὶ ἡ Δόνα Γράσια Μενδέσια.

Ὅταν ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐδικαιολόγη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸν πόλεμον χάριν τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν μικρῶν ἐθνότητων, εἶπεν σὺν τοῖς ἄλλοις: «Δὲν πρέπει νὰ περιφρονῶμεν τοὺς μικροὺς. Αἱ τέχναι, ἡ φιλοσοφία εἶναι προῖον μικρῶν λαῶν καὶ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου προήλθεν ἀπὸ ἕνα μικρὸν λαόν». Οἱ δύο οὗτοι μικροὶ λαοί, εἶναι ὁ Ἑλληνικὸς καὶ ὁ Ἑβραϊκός.

Τελευταῖα ἡ «Ἰλλουστρασιὸν» ἐδημοσίευσε φωτογραφίαν συμβολίζουσαν τὴν ὁμίνοιαν τὴν ὁποίαν ἐπέφερον εἰς τὴν γαλλικὴν οἰκογένειαν ὁ πόλεμος. Ἐν τῇ φωτογραφίᾳ φαίνονται πλάι πλάι, ἕνας ἱερεὺς καθολικὸς, ἕνας πάστορ διαμαρτυρούμενος καὶ ἕνας ραββῖνος πάντες με ἔνδυμα ἐκστρατείας ἀμυλλόμενοι εἰς πατριωτισμὸν καὶ αὐταπάρησιν.

Τὸ «Δαίλυ Μαίλ» διηγεῖται τὸ ἐξῆς ἐπεισοδιον. Ἐν στρατιωτικὸν γαλλικὸν σῶμα ἔχει ἕνα στρατιωτικὸν ἱερέα καθολικὸν καὶ ἕνα ραββῖνον. Ὁ πατὴρ Νάρπ καὶ ὁ ἀρχираββῖνος Γκίνβουργκερ ἐφαίνοντο συχνά μαζὺν περιποιούμενοι τοὺς τραυματίας. Μίαν ἡμέραν μετὰ ἔξαντλητικὴν κόπωσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου, ἔφθασαν εἰς χωρίον ὅπου εὔρον μόνον ἕνα κρεβάτι. Καὶ οἱ δύο ἔπεσαν ἐπάνω κατὰκοποι με ὅλην τὴν ἔνδυμασίαν των. Ὁ ἱερεὺς Νάρπ στραφεὶς πρὸς τὸν ἀρχираββῖνον εἶπεν: «Τὶ κρῖμα ποῦ δὲν εἶναι ἐδῶ ἕνας φωτογράφος νὰ πάη ἕνα κλισέ, με τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν Νέαν Διαθήκην κοιμωμένας εἰς τὸ ἴδιο κρεβάτι».

Ἀντισημιταὶ πολωνοὶ ὁσάκις οἱ Ρῶσοι καταλαμβάνουν ἐκ νέου ρωσικὴν πόλιν κατηγοροῦν τοὺς Ἑβραίους ὅτι δῆθεν ἔχουν συνδράμει τοὺς Γερμανοὺς καὶ δεῖξῃ μεγαλειτέραν συμπάθειαν πρὸς τοὺς γερμανοὺς τραυματίας. Εὐτυχῶς οἱ **δρθόδοξοι ἱερεῖς** ὑπερασπίζουσι τοὺς Ἑβραίους, ἀποδεικνύοντες τὴν ἀδωότητα αὐτῶν.

Ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω ὅτι πολλοὶ Ἑβραῖοι διακρίνονται ὡς ἀεροπόροι. Ὡς τοιοῦτος φημίζεταί ὁ ρώσος Μάργκουλις, ὁ γάλλος Κέν φου-

νευθεὶς κατὰ τὴν μάχην τῆς Μάρνης καὶ ὁ ἀγγλος ἀνθυπολοχαγὸς Μάριξ ὁ εἶπας τὴν βόμβαν κατὰ τοῦ σταθμοῦ τῶν Ζέπελιν εἰς Δύσσενορφ. κτλ. Ὁ Μάριξ εἶναι ἀνεμῶς τοῦ ναυάρχου ἀμερικανοῦ Μάριξ.

Ἐνας ρώσος Ἑβραῖος στρατιώτης ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ Σόλουμπερ πληγωθέντος ἐν Γαλικίᾳ, τοῦ προέδρου δηλαδὴ τῆς Διοργανώσεως τοῦ Δικεφάλου Ἀετοῦ, τῆς χειροτέρας ἀντισημιτικῆς διωργανώσεως. Ἴδου Ἑβραϊκὴ ἐκδίκησις!

Εἰς τὴν Γαλικίαν ὁ Ἑβραϊκὸς πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 820.000. Ἡ πόλις Γρόδνο ὀπίθεν διήλθον οἱ Ρῶσοι, περιέχει 25.000 Ἑβραίους πλέον δηλαδὴ ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, καὶ ἡ **Πξέμναλ** τὴν ὁποίαν πολιορκοῦν τώρα οἱ Ρῶσοι ἔχει Ἑβραίους 15.000 ἐπὶ πληθυσμοῦ 40.000.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἔστειλεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης 10.000 μεγάλα καὶ 10.000 μικρὰ Ταλλετὸτ διὰ τοὺς ὁμοδόξους στρατιώτας, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Ἀγγλίας εἰδοποίησε τὸν ραββῖνον τοῦ στρατοῦ ὅτι ἐτυπώθη νέον εἰρητάριον διὰ τοὺς Ἑβραίους στρατιώτας καὶ ναύτας ἐξ ὧν ἕκαστος θὰ λάβῃ ἀνὰ ἕν ἀντίτυπον.

Μέχρι τοῦδε εἶχον διωρισθῆ 21 ραββῖνοι τοῦ στρατοῦ ἐν Αὐστρίᾳ, φέροντες τὴν στολὴν λοχαγοῦ. Τὸ Γενικὸν Ἐπιτελεῖον ἔβαλεν εἰς τὴν διάθεσιν ἐκάστου ἐξ αὐτῶν μίαν κινήτην Συναγωγὴν περιέχουσαν μίαν ἱερὰν Γραφήν, Ταλέτ, 12 ζεύγη Ἐμφελήμ, 10 προσευχητάρια Ἑβραϊκά με μεταφράσιν κλπ.

Εἰς τὴν «Φελκερτσίερ» ἀντισημιτικὴν γερμανικὴν ἐφημερίδα ἕνας ἀντισημιτικὸς ἔγραψεν ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας δηλοῖ ὅτι κατόπιν τῆς διαγωγῆς τῶν γερμανῶν Ἑβραίων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἀπέβαλεν ὀλοσχερῶς τὸν ἀντισημιτισμὸν του.

Αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις ἐκ Ρωσσίας ἀφορῶσαι εἰς τοὺς Ἑβραίους στρατιώτας εἶναι αἱ ἐξῆς: Δύο στρατιῶται, Φαίγκενσον καὶ μᾶριτς ἔλαβον τὸ παράσημον τῆς ἀνδρείας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἐνας ἀδελφὸς τοῦ Φαίγκενσον ἂν καὶ δεκαεσσάρων μόνον ἐτῶν κατετάχθη ὡς ἐθελοντής. Ὁ Μέγας Δοῦξ Νικόλαος συνεχάρη αὐτοπροσώπως τὸν ἤρωα Ταμπάτσνικοφ. Εἰς τὴν Ἐκατερινοσλάβ δύο μαθηταὶ ἄφησαν τὸ σχολεῖον διὰ νὰ μεταβοῦν εἰς τὸ πεδίου τῆς μάχης. Τὴν

παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἕνας ρώσος Ἑβραῖος ἀπέθανεν ὡς ἤρωας, διότι διαταχθεὶς ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς νὰ ὀδηγήσῃ ἐν γερμανικὸν ἀπόσπασμα εἰς μίαν πολίχνην τῆς Πολωνίας, τὸ ὀδήγησεν εἰς τὸ ρωσικὸν στρατόπεδον. Ἐπῆλθε συμπλοκὴ ἐξ ἧς οἱ Γερμανοὶ κατετροπώθησαν ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑβραῖος ἐφονεύθη.

Ὁ Βαρῶνος Γκούνσβουργ κατετάχθη ἐθελοντῆς εἰς τὴν ἔφιππον αὐτοκρατορικὴν Σωματοφυλακίαν.

Ἡ «Νοβόγιε Βρέμια» γράφει: «Οἱ Ἑβραῖοι στρατιῶται χαίρουσι τὴν ἐκτίμησιν πάντων. Ὑπάρχουν καὶ ἐθελονταὶ πλείστοι μεταξύ των, οὐδεὶς λιποτάκτης. Εἶναι λαμπρὰ παιδιὰ.

Σ. Ι. Ε. Θὰ λάβουν ἄρα γε τέρμα οἱ διωγμοὶ ἐναντίον των;

Παρ' ὅλα ταῦτα σημειοῦνται καὶ ἀδικίαι κατὰ τῶν ὁμοδόξων μας ἐν Ρωσσίᾳ, παρ' ὅλας διηλ. τὰς θυσίας τὰς ὁποίας ὑφίστανται. Οὕτως ἀποκλείονται ἀκόμη πλείστοι φοιτηταὶ οἱ ὅποιοι ἐσπούδαζον ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ νὰ ἐγγράφονται εἰς ρωσικὰ Πανεπιστήμια, πέραν τοῦ ὀρισμένου ποσοστοῦ. Οἱ ἀποκλειόμενοι φοιτηταὶ ἀνέρχονται εἰς 12.000! Γίνονται ἐξώσεις ἀπὸ διάφορα μέρη ἐξ ὧς τῆς Ἑβραϊκῆς ζώνης. Οὕτως ἐξώσθη ὁ γέρος Δβόρκεν ἀπὸ τὸ χωρίον Πογορέλσι ἂν καὶ ἔχη δύο υἱοὺς εἰς τὸν πόλεμον. Ἐνας τραυματίας εἰς τὸν ὁποῖον ἀπεκόπη ἡ κνήμη εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Μόσχας εἰσελθὼν εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναρρώσεως, ἔλαβε διαταγὴν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, οὐδὲ τοῦ ἐπετρέπη νὰ μείνῃ ἂν καὶ ἡ πατρίς του ἐν Πολωνίᾳ κατελήφθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ!!

Προσέτι ἐκφορᾶνται φόβοι περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν Ἑβραίων ἐν Πολωνίᾳ ὅταν αὕτη κηρυχθῆ αὐτόνομος, διότι ἐσχάτως οἱ Πολωνοὶ ἐφάνησαν χειρότεροι τῶν Ρώσων, καθότι οἱ μὲν ρώσοι ὡς ἄτομα εἶναι φιλελευθερώτεροι, πιστικὴ δὲ ἦτο μόνον ἡ γραφειοκρατικὴ τάξις ἡ διοικοῦσα τὴν χώραν.

Τὴν ἡμέραν τοῦ Κιπποῦρ κατὰ διαταγὴν τοῦ Κάιζερ οἱ Ἑβραῖοι στρατιῶται συνήλθον εἰς τὴν πλησιεστέρην πόλιν τοῦ στρατοπέδου ἵνα προσεύχωνται εἰς τὰς Συναγωγὰς των ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων ἐντὸς τῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ ραββῖνοι τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ ἐκήρυξαν τὸν λόγον δις, τὴν πρωίαν καὶ μετὰ μεσημβρίαν καὶ οἱ καλλιφωνότεροι τῶν στρατιωτῶν ὑπῆρέτησαν ὡς λειτουργοί,

Μετὰ τὸ πέραν τῆς νηστείας παρετέθη ἄφθονον δεῖπνον κασὲρ ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ μαγειρεῖα. Καὶ οἱ πολεμοῦντες πρὸς τὸ ρωσικὸν

μέτωπον γερμανοὶ ἔβραιοὶ ἔλαβον ἄδειαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Μεγάλης Νηστείας.

Οἱ πρόσφυγες τοῦ Βελγίου προκαλοῦν τὴν συμπάθειαν ὅλου τοῦ κόσμου. Οἱ Βέλγοι, ὑποφέρουν τὰ πάνδεινα, εἶδον κατεστραμμένας τὰς περιουσίας των, τὰς πόλεις των ὀλοκλήρους, μετροῦνται θύματα ἀνά δεκάδας χιλιάδων.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ ὑπὲρ τῶν Βέλγων ἐπιτροπὴ βοηθειῶν ἔχει ἐπίτιμον πρόεδρον τὸν ὁμόδοξόν μας Λουίτζη Λουτσάτη πρώην πρωθυπουργὸν ἢ μεταξὺ τῶν ἀντιπροέδρων τὸν Μπαρτσιλάϊ βουλευτὴν καὶ πρόεδρον τῆς Ἐταιρείας τοῦ τύπου.

* *

Μεταξὺ τῶν διασήμων ἔβραίων τῶν πεσόντων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐν Αὐστρουγγερμανία συγκαταλέγεται ὁ Λουδβιγκ Δεμενῦ ἐκ τῶν ἐνθερμότερων προπαγανδιστῶν τοῦ Σιωνισμοῦ καὶ ἰδία τοῦ Ἐθνικοῦ Κεφαλαίου. Ὁ Δεμενῦ δικηγόρος καὶ ἑφεδρος ἀξιωματικὸς ἔπεσεν ἡρωϊκῶς μαχόμενος, ἀποδείξας ὅτι δύναται τις νὰ εἶναι ἐνθερμος σιωνιστὴς καὶ ἐνταυτῷ ἄριστος πολίτης μέχρις αὐτοθυσίας.

Ἡ «Στααμπουργκερ Ζάιτουνγκ» ἀντισημιτικὴ ἐφημερὶς ἔκαμε δήλωσιν ὅτι κατόπιν τῆς πατριωτικῆς συμπεριφορᾶς ὅλου τοῦ Ἑβραϊκοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γερμανίας, ἀποκηρύττει εἰλικρινῶς καὶ διὰ παντὸς τὰ ἀντισημιτικὰ φρονήματά της.

* *

Καὶ ἐν Αὐστρίᾳ ὁ ἀριθμὸς τῶν πεσόντων Ἑβραίων εἶναι σημαντικὸς. Ὁ πρῶτος ἀξιωματικὸς ὁ πεσὼν ἐπὶ τοῦ πεδίου ἦτο ὁ ἔβραϊος Ἰωσήφ Κνέρμπερ. Τώρα ἀγγέλλεται ὁ θάνατος τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Ἀδόλφου Φλέκερ καὶ τοῦ ταγματάρχου Ἐμμανουήλ Κράους.

Ὁ στρατιώτης Γκάμπορ Βάις ἐβλήθη ἀπὸ σφαῖραν κατὰ τὴν μεγάλην μάχην τοῦ Λουβλίνου. Θὰ ἐφρονεῖτο δὲ ἐὰν ἡ σφαῖρα δὲν εἶχεν εὔρη μίαν τεφιλὰ (προσενγητάριον) τὸ ὅποιον ἡ γυναῖκα του εἶχε θέσει εἰς ἕν θυλάκιόν του.

Ἐν Γαλλίᾳ ὁ τελευταῖος κατάλογος τῶν πεσόντων εἰς τὸν πόλεμον ἢ συνεπείᾳ τραυμάτων, περιέχει ἀρκετὰ ἄλλα ὀνόματα ὁμοδόξων μας. 2 λοχαγοὶ (Γεώργιον Λεβὺ καὶ Νεφθαλὴ Βεῖλ) 2 ἀνθυπολοχαγοὶ (Πιερ Ἰαβὰλ καὶ Ἀνδρὲ Μπρούνσβιγκ, τὸν λοχίαν τοῦ ἵππικοῦ Ἐνρι Βαλαμπρέγκ ἀνεψιὸν τοῦ ὁμωνύμου στρατηγοῦ, τὸν λοχίαν Λεὸν Λίμπαν καὶ ἄλλους 3 ὑπαξιωματικὸς καὶ 6 στρατιώτας μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ρενὲ Σαμάμα, πρωτοδίζου ἐν Σατορῶ.

Σ. Ι. Ε. Ἐνας Σαμάμας τῆς μεγάλης ἐκ Τύνιδος οἰκογενείας διαμεινάσης ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐν Κερκίρα, ἦτο τελειόφοιτος τοῦ ἐκεῖ Γυμνα-

σίου, ἐσπούασε νομικὴν εἰς τὴν Γαλλίαν ὅπου ἂν καλῶς ἐνθυμούμεθα εἶχε διορισθῆ δικαστὴς.

* *

Ἀγγέλλεται ὁ θάνατος τοῦ Βαρόνου Ἀλεξίου ντὲ Γκούνσπουργ ἐκ Ρωσίας ὅστις κατετάχθη ὡς ἐθελοντὴς εἰς τὸν Ἀγγλικὸν στρατόν.

Ἐκ τοῦ «Σταυροῦ» καθολικῆς ἐφημερίδος τῶν Παρισίων: «... Τελειώνομεν τὴν σημείωσιν ταύτην ἀποτιόντες τὸν σεβασμὸν μας εἰς τὸν Ἀρχιεραββῖνον Μπλόκ, στρατιωτικὸν ραββῖνον φρονευθέντα ὑπὸ ὀβίδος σχεδὸν ἀμέσως ἀφοῦ ἔφερεν εἰς καθολικὸν στρατιώτην ζητήσαντα τοῦτο, νὰ φιλήσῃ τὸν σταυρόν».

— Καὶ ὁ γάλλος πρεσβευτὴς Καμπὸν ἔστειλε τὴν συνεισφορὰν του εἰς τὸ ἔβραϊκὸν Συσσίτιον Λονδίνου «εἰς τιμὴν τοῦ Ἀρχιεραββῖνου Μπλόκ τοῦ Λυόν, τοῦ ὁποίου ὁ εὐγενὴς θάνατος πρέπει νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν μνήμην μας».

* *

Ἐν Γερμανίᾳ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε πληροφοριῶν τῆς «Iudische Zeitung» αἱ ἔβραϊκαὶ Κοινότητες καὶ σωματεῖα προσέφερον 22,000 κλίνας διὰ τραυματίας.

* *

Εἰς τὸν Αὐστριακὸν στρατόν ὅπου οἱ ἔβραιοὶ ἀνέρχονται εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων οἱ ἡρωῖσμοὶ των εἶναι ἀνεξάντητοι. Τώρα ἀναφέρεται τὸ ὄνομα ἐνὸς ἀπλοῦ στρατιώτου, τοῦ Ἰούμπεκ Ράεφ ὅστις μετὰ τὸν φόνον τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ ἀποσπάσματος του, μετὰ 30 μόνον στρατιωτῶν τῶν ὁποίων ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς, ἐπετέθη διὰ τῆς λόγξης κατὰ τῶν κοζάκων τῶν ὁπίων ἐφρονεῦθησαν 40. Τὸ αὐστριακὸν ἀπόσπασμα ἐπῆρε καὶ 7 κανόνια. Τὴν ἐπαύριον ὁ Ράεφ, ἐπὶ κεφαλῆς 10 στρατιωτῶν ἔκαμε 60 αἰχμαλώτους. Προῦβιβάσθη εἰς λοχίαν καὶ ἔλαβε τὸ ἀνώτερον παράσημον τὸ διδόμενον εἰς ὑπαξιωματικούς. Ὁ αὐτοζῳτῶν τοῦ ἔστειλε 200 κορώνας.

* *

Μὲ τὸν πόλεμον φαίνεται ὅτι ἐν Γερμανίᾳ οἱ ἔβραιοὶ ἐπέτυχον ὅτι τοὺς ἔλειπε διὰ νὰ εἶνε καθολοκληρίαν ἴσοι μὲ τοὺς συμπολίτας των, δηλαδὴ τὸν προαγωγὴν εἰς ἀξιωματικούς, δικαίωμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχον εἰς ὅλα τὰ Γερμανικὰ Κράτη. Ἀπὸ τὴν ἐν Ἀθήναις γερμανικὴν πρεσβείαν μανθάνομεν ὅτι περὶ τοὺς 150 προῦβιβάσθησαν εἰς ἀξιωματικούς.

Τὴν πρώτην τοῦ ἔβραϊκοῦ ἔτους ὁ Κάιζερ, ἔδωσε τὴν ἐλευθερίαν εἰς 60 αἰχμαλώτους ἔβραϊοὺς ῥώσσοις. Ὄταν ἐπιτροπὴ ὁμοδόξων παρουσιάσθη εἰς αὐτοὺς ἵνα τοὺς ἀναγγεῖλῃ τὴν αὐτοκρατορικὴν ἀπόφασιν ἐδυσκολεύοντο νὰ τὴν πιστεύσουν. Ὁ Κάιζερ, τοὺς εἶπον μᾶς ἐπεφόρτισε νὰ σᾶς ἐπῶμεν ὅτι αὐτὸς δὲν κἀνίει τὸν πόλε-

μον κατὰ τῶν ἔβραίων ἀλλὰ κατὰ τῶν Ῥώσσοις οἱ ὁποῖοι σᾶς καταδιώκουν». Ἐπειτα παρουσιάσθη ὁ στρατηγὸς ἱατρὸς τοῦ Γενικοῦ Γερμανικοῦ Ἐπιτελείου Δρ. Λανδάου — «Ἔχετε ποῖος εἶναι οὗτος; «Ἐνας στρατηγός» «Ναί, καὶ αὐτὸς εἶναι ἔβραϊος». Οἱ ῥῶσσοι δὲν ἐπίστευον, ὅτε ὁ στρατηγὸς Λανδάου ἤρχισε νὰ τοῖς ὁμιλῇ ἔβραιογερμανικά.

* *

Ἀνεφέραμεν τὸν θάνατον τοῦ βουλευτοῦ σοσιαλιστοῦ Φράγκ, ἀλλ' ὁ κατάλογος τῶν διασήμων ἔβραιογερμανῶν εἶναι μακρός· ἄς περιορισθῶμεν νὰ ἀναφέρωμεν τοὺς πεσόντας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Δρα Κάρολον Ἰερεμίαν ἐκ Πόζεν, ἕνα τῶν διασημοτέρων Σιωνιστῶν, τὸν Γεώργιον Μόζες ὄργανοτὴν τῶν ἔβραίων ἀθλητῶν. Ἐπληρώθη δὲ καὶ ὁ Δόκτωρ Ἀλέξανδρος Ἄουσμιν μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ὄργανώσεως καὶ ὁ ἱατρὸς Ἐρρίκος Μπάρτ υἱὸς τοῦ καθηγητοῦ Ἰακὼβ Μπάρτ τοῦ παγκοσμίου φήμης φιλολόγου.

* *

Ὁ Μπερστάιν ὁ φιλέλληνας βουλευτὴς τῆς Γερμανίας κατεδικάσθη εἰς φυλάκισιν τριῶν ἡμερῶν ὁμιλήσας ἐναντίον τῆς προσαρτήσεως τοῦ Βελγίου καὶ συμβουλευσας τὴν κατάπαισιν τῶν ἐχθροπραξιῶν ἵνα μὴ καταστραφῇ ἡ Γερμανία μὲ τὰς ματαιὰς προσπαθείας της νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν δικτατορίαν της εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἄφ' ἑτέρου, ἄλλος Ἑβραῖος, τοιοῦτος ὅμως μόνον τὴν καταγωγὴν, ὁ διάσημος Χάρδεν, δικαιολογεῖ τὴν στάσιν τῆς Γερμανίας.

* *

Ὁ Μέγας Δοὺξ Νικόλαος ἠθέλησε νὰ εἰχαριστήσῃ προσωπικῶς τὸν ἔβραιον ἥρωα Ζιπρίνσκυ. Διακριθεὶς εἰς πολλὰς μάχας, ἐξηκολούθησε μαχόμενος καίτοι τραυματίας. Ἐκτὸς τοῦ παρασήμου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἔλαβε καὶ ἄλλα δύο παράσημα, καὶ προήχθη εἰς λοχίαν. Ἄλλοι ἥρωες: Γκούτμαν ὁ λαβὼν χρυσοῦν μέταλλον, εἰς αὐτὸν ὁ συνταγματάρχης του εἶπεν· «Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ σὲ καὶ τὸ θάρρος σου» ὁ Βόριν προαχθεὶς εἰς λοχίαν. Ἄλλοι ἥρωες: Μίκα-εἰς, Β'ενικεν, Νούζμπεργκ, Βέρκωφ.

* *

Παρ' ὅλον τὸν ἔβραϊκὸν ἡρωισμόν ἢ αἰτίαις τοῦ Συλλόγου τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου θηλέων Πετροπόλεως νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐγγραφή 77 ἔβραϊδων ἀπερρίφθη!

Ἡ δὲ «Rassviet» ἔβραιοροσσιτικὴ ἐφημερὶς Πετροπόλεως ὁμολογεῖ ὅτι οὐδεμία μεταβολὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν τύχην τῶν ἔβραίων ἐν Ρωσίᾳ ἀπὸ τὸν πόλεμον!!!

Ἀπεναντίας, ἡ ἀμεροληψία μᾶς ἀναγκάζει

νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν Αὐστρίᾳ ἡ τύχη τῶν ὁμοδόξων μας εἶναι ἐξαιρετος. Οὕτως εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ῥώσσοις καταληφθεῖσαν Κζέρονοβιτς τῆς Βουκοβίνας οἱ ἐκεῖ Ἰσραηλιταὶ κατεῖχον διακεκομμένην θέσιν. Πλείστοι ἦσαν οἱ καθηγηταὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον καὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ἔβραιοὶ κατεῖχον τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις. Καὶ εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἀπετέλουν τὴν πλειονότητα οὕτως ὥστε ἐδόθη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοδώρου Χέρτσλ εἰς ἕνα δρόμον τῆς πόλεως. Δήμαρχος ἦτο ὁ ὁμοδόξος μας Δρ. Σ. Βαΐσσελμπεργκ. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ ὄρους ταπεινοὺς διὰ τὴν πόλιν ὁ δήμαρχος συνελήφθη ὡς αἰχμάλωτος καὶ ἐστ' ἔτι ἐν Ρωσίᾳ.

* *

Γνωρίζετε ποῖος ἐξέφρασε τὴν γνωστὴν ἰδέαν νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τοὺς ἐμπολέμους μίαν ἡμέραν ἀνακοχῆς, τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων; Ἡ ἰδέα προῦτάθη ἀπὸ τὸν ἄμερικανὸν ραββῖνον Περσείρα Μανδὲς ὁ ὁποῖος τὴν ὑπέβαλεν εἰς τὸν Καρδινάλιον Φάρλεϋ, τὸν Ἐπίσκοπον Δαβὶδ Γκρηρ καὶ εἰς τὸν κ. Μούρραϋ Μπέτλερ πρύτανην τοῦ Πανεπιστημίου Κολομβίας. Κατὰ τὸ «Daily Mail» αἱ Ἐκκλησίαι πᾶσαι τῆς Ἀμερικῆς ἢ Καθολικῆς, ἢ Ἀγγλικανικῆς, ἢ Ὀρθόδοξος καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ θὰ παρουσιάσουν τὴν ὡς ἄνω αἴτησιν εἰς τὰ Κράτη τὰ ἐμπόλεμα.

* *

Μεταξὺ τῶν Γκούρκας τῶν πολεμικωτάτων τούτων Ἰνδῶν, τοὺς ὁποίους ἡ Ἀγγλία ἐφερε νὰ πολεμοῦν ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἔβραιοι, ἀνήκοντες εἰς ἀρχαιοτάτην Ἰνδικὴν φυλὴν τῶν «Μπενὶ Ἰσραὲλ».

* *

Ἡ Ἀδδξ ὅπου κατοικοῦν 160,000 ἔβραιοι, ἢ βιομηχανικωτέρα πόλις τῆς Πολωνίας, κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν τὴν Βαρσοβίαν. Ἐκ τῶν 800,000 κατοίκων της, ἡ Βαρσοβία περιέχει 300,000 ὁμοδόξων μας

* *

Ἐν Βοσνίᾳ ὁ ἔβραϊκὸς πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 8,000 περίπου. Ἡ πρωτεύουσα Σεράγεβο ἔχει κοινότητα ὑψηλῆς μορφώσεως μὲ ὠραίαν Συναγωγὴν, πλείστας ἑταιρείας καὶ ἕν ἔβραϊκὸν περιοδικόν. Αἱ σχέσεις μεταξὺ ἔβραίων καὶ Σέρβων εἶναι ἀρίστη.

* *

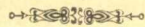
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω βλέπομεν τὴν περιεργὸν θέσιν τοῦ ἔβραϊκοῦ ἔθνους:

Ἐν τμήμα πολεμεῖ κατὰ τοῦ ἑτέρου χωρὶς νὰ πρόκειται κ' ἐν περὶ ἐμφυλίου πολέμου, ἀφ' οὗ πάντες ἐμφοροῦνται ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἐνοτικὴν ἰδέαν τοῦ Ἑβραϊσμοῦ. Καὶ τὰ ἔβραϊκὰ φύλλαπα-

ρουσιάζουν τὸ κωμικὸν φαινόμενον νὰ ἀναγράφουν ἥρωισμούς, ὁμοδόξων τῶν ἀμφοτέρων τῶν μαχομένων πεδίων! Εἶναι ὄντως καταπληκτικὴ ἡ δύναμις ἡ ψυχολογικὴ τοῦ πολὺ περιέργου τούτου λαοῦ, τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἡ Ἁγία Γραφὴ ὀνομάζει «λαὸν μοναδικόν» ὥστε νὰ ἀφαιρεῖται νοερῶς ἀπὸ κάθε ἄλλην σκέψιν—ἀπὸ τὸ φυσικώτερον αἰσθημα φυλετικῆς καὶ δογματικῆς ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης—ἵνα ἐπιτελέσῃ τὸ πρὸς τὴν γεννέτειραν καθήκον, ἀλληλοφονεύμενος. Κατόπιν τούτου, ποῦ στηρίζεται ὁ ἀντισιμιτισμός, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατριωτισμὸν εἰς τὸν ἑβραϊὸν συμπολίτην του; Ποία ἄλλη ἰσχυροτέρα ἀποδείξις τοῦ πατριωτισμοῦ ἀπὸ τὴν αὐτοθυσίαν;

Ἀναγράφοντες ἄρα εἰς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τὸ χλιοστὸν ἐκ τῶν ἐπιτελεσθέντων ἐν τῷ ἱστορικῷ τούτῳ πολέμῳ ὑπὸ τῶν ὁμοδόξων μας ἐν τοῖς πεδίοις τῆς μάχης καὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἀποδεικνύμενος τὸν ἀπεριόριστον πατριωτισμὸν αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ κάτι τι ἄλλο. Ἀποδεικνύμενος ὅτι ὁ ἑβραῖος—τοῦ ὁποῖου οἱ πρόγονοι ἦσαν οἱ Μακκαβαῖοι—δὲν στερεῖται οὔτε πλιτικοῦ οὔτε σωματικοῦ θάρρους.

ΧΑΝΟΥΚΑ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ

Ἑβραϊσμός καὶ Ἑλληνισμός.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ παραγμοῦ συμπύπτει φέτος τὴν 30 Νοεμβρίου ἡ εορτὴ τῶν Ἑγκαινίων. Ἄλλ' ὅποια διαφορὰ μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου ἀγῶνος τῶν Μακκαβαίων καὶ τοῦ σημερινοῦ.

Ὅποῖος ἰδανισμὸς ἐνέπνεεν τοὺς ἑβραῖους ἐκείνους πολεμιστὰς, ὁποῖος ὕλισμός, περὶ ἐμποροβιομηχανικῆς ἐπικρατήσεως ἐμπνέει τὸν σημερινόν! Καὶ ἐπολέμησαν οἱ Μακκαβαῖοι ὑπὲρ τῆς Μονοθεϊτικῆς ἰδέας, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀντίπαλοι αὐτῶν Σύριοι, σημιταὶ καὶ αὐτοὶ ἐξελληνισθέντες, ἠγωνίζοντο ἐπὶ τέλους περὶ ἐπιβολῆς ὄχι ὑλικῶν συμφερόντων τῶν ἀλλὰ ἐνὸς ἄλλου τοῦ ἰσχυροῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ἐθεώρουν ἀνώτερον. Ἄλλ' εἶχον οἱ Σύριοι τὸ ἐλαφρυντικὸν ἀκόμη ὅτι εἰς τὴν πρᾶξιν τῶν προκλήθησαν ὑπὸ μερίδος Ἑβραίων, ἐπιλησμένων τῶν πατρίων.

Ἄλλὰ τοῦτ' ὅπερ θέλομεν νὰ διευκρινίσωμεν ἰδίᾳ σήμερον εἶναι ὅτι οἱ Σύριοι δὲν ἦσαν Ἑλληνες ἀλλ' ἐξελληνισθέντες, ὡς εἶπομεν, σημαῖται. Τὸ πνεῦμα τὸ Ἑλληνικόν, τὸ καὶ ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τῆς πολυθεΐας καλύπτον μονοθεϊτικὰς τινὰς ἀντιλήψεις περὶ τῆς ἀληθείας, ὑψηλὰ

διδάγματα περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, περὶ ὑψηλῆς ἀνθρωπιστικῆς ἐνότητος ἐν τῇ ἰδέᾳ τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔλειπε μόνον ἡ θεία πνοὴ τῆς Σιών, δὲν ἦτο φανατικόν. Οἱ Ἑλληνες πολὺ γενικώτερον καὶ εἰλικρινέστερον τῶν Ρωμαίων ἦσαν φιλελεύθεροι. Τὸ ἀποτυχὸν πείραμα τοῦ Ἀντιοχίου εἶναι ἄλλως μεμονωμένον ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀντιόχος μετενόησεν διὰ τὴν ἀσύνετον καὶ μὴ ἑλληνικὴν πρᾶξιν του, ἀφοῦ ἐξήτησε κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου του νὰ προσελκύσῃ τὴν συμπάθειαν τῶν Ἑβραίων δι' ἑαυτὸν καὶ τὸν διάδοχόν του, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸ Β' Βιβλίον τῶν Μακκαβαίων.

Αὐτὴ δὲ ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, ἀνεγνώρισεν ἀργότερον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ τὸ δίκαιον τοῦ ἀγῶνος τῶν Μακκαβαίων, οὕτως ὥστε οἱ ἀγῶνες ἐκεῖνοι μακρὰν τοῦ νὰ εἶναι, κατὰ τὴν ἀντίληψιν στενοκεφαλῶν τινῶν, μεσότειχον χωρίζον εἶναι ἀπεναντίας ὁ στερεώτερος κρῖκος ἐνώσεως μεταξὺ Ἑβραϊσμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ.

Κρῖκος ὄντως θεῖος ἐν τῇ μεμετρημένῃ μετέπειτα μορφῇ, ὅτε ἡ μὲν Ἑλληνικὴ σοφία καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ρητορικὴ ἔλαβον τὴν ὑψηλότεραν αὐτῶν ἑκφρασίαν ἐν τῷ συγχροτισμῷ τῶν μετὰ τὴν ἐκ Σιών διδασκαλίας, ὁ δὲ Ἑβραϊσμός νέαν ἑκφρασίαν τῶν ἀληθειῶν του περιβλήθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καλλιτέλειαν.

Ἄλλ' ὑπεράνω τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος, παραμένει ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ σημασία, ἡ ἐκδηλοῦσα τὰς ἀρετὰς—ἀγάπην καὶ προσήλωσιν πρὸς τὰ πάτρια—αἱ ὁποῖαι ἐμπνέουν ἀπὸ αἰῶνας τὰς δύο προνομίους φυλάς τὴν τε Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ἑβραϊκὴν φυλάς ἐξ ἴσου παραγνοριζόμενας εἰσέτι ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ λογικῶς ἀφοῦ ἐν αὐτῷ ἐπικρατεῖ ἀκόμη ὁ ὕλισμός καὶ ἡ ἀτομικὴ συμφεροντολογία.

M. X.

Εἰδοποιούμεν τοὺς συνδρομητὰς μας τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἴδωσιν δημοσιευμένα εἰς τὴν «Ἴσρ. Ἐπιθεώρησιν» τὰ οἰκογενειακά τῶν συμβάντα νὰ μᾶς τὰ ἀναγγείλωσιν δι' ἐπιστολῆς ἢ δελταρίου, διότι ἡμεῖς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ γνωρίζωμεν ἄνευ γνωστοποιήσεως, καὶ συμβαίνει ὥστε νὰ χαρακτηρηθῇ ὡς ἀδιαφορία ἐκ μέρους μας ἢ μὴ ἀναγραφῆ οἰκογενειακοῦ ἢ ἀτομικοῦ συμβάντος ἀφορῶντος εἰς τοὺς ἡμετέρους συνδρομητὰς.

ΣΙΩΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

ἔτος 5675

ΕΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Τὸ Ταξείδιον

Τὴν Παρασκευὴν τῆς 24 Ἀπριλίου ἐπεβίβασθην εἰς τὸ Ἀτμόπλοιον «Χελοῦάν» τοῦ αὐστριακοῦ Λούδ. Εἴμεθα καὶ εἰς τὰς τέσσαρας θέσεις τοῦ Ἀτμόπλοιου πενήντα περίπου Ἑβραῖοι. Ὅλοι, ἐκτὸς τριῶν διηυθυνόμεθα εἰς τὴν Παλαιστίνην, πολλοὶ ἵνα ἐγκατασταθῶσιν διαρκῶς, ἄλλοι δὲ νὰ μελετήσῃ τὴν κατάστασιν τῆς χώρας ἢ διὰ νὰ ἀγοράσῃ οἰκόπεδα.

Τὸ ταξείδιόν μας ὑπῆρξε πολὺ διδακτικόν. Μᾶς ἔδωκε νὰ ἐννοήσωμεν τὴν γοητείαν τὴν ὁποῖαν ἐξασκεῖ εἰς τὰ διάφορα στρώματα τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἡ Γῆ τῶν προγόνων.

Μεταξὺ τῶν ταξιδιωτῶν ἦσαν πλούσιοι τραπεζίται καὶ βιομήχανοι ἀπὸ τὴν Ρωσίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, ἰατροί, λόγιοι, ὑπάλληλοι καὶ κληρονομοὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ τέλος ὁμὰς ῥώσων **Χασσιδὴμ** οἱ ὁποῖοι ἐπήγαγον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ κάποιαν ἐντολήν τοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν καὶ διὰ νὰ ἴδωσιν ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ συστήσῃ εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἁγίας Πόλεως μίαν γεωργικὴν ἀποικίαν διὰ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς Κοινοτήτός των.

Μετ' ἐνδιαφέρον καὶ συγκίνησιν ἠκούσαμεν τὴν ἱστορίαν ἐνὸς νέου Οὐγγρου ἰατροῦ, ὁ ὁποῖος ὠδήγει τὴν σύζυγόν του εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Ἑβραϊσμοῦ διὰ νὰ τὴν πλησιάσῃ περισσότερον εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Ἑβραϊσμόν. Ὁ διάπυρος οὗτος σιωνιστὴς ὁ ὁποῖος ἀφιερώνει μέγα μέρος τῆς δράσεώς του πρὸς διὰδωσιν τοῦ κηρύγματος τοῦ Θεωδόρου Χέρστλ, αἰσθάνεται τὴν λύπην νὰ ἴδῃ τὴν μητέρα τῶν τέκνων του τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἤθελε νὰ ἐκπαιδεύσῃ ὡς καλοὺς ἑβραῖους, πολὺ μακρὰν κειμένην τῶν ὀνείρων του καὶ τῶν ἐνθουσιασμῶν του, οὕτως ὥστε ὡς καλύτερον μέσον νὰ πείσῃ αὐτὴν περὶ τοῦ μεγάλου τοῦ ἰδανικοῦ του εὐρεν ὅτι ἦτο ἡ θέξις τῆς εὐγενεστάτης ἑβραϊκῆς ζωῆς ποῦ τῶρα ἀκμάζει εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἔπου τὸ παρὸν εἶναι ὡς φυσικὴ συνέχεια τοῦ ἐνδύξου παρελθόντος τῆς φυλῆς μας.

Μαζὺ μας ἦτο καὶ μία χριτωμένη μικροῦλα τριῶν ἐτῶν γεννημένη εἰς Χάϊραν ἢ ὅποια ἐπέστρεψε ἀπὸ τὸ Βερολίον μετὰ τοὺς γονεῖς τῆς εἰς Παλαιστίνην.

Ὁ στενωτέρός μου συνταξιδιωτὴς μετὰ τὸν ὁποῖον ἀργότερον ἔκαμα ἕλας τὰς ἐκδρομὰς ἐν

Παλαιστίνην, ἓνας πλούσιος βιομήχανος τοῦ Κιέβου, ὁ ὁποῖος εἶναι ταυτοχρόνως δόκιμος συγγραφεὺς καὶ εἰς τῶν δραστηριωτέρων μελῶν τῆς σιωνικῆς διοργανώσεως, μοῦ διηγήθη καὶ τὰς προσπάθειάς, αἱ ὁποῖαι καὶ εἰς τὴν πατρίδα του γίνονται ἵνα εἰσαχθῇ ἡ ἑβραϊκή ὡς ὁμιλουμένη γλῶσσα εἰς τὰς οἰκογενείας.

Ὁ ἴδιος ἔχει ἐγγονάκι δύο ἐτῶν τὸ ὁποῖον ἐν Μόσχᾳ, δὲν ἤκουσε μέχρι τοῦδε ἄλλην γλῶσσαν ἐκτὸς τῆς ἑβραϊκῆς. Ὅλοι οἱ συγγενεῖς ὁμιλοῦν μετὰ τὸ μικρὸ τὴν γλῶσσαν τῶν παλαιῶν προπατόρων καὶ τοῦ ἔδωσαν ὡς παιδαγωγὸν μίαν δεσποινίδα ἐκ Ἰάφφας ἢ ὁποῖα ὁμιλεῖ ἐξαισία τὴν ἑβραϊκὴν. Ἡ νέα αὕτη ἄλλως τε ἀντιπροσωπεύει τύπον λίαν ἐνδιαφέροντα, ποῦ ἀξίζει νὰ παρουσιασθῇ εἰς τοὺς ἀναγνώστὰς μας. Γεννηθεῖσα ἐν Ρωσίᾳ ἐφοίτησε εἰς τὸ Γυμνάσιον τυχοῦσα λαμπρὸν ἀπολυτήριον ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς Πανεπιστημικὰς σπουδὰς ἐγκατέλειψεν τὴν Ρωσίαν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν γονέων τῆς καὶ μετέβη ἐν

Παλαιστίνην. Φθάσασα ἐκεῖ χωρὶς χρήματα, εἰσῆλθεν ὡς ὑπηρετρία εἰς τὴν οἰκίαν διδασκάλου τοῦ Παρθενναγωγείου τῆς Ἰάφφας καὶ ἦτο εὐτυχῆς διάγουσα ζωὴν ὑπηρετρίας, ἀρκεῖ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐκμάθῃ τὴν ἑβραϊκὴν εἰς τὴν καθαροτέραν πηγὴν τῆς. Ὁ διδάσκων ἐνόησεν μετ' ὀλίγον τὰ ἔξοχα χάρισμα τῆς ὑπηρετρίας του καὶ λαθὼν γνώσιν τῆς ἱστορίας τῆς, τὴν εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἑβραϊκὸν Διδασκαλεῖον. Καὶ τῶρα ἀκουσίως ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ προσωρινῶς τὴν χώραν τῶν ὀνείρων τῆς διὰ νὰ ἐκπαιδεύσῃ ἓνα μικρὸν ἑβραῖον τῆς Ρωσσίας.

Ὁ φίλος μου μοῦ διηγήθη καὶ ἄλλο συγκινητικὸν περιστατικόν. Ἐνας γνώριμός του, ἓνας πλουσιώτατος κύριος ἀπὸ τὸ Κιέβον, ἑβραῖος ἐθνικιστὴς ἔμαθε τὸν ἐξαετῆ υἱόν του νὰ ὁμιλῇ ἑβραϊκά. Τὸ παιδί ἄν καὶ γνωρίζῃ τὰ ρωσσικὰ καὶ τὰ γαλλικὰ, προτιμᾷ νὰ ὁμιλῇ τὰ ἑβραϊκά· ἡ μήτηρ ὅμως μὴ συμμεριζομένη τὰς ἰδέας τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ μὴ γνωρίζουσα τὴν ἑβραϊκὴν, ὁμιλεῖ εἰς τὸν υἱόν τῆς Γαλλικά. Μίαν ἡμέραν ὅμως, ὁ φίλος μου εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γνωρίμου του, ἔλαβε τὴν εὐχάριστον ἐκπληξιν νὰ ἀκούσῃ καὶ τὴν μητέρα ὁμιλοῦσαν ἑβραϊκὰ μετὰ τὸ τέκνον τῆς. Ἐρωτήσας αὐτὴν πῶς συνέβη νὰ μεταβάλῃ γνώμην, ἡ κυρία ἀπήντησεν: Μίαν νύκτα ἐνῶ ὁ σύζυγός μου ἐταξείδευεν, ὁ μικρός μου ἐξύπνησεν αἴφνης εἰς τὸ μέσον τῆς νυκτὸς κλαίων καὶ φωνάζων: Ὅταν Κιόβητ (μοῦ πονεῖ τὸ αὐτί).

Ἐστάθη ἀδύνατον νὰ μοῦ ἐξηγήσῃ ρωσσικὰ ἢ γαλλικὰ τί ἐννοοῦσε καὶ ἐγὼ ἔβλεπα μετὰ ἀπελπιάν τὸ μικρὸν μου νὰ ὑποφέρῃ χωρὶς νὰ ἐννῶ τί εἶχεν. Κατὰ τὸ φοβερὸν διάστημα τὸ ὁποῖον ἐπέρασα ἕως ἔτου φθάσῃ ὁ ἰατρός, ὠρκίσθηκα νὰ μάθω τὴν ἑβραϊκὴν διὰ νὰ ὁ-

μιλῶ μετὰ τὸ ἀγγελάκι τὴν γλῶσσαν ἢ ὅποια εἶναι πλέον ἢ γλῶσσα τῆς καρδίας του.

Χωρὶς νὰ σταματήσωμεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν — τὴν ὅποιν ὑπεσχέθημεν εἰς ἑαυτοὺς νὰ ἐπισκεφθῶμεν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν — ἀνεχωρήσαμεν μετὰ τὴν ἀποβίβασίν μας σιδηροδρομικῶς διὰ τὸ Κάιρον. Ἐπὶ δύο ἡμέρας ἔπρεπε νὰ κκτορθώσωμεν κοπιᾶζοντες ὅσον δυνατὸν ἵνα ἴδωμεν ὅλα τὰ θουμάσια τῆς Αἰγυπτιακῆς μεγαλοπόλεως. Τὴν ἐσπέραν τῆς ἀφίξεώς μας ἐλάθκαμεν ἐνώπιον τοῦ ἐβραϊκοῦ Ἐστιατορίου μίαν νέαν ἐκπληξίν: Κάμποσα ὕγιη καὶ ξανθὰ ἐβραϊοπαιδία, ἐπαιζαν καὶ ἔλεγαν. Ἐδῶ εἶναι ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ ἐδῶ ἡ Ἰάφρα. Ἦσαν τὰ πρῶτα λόγια τὰ ὅποια ἠκούσαμεν εἰς τὸ Κάιρον. Φκνερὰ τὰ παιδιὰ ἐκεῖνα ἐπαιζαν ἕνα παιγνίδι ἐβραϊκό. Ἐπεσκέφθημεν τὴν ἀρχαίαν πόλιν, ἐκεῖ ὅπου κατῶκουσιν οἱ ἐβραῖοι εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Μαϊμονίδου, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὴν ἀρχαίαν Συναγωγὴν, ἢ ὅποια κκτ' ἀρχαίαν εὐσεβῆ παράδοσιν ἰδρῦθη ἐκεῖ ὅπου ὁ Μωϋσῆς προσευχήθη εἰς τὸν Θεὸν νὰ παύσῃ ἡ χάλασα. Ὁδηγός μας ἦτο ὁ Πρόεδρος τῆς Συναγωγῆς κ. Ρωμάνος, ὁ ὅποτος μᾶς ὠμίλησεν περὶ τῆς ἐβραϊκῆς ἀφυπνίσεως ἢ ὅποια παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν πατρίδα του χάρις κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Στοὰν τῶν Μπενέ Μπερίτ.

Τὴν ἐπομένην πρωίαν ἀφιερῶσαμεν καὶ μίαν ἐπίσκεψιν εἰς τὸ μεγαλοπρεπές Μουσεῖον! Πόσαι σκέψεις μελαγχολικαὶ ἀλλὰ καὶ ὑπερηφάνειας δὲν μᾶς κατέλαβον ὅτε εὐρέθημεν ἀπέναντι τῆς μούμιας τοῦ Ραμσῆ τοῦ Β' τοῦ Φαραῶ τῆς ἐξόδου! Ὁ μέγας διώκτης τῶν προγόνων μας δὲν θὰ ἐφαντάσθη ποτὲ βέβαια ὅτι μετὰ 3,000 ἔτη οἱ ἀπόγονοι τῶν σκλάβων του θὰ κατεῖχον ἐξοχον θέσιν εἰς αὐτὸ τὸ Κράτος του. Ἀκριβῶς κατὰ τὴν δικμονὴν μας εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Κεδίβης εἶχε δώσει γεῦμα εἰς τιμὴν τοῦ Βακράνου Φήλικος ντε Μενάσσε, προκαλέσας ἐπίσης ὅλα τὰ ἐξέχοντα μέλη τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινοῦτητος.

Τὴν ἐπαύριον ἐπεβιάσθημεν εἰς Πόρτ-Σαΐδ ἐπάνω εἰς ἕνα παληοβάμπορο ηἰξημένοι κατ' ἀριθμὸν διότι προσετέθησαν ἄλλοι 25 ἐβραῖοι προσερχόμενοι ἐκ τοῦ Ἰεμέν. Τὴν Πέμπτην 30 Ἀπριλίου τὴν 7 τῆς πρωίας εἰσερχόμεθα εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἰάφρας.

(ἔπεται συνέχεια)

ΣΙΩΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

Κισλὲ6 5675

Μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου τοῦ 1914 αἱ συνεισφοραὶ ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Κεφαλαίου ἀνῆλθον εἰς Μάρκα 488.884.85 ἐνῶ εἰς τὴν ἀντιστοιχοῦσαν ἐξαμηνίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀνῆλθον εἰς μάρκα 548.588.81. Ἡ διαφορὰ προέρχεται ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ ἀρχίσαντος τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου. Ἐκ τοῦ ἄνω ποσοῦ Μ. 2.955.72 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐρχομένης μεταξὺ 28 χωρῶν ἢ δεκάτῃ ἔκτῃ. Τὸν Ὀκτώβριον αἱ συνεισφοραὶ ἀνῆλθον εἰς Μάρκα 21.035.06. Ἐκ τούτων Μ. 1054.24 προέρχονται ἐξ Ἑλλάδος ἐρχομένης **πέμπτης**.

Ἐκ τῆς Χάγης ἐλάβομεν τὴν ἐξῆς εἰδοποίησιν ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου τοῦ Ε. Ε. Κ. «Ἡ Διαχείρισις τοῦ Ἐθνικοῦ Ἑβραϊκοῦ Κεφαλαίου μετέφερε τὰ Γραφεῖα τῆς εἰς χώραν οὐδετέραν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου. Συνεπεία τούτου ὁ Δρ. Bodenheimer δικαστὴς ἐν Κολωνίᾳ ἔδωκε τὴν παραίτησίν του ἀπὸ Διευθυντῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Κεφαλαίου. Ἡ τωρινὴ διευθύνσις εἶναι ἡ ἐξῆς:

«Jewish National Fond»
Head office
La Haye
Hollande.

Πρὸ τινων ἐβδομάδων ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἠμποδίσεν 300 μετανάστας ἐβραίους νὰ ἀποβιβασθοῦν εἰς Ἰάφραν. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν μεταναστῶν ἐχορήγησεν αὐτοῖς τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἕως ὅτε πάλιν ἐπέστρεψαν ὀπίθεν ἡλθον!

Ὁ μακαρίτης Ἰωσήφ Τσάμπερλαϊν ὁ μέγας Ἀγγλος πολιτικὸς συμπαθοῦσε πολὺ τὸν ἐβραϊκὸν λαόν, τοῦ ὁποίου ἐπόθει τὴν αὐτόνομον ἀποκατάστασιν. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ προτείνας εἰς τοὺς Σιωνιστὰς τὴν Οὐγάνδαν ἐν Ἀφρικῇ πρὸς ἐγκατάστασιν ἐκεῖ μιᾶς αὐτονόμου ἐβραϊκῆς πολιτείας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας.

Ἐπιτροπὴ ἐβραίων ἁμερικανῶν ἐξησφάλισεν διὰ τὸ παρὸν Σχολικὸν ἔτος τὴν λειτουργίαν τῶν ἐβραϊκῶν Σχολείων ἐν Παλαιστίνῃ διὰ δανείου 500.000 φρ.

Εἶναι ἐλπίς νὰ γίνῃ τι ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐβραϊκῆς ἰδέας συνεπεία τοῦ παρόντος πολέμου; Σημειώνομεν τὰ ἐξῆς περίεργα: Ὁ Ἀγγλος κ. Ουὲλς (Wells) μὴ Ἰσραηλίτης γράφει εἰς τὸν Ἰσραήλ Ζάνγκουιλ:

«Διατὶ ἡ Ἰσραηλίται νὰ μὴ λάβουν τὴν Παλαιστίνην ἵνα ἀνιδρῶσιν ἐκεῖ μίαν Νέαν Ἰουδαίαν;»

Ὁ Ουὲλς εἶναι ὁ διάσημος συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου: «Ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ» δημοσιευθέντος τὸ 1908, τὸ ὁποῖον προφητεύει τὸν παρόντα πόλεμον. Ἀκριβῶς ὁ Ζάνγκουιλ τοῦ ἀπαντᾷ «Ἀφοῦ ὅσα ἐγράφατε τὸ 1908 ἔγιναν τόσον γλήγορα πραγματικότης, δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἀπαντήσω μετὰ δυσπιστίας εἰς τὴν ὑπόθεσίν σας ὅτι ὁ χρόνος ὀρίμασε πρὸς ἀνιδρῶσιν τῆς Νέας Ἰουδαίας ἐν Παλαιστίνῃ Καὶ βεβαίως ἡ πραγματοποίησις θὰ εὕρισκεν ὀλιγοτέρας δυσχερείας ἐὰν ἄνθρωποι τοῦ χαρακτῆρος σας ἦθελον ἐργασθῆ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς Βρετανικῆς κυριαρχίας εἰς τὸ Νέον Κράτος.»

* *

Καὶ καὶ ἀκόμη περιεργότερον:

Ἡ ρωσικὴ ἔφημερις «Μοσκόβσκια Βιδεμόστι» ἐκ Πετροπόλεως, ὄργανον τῆς γραφειοκρατίας καὶ τῶν ἀντιδραστικῶν, (ἡ ἔφημερις λαμβάνει καὶ ἐπιχορήγησιν ἀπὸ τὸ Κράτος) δημοσιεύει ἄρθρον περιέχον διάφορα σχέδια περὶ ἰδρύσεως Ἑβραϊκῶν Κράτους, πρὸς λύσιν λέγει ἡ ἔφημερις τοῦ ἐβραϊκοῦ ζητήματος. Ἡ ἔφημερις ὀμιλεῖ περὶ Κράτους, εἰς μίαν τῶν γεωγραφικῶν ἀποικιῶν ἢ εἰς τὴν Παλαιστίνην, προβλέπουσα μάλιστα καὶ τὴν δημιουργίαν Ἑβραϊκῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας εἰς τὰς μεγάλας θαλάσσας. Ὀμιλεῖ καὶ περὶ σχεδίου, Κράτους αὐτονόμου εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Οὐγγαρίαν με πρόεδρον τὸν Ἰσραήλ Ζάνγκουιλ. Ἡ ἄνω ἔφημερις προσθέτει ὅτι ἐν αὐτόνομον Ἰουδαϊκὸν Κράτος, εἶναι καὶ δίκαιον διότι καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν δικαίωμα νὰ διεκδικοῦν μίαν θέσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον. Τέλος ἡ ἔφημερις λέγει ὅτι οἱ Ἑβραῖοι, οὐχὶ ἄνευ βάσεων, ἀναμένουν τὴν συνεργασίαν τῆς Ἀγγλίας πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου των περὶ ἰδρύσεως ἐνὸς Κράτους.»

—•••••

ΔΩΡΕΑΙ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Κυτία

Βόλος

Ἀδραάμ Λεβῆς δρ. 2, Μωϋσῆς Μιζάν δρ. 0, Ἀδελφοὶ Σακκῆ δρ. 2,50, Σαλώμ Μ. Φρατζῆς δρ. 5,85, Χαχάμ Λεβῆς δρ. 3,55, Ζαχαρίας Λεβῆς δρ. 5,05, Μαυρίκιος Κοφφίνας δρ. 1,40, Ἰωσήφ Κωστῆς δρ. 0, Συμεὼν Κοὲν δρ. 1,70, Μωϋσῆς Λεβῆς δρ. 2,10, Μουρτζούκος Λεβῆς καὶ Σια δρ. 4,30, Δαυὶδ Καλαμάρος δρ. 5,10, Μωϋσῆς Πολίτης καὶ Σια δρ. 1,50, Β. καὶ Ζ. Δασκαλάκης δρ. 2,05, Α. Λεβῆς καὶ Β. Πολίτης δρ. 5, Ἐμμ. Μπεράχας δρ. 1,50, Μάρκος

Χ. Γκανῆς δρ. 2,60, Ἀκρών Ἀδελᾶς δρ. 1,40, Μουρτζούκος καὶ Λεβῆς δρ. 1,75, Ἀδελφοὶ Λεβῆ δρ. 0,5, Σιὼν Γκανῆς δρ. 3,20, Μωϋσῆς Μισδραχῆς δρ. 1,25, Σαμουήλ Σασιών δρ. 0,60, Ἡλίας Μιζάν δρ. 3,70, Ἰωνᾶς Σακκῆς δρ. 5,35, Συμεὼν Σαρφατῆς δρ. 1,75, Λούνα Ἰωσήφ Κωστῆ δρ. 5, Κα Τζὼν Λεβῆ δρ. 3,65, Ζιμπούλα Χ. Λεουῆ δρ. 3,20, Λούνα Ἡλία Κωστῆ δρ. 2,60, Μισλίας Κοὲν δρ. 1,25, Ἰσαάκ Φαρᾶς δρ. 0, Ἡλίας Σαμπεθάι δρ. 2,80, Σαρρίνα Ρ. Κούλια δρ. 4,35, Δαυὶδ Σαρφατῆς δρ. 1,70, Χαῖμ Μουρτζούκος δρ. 4,15, Σαλώμ Κοὲν δρ. 8,35, Ἰουδᾶς Ἀλχανάτης δρ. 5,65, Ἐργοστάσιον Ἡλεκτρικοῦ δρ. 36, Ζαχ. Σακκῆς καὶ Σια δρ. 5,45, Βικτωρία Β. Λεουῆ δρ. 3,70, Φρατέλης Ναχμίας δρ. 2,40, Ἄστρο Ἰσαάκ Λεβῆ δρ. 5,30, «Μινδολινάτα Ἐρζλ» δρ. 5,80, Κν Μάρκου Χ. Γκανῆ δρ. 3,40, Ἐσθῆρ Ἰακ. Σακκῆ δρ. 2,25, Καλομοῖρα Καπέτα δρ. 2,65, Χάϊδω Ραφαήλ δρ. 1, Δαυὶδ Γκανῆς δρ. 2, Σάββας Γκανῆς δρ. 2, Ἡλίας Δασκαλάκης δρ. 1,70, Βικτωρία Φ. Φόρτη δρ. 11,95, Ἐσθῆρ Ζ. Δασκαλάκη δρ. 1,40, Χαῖμ Α. Κοὲν δρ. 1,20, Δαυὶδ Λαυὶδ δρ. 3, Ἀδραάμ Κοὲν δρ. 3,20, Ἀσῆρ Α. Βαρούχ δρ. 1,20, Πιנגᾶς Κοὲν δρ. 1,20, Νισῆμ Νιγρὶν δρ. 1,20, Κλάρα Σοχαμῆν δρ. 1,25, Σάββας Γκανῆς δρ. 7,15, Μιρίκα Α. Μιζάν δρ. 3,10, Μαρία Ἰωσήφ Σακκῆ δρ. 1,10, Χαῖμ Α. Ἀμών δρ. 2, Μποχώρ Δασκαλάκης δρ. 2,10, Φριδερίκος Φόρτης 2,35, Μάρκος Μπιέλ δρ. 0,65, Σουλτάνα Ν. Κοὲν δρ. 5,25, Δαυὶδ Σαρφατῆς δρ. 3, Μωϋσῆς Μπουρλάς δρ. 0,95, Μάρκος Ἡλίας Γκανῆς δρ. 28,45, Χαῖμ Μολιάνος δρ. 1,25, Μεναχέμ Βαρούχ δρ. 5,50, Ἰωσήφ Σίδης δρ. 4,60, Ραχίλ Α. Λεβῆ δρ. 1, Ἰωσήφ Γκανῆς δρ. 2,35, Ἡλίας Σαρφατῆς δρ. 2,40, Ματθίας Δ. Ματαθίας δρ. 1,10, Σαμουήλ Ταραμπουλοῦς δρ. 1,50, Σημαντώβ Λεβῆς δρ. 2,90, Ἀκρών Ἀδελᾶς δρ. 5, Σίμος Ὀβαδίας δρ. 2,05, Σαμουήλ Κόφμαν δρ. 2,55, Μωϋσῆς Πέσαχ δρ. 3,60, Ρεβέκα Χ. Πολίτου δρ. 5, Σαμουήλ Σαδικάριος δρ. 0,60, Δαυὶδ Ματαθίας δρ. 8,55. Τὸ ὅλον δρ. 348,25

Ἄρτα.

Ἰωχανᾶν Ι. Ἰωχανᾶν δρ. 8,25, Σιὼν Ρ. Γιακουέλ δρ. 1,75, Σαδίκος Κούλιας δρ. 3, Ἀκρών Ι. Ἀκρών δρ. 1,10, Σολομών Μ. Χατζῆς δρ. 1, Χαῖμ Ε. Ἡσῆ δρ. 2,10, Χαῖμ Σ. Δανιήλ δρ. 2, Δάν Ἰωχανᾶν δρ. 1,25, Ἰσαάκ Σούσης δρ. 1,25, Κα Λούλα Α Μάτσα δρ. 3,70, Κα Χανᾶ Α. Μάτσα δρ. 0,60, Κκ Πέρνα Ι. Ζακάρ δρ. 3, Κα Λόλα Σ. Γιακουέλ δρ. 1,40. Τὸ ὅλον δρ. 30 25

Ἀθήναι

Δωρεαὶ κυτίων ὡς λεπτομερῆς κατάλογος δοθησόμενος ὑπὸ τοῦ Σιωνιστικοῦ Συλλόγου Ἀθηναίων δρ. 100.

Διάφοροι

Βόλος

Φριδερίκος Φόρτης δρ. 1, Λέων Μ. Λεβῆς δρ. 1, Συμεὼν Κοὲν δρ. 3, Μωϋσῆς Μιζάν δρ. 2, Χαῖμ Πρ

λίτης δρ. 2, Σαμπελάι Κοέν δρ. 2, Μεναχέμ Λεβής δρ. 1, Χαΐμ Πολίτης δρ. 1, Σαμουήλ Κοέν δρ. 1, Γεουσσάα Λεβής δρ. 5, Φρατέλης Ναχμίας δρ. 5, Ίωνάς Σακκίης δρ. 10, Φριδερίκος Φέρτης δρ. 2, Ζαχ. Μουρτζούκος δρ. 5, Χαΐμ Πολίτης δρ. 2, Ραφαήλ Λεβής δρ. 1, Ίσακ Χακίμ δρ. 1, Σαμουήλ Κοέν δρ. 2, Χαΐμ Κούλιας δρ. 1, Χαΐμ Μ. Κοέν δρ. 1, Δαυίδ Λεβής δρ. 1, Χαΐμ Αμών δρ. 1, Ίωσήφ Σίδης δρ. 2, Δαυίδ Γκανής δρ. 1, Βαλάσης Κοέν δρ. 2, Ραφαήλ Λεβής δρ. 0.50, Ήλιος Δασκαλάκης δρ. 1, Ίουδάς Άλχανάτης δρ. 1, Δ. Σαρφατής δρ. 1, Σαμουήλ Χασίδ δρ. 1, εν δλω δρ. 65.50—1)2. Δρ. 31.25.

Μετάλλια του Έβραϊκού Κεφαλαίου

Βόλος

Δωρεά συλλεγείσαι υπό της εκ Λαρίσης Δδος Άλεγκρίνας Μεναχέμ Μωύση εις τους γάμους του κ. Χαΐμ Μ. Κοέν δρ. 13.80. Υπό της ίδιας, εις τους γάμους του κ. Σ. Σαδικαρίου δρ. 1.45. Υπό του κ. Λέοντος Φρατζής εις τα «σελιχώθ» του νέου έτους δρ. 2.30. Υπό του ίδιου εις τα «σελιχώθ» του «Κιπούρ» δρ. 2.90. Τὸ ὅλον δρ. 20.45

Δωρεά υπέρ του «Έλαιωνος του Έρτσέλ» συναχθεῖσαι κατά την ἐπέτειον του θανάτου του.

Βόλος

Μωύσης Έξδράς δρ. 7.50, Κα Σιμχούλα Μ. Έξδρ. δρ. 7.50 κατά τους γάμους του υιού των Μπέσου μετά της Δος Όλγας Γεουσσάα Λεβή «Μανδολινάτα Herzl» δρ. 17.10, Μωύσης Έξδράς δρ. 10, Ίωνάς Σακκίης δρ. 5, Ίωσήφ Σίδης δρ. 2, Σαμ. Χασίδ δρ. 1, Νισίμ Νεγρέν δρ. 1, Μωύσης Ίσαίης δρ. 1, Σαμπελάι Κοέν δρ. 2, Γουλιέλμος Ναχμίας δρ. 1, Ήλιος Σαμπελάι δρ. 1, Ναχούμ Ίουδάς δρ. 1, Ίωσήφ Ν. Κοέν δρ. 1, Σαμ. Ταραμπουλοῦς δρ. 1, Άσέρ Φριζής δρ. 1, Άβραάμ Φαρξ δρ. 1, Ίκώβος Φρατζής δρ. 2, Χαΐμ Αμών δρ. 1, Ίωσήφ Πέσικ δρ. 0.50, Άβραάμ Κοέν δρ. 0.50, Ίωσήφ Λεβής δρ. 2, Χαΐμ Κούλιας δρ. 1, Μποχώρ Φριζής δρ. 1, Άβραάμ Φαρξ δρ. 1, Albert Azouvy εκ Θεσσαλονίκης δρ. 3, Schalom Cohen εκ Θεσσαλονίκης δρ. 1, Ήλιος Σαρφατής δρ. 2, Ματαθίας Λεβής δρ. 1, Βηρούχ Λεβής δρ. 2. Έν δλω δρ. 79.10.

Ίωάννινα

Μποχώρ Λεβής δρ. 7.50, Άβραάμ Β. Λεβής δρ. 7.50, ή μικρά δεσποινίς Εύθυμία Ίσακ Δίστη δρ. 7.50, Διάφοροι δρ. 42.50. Έν δλω δρ. 65.

Άγια

Σιωνιστικός Σύλλογος «Μεβακσέ Σιών» δρ. 15, Κα Έσθέρ Ρ. Γιακουέλ δρ. 7.50, Κα Έσθέρ Σιών Γιακουέλ δρ. 7.50. Έν δλω δρ. 30.

Τρίκαλα

Άδελφότης «Άγγουδάθ Άχίμ» 16 δένδρα διά τον «Έλαιώνα» δρ. 125.

Δωρεά Κερκύρας υπέρ του Έλαιωνος του Χέρζλ.

Σιωνιστική Έταιρεία μικρών δρ. 22.50, Έταιρεία Γκεμιλούτ Χασαδίμ Ίταλική δρ. 15, Έλληνική Έταιρεία «Γκεμιλούτ Χασαδίμ» δρ. 15, Οικονομικών Συστίειον δρ. 15, Σύλλογος Μοσάβ Τσεκηνίμ δρ. 15, Σύλλογος «Άνσέ Μαχμάδ» δρ. 15, Ίσραηλιτική Κοινότης δρ. 15, Σύλλογος «Η Όμόνοια» δρ. 15, Ίωσήφ Ι. Ζυκάρ δρ. 15, Γαβριήλ Σ. Μπέσος δρ. 15, Μανδολίμ Γεσουλά δρ. 7.50, Σαμουήλ Βηρούχ δρ. 7.50, Δρ Ίωσήφ Μπατίνας δρ. 7.50, Άλέξανδρος Μόρδος Δρ. 7.50, Β.τάλης Βιτέρμπος δρ. 7.50, Μάρκος Ίωσήφ Μπέσος δρ. 7.50, Έμμανουήλ Ζακάρ δρ. 7.50, Σπεράντζα δε Κάστρο δρ. 7.50, Μάρκος Η. Σουλάμ δρ. 7.50, Βίκτωρ Μόρδος δρ. 7.50, Μάρκος Σ. Ναζών δρ. 7.50, Λέων Ρ. Δέντες δρ. 7.50, Ίσακ Α. Δέντες δρ. 7.50, Χαΐμ Σαλονικός δρ. 7.50, Βήττας Ν. Βελλέλης δρ. 2, Σαμουήλ Β. Λεβής δρ. 2, Δανιήλ Ζακάρ δρ. 2, Άβραάμ Ήλιος δρ. 2, Μωύσης Α. Ήλιος δρ. 2, Σαμουήλ Δ. Δέντες δρ. 2, Στέλλα Σάρδα δρ. 2, Ίακώβ Μουστακίης δρ. 2, Δαυίδ Μιζάν δρ. 1, Ραφαήλ Β. Ρωμάνος δρ. 1, Λέων Ναζών δρ. 1, Βενιαμίν Βελλέλης δρ. 1, Νασσό Η. Βελλέλης δρ. 1, Σολουών Μόρδος δρ. 1, Σάββατος Βελλέλης δρ. 0.50, Έμμανουήλ Ι. Ζακάρ δρ. 0.50, Ίσακ Μιζάν δρ. 0.50, Μαΐμυν Σαλονικίης δρ. 0.50, Ίακώβ Έλιέζερ δρ. 1, Ραφαήλ Όσμος δρ. 0.50, Δαυίδ Μάττας δρ. 0.50, Μεναχέμ Ναζών δρ. 0.50, Σολομών Όσμος δρ. 0.50, Σολομών Άκος δρ. 0.50, Άβραάμ Βιζάντες δρ. 0.50, Δαυίδ Τσεζάνας δρ. 0.50, Άνώνωμοι δρ. 0.50. = Δρ 291.50. Έν συνδλω δρ. 1120.80.

Η ΝΕΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΕΒΡΑΪΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Είναι λυπηρόν τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῆς φορολογικῆς ἀφομοιώσεως εἰς τὰς Νέας χώρας Μακεδονίαν, Ἰππειρον, Κρήτην, Νήσους, Σάμον, προῦκάλει ὄχι οικονομολογικὴν συζήτησιν ἀλλ' ἐβραϊκὸν σήτημα... ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ ἐγερωθεὶς ὀύρνος εἶναι ἀπόρροια ὡς ἐκ τούτου ἀταξικῆς μισαλλοδοξίας, ἀφοῦ ἐπαναλαμβάνομεν, κανὲν σχολίον, οὐδὲ λέξις ἐλέχθη ἢ ἐγράφη διὰ τὰς ἄλλας ἑλληνικὰς χώρας εἰς τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἴδιον μέτρον; Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν ἀκόμη ὅτι πρόκειται περὶ ἀντιστημιτικοῦ συναισθημάτος ἀνεπαί-

σθήτως δρώντος εἰς τὰς ψυχὰς ἐνίων—ὀλίγων εὐτυχῶς—ἀφοῦ καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ πάντες οἱ ἔμποροι δὲν εἶναι ἐβραῖοι, καὶ ὅτι ἐὰν εἶναι οἱ πλείότεροι, πλείότεροι εἶναι ἐξ ἴσου καὶ οἱ καταναλωταὶ αὐτῆς, καὶ προσέτι ἀφοῦ δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι μόνον οἱ ἐβραῖοι ἔμποροι εἶναι κερδοσκόποι;

Καὶ ἀκόμη, ποῖος ἄλλος εἰμὴ μισαλλόδοξος ἀναμιγνύει ζήτημα θρησκείας ἢ ἐθνότητος εἰς καθαρὸν ζήτημα οικονομικόν; Μήπως προκειμένου περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἀλεύρων καὶ ἄλλων νοθεῶν βουτύρων καὶ ἄλλων προϊόντων ἐκτὸς τῆς Θεσσαλονίκης, ἔκαμε κανεὶς ποτὲ ἔρευναν ἐθνολογικὴν ἢ δογματικὴν περὶ τοῦ καταχραστοῦ;

Πρὸς πρόληψιν παρεξηγήσεων, τονίζομεν ὅτι τὸ ζήτημα τῆς φορολογίας μᾶς ἀφίνει ἀδιαφόρους, τὸ ὄργανον τοῦτο διαμκρτύρεται μόνον κατὰ τῆς ἀκαταλλήλου ἀναμίξεως ζητήματος ἀφορώντος εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἀτόμου ὡς ἢ θρησκεία μὲ ζήτημα κερδοσκοπίας, ἀφορῶν εἰς τὰ συμφέροντα, ἢ καὶ τὴν πλεονεξίαν ἃν θέλετε, πάντων τῶν ἐμπορευομένων, πάσης ἐποχῆς, χώρας καὶ δόγματος, ἀνεξαιρέτως.

Εὐτυχῶς ὁ κ. Βενιζέλος, ὁ ὑπεύθυνος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ τοῦ πνεύματος ὀρμώμενος ἔκαμε δωλώσεις εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ὁποίας παρθέτομεν παρὰ κάτω, καὶ δι' ὧν ἀπαλλάσσεται ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία τῶν μεσαιωνικῶν προλήψεων, τῶν ὁποίων ἐναντίον πάσης ἑλληνικῆς παρκόσσεως, τινὲς φιλοδοξοῦν νὰ γίνουσι κήρυκες εἰς τὸν τόπον μᾶς, ἀκριβῶς σήμερον, ὅποτε φαίνεται ὅτι ὁ ἀντιστημιτισμὸς μὲ τὸν εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, πνέει τὰ λοιπὰ εἰς ὅλον τὸν λοιπὸν κόσμον.

Αἱ δολώσεις τοῦ κ. Βενιζέλου.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἐγὼ ἔχω ὅπως ἀντίθετον γνώμην. Ἐρωτῶ δὲ Δένθ' ἄητο πλῆγμα κειρώτατον τοῦ ἐμπορίου ἂν εἰς εἶδη εἰς τὰ ὁποῖα ἐπεβάλλετο 15 ο) φόρος, ἐπιβληθῇ ἢ ἢ ἀποτόμης τεραστὶκὴ φορολογία; Ὁ κ. Γούναρης ἐζήτησεν ὅπως φορολογηθῶν καὶ τὰ ἀποθέματα. Ὁ λόγος δι' ὃν ἐπὶ τῶν ἀποθεμάτων ὁ ἀνώτατος δασμὸς δὲν ἐφαρμόζεται εἶνε ἄλλος.

Εἰς ἄλλα Κράτη ἐδέχθησαν δι' ἑρμηνευτικῆς ἐγκυκλίου ὅπως τὰ ἀναχωρήσαντα ἐμπορεύματα θεωροῦνται ὡς ὑπαγόμενα εἰς τὸ παλαιὸν δασμολόγιον.

Ὁ κ. βουλευτὴς ἐκ Λακωνίας ἐπεκκλήθη κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του ἐξεγερσιν προκληθεῖσαν ἐκ τῆς ὑποβολῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου εἰς τὰς νέας χώρας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές. Ἡ ἐπέκτασις τῆς δασμολογικῆς ἀφομοιώσεως ἐγένετο δι' ἑλὴν τὴν νέαν Ἑλ-

λάδα. Ἦκουσεν ὁ κ. βουλευτὴς ποῦ αὐτῆς ἐξεγερσιν;

Ἦκουσεν ὅτι προεκλήθη ἐξεγερσὶς εἰς τὰ Ἰωάννινα, εἰς τὴν Κρήτην, εἰς τὴν Σάμον, εἰς τὴν Καβάλλον; Ἐμκθε μόνον ὅτι προεκλήθη ἐξεγερσὶς εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐκεῖ ἠκούσθησαν ὄντως διαμκρτυραὶ ὄχι διότι ἐφαρμόζομεν τὸ παλαιὸν δασμολόγιον ἐπὶ τῶν ἐν πλῶ ἐμπορευμάτων, ἀλλὰ διότι δὲν ἐπῆλθεν ἀκόμη ἡ προσέγγισις τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ βιούντων στοιχείων ἤτις ἡ οὐκταία. Τὸ ἐμπόριον τῆς Θεσσαλονίκης ἐν τῇ κοινῇ φαντασίᾳ συνδέεται πρὸς ἐμπόρους αἰτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνήκουν εἰς τὸ Ἰσραηλιτικὸν στοιχεῖον.

Ἐχω καθῆκον ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης νὰ δηλώσω πρὸς τοὺς Ἑλληνας τῆς Θεσσαλονίκης, ὅτι πρέπει ν' ἀποβλέπουσι πρὸς τοὺς νέους μας ὑπηκόους ἀναλόγως τῆς ἀξίας των καὶ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν δημιουργοῦν διὰ τῶν πράξεων των καὶ ὄχι ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπίστεως διότι διὰ τὰς θρησκευτικὰς του πεποιθήσεις ἕκαστος ὀκ δώση λόγον εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Δὲν διστάζω νὰ εἶπω, ὅτι ἐν Θεσσαλονίκῃ γίνεται κατὰ τοῦ ὁποίου χρειάζεται πᾶσα ἀντίδρασις. Δυστυχῶς εἰς τοῦτο πρωτοστατεῖ καὶ ὁ ἐγχώριος ἐκεῖ Τύπος, ὅστις διὰ μηδαιμιάς αἰτίας δημιουργεῖ δυσαρρεσκείας μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου, δυσαρρεσκείας εἰς ἄκρον ἐπιβλαβεῖς. Φαντασθε ὅτι ἡ μικρολογία ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ ζητηθῇ εὐθύνη ἀπὸ τὸ Προεδρεῖον τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος Θεσσαλονίκης, διότι κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, εἰς τὴν μετέσχεν ἐπὶ τὸ πανηγυρικώτερον, διετύπωσεν ἐν τινὶ εὐχετηρίῳ ἐγγράφῳ τὰς φράσεις κατὰκτησις τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ὄχι ἀπελευθέρωσις τῆς Θεσσαλονίκης.

Κύριοι, δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζωμεν, ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Θεσσαλονίκης ἔφερε τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἰς δυσχερῆ θέσιν καὶ ὅτι ἐπῆλθον εἰς αὐτὸ ὄχι μικραὶ ζημίαι, παροδικαὶ ὅμως, διότι ἡ Θεσσαλονίκη εἶνε ἡ πόλις τοῦ μέλλοντος ἤτις θὰ ἐπανέλθῃ εἰς μεγαλειτέραν ἀκμὴν καὶ δρᾶσιν ἀφ' ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ φαντασθῇ τις. Ἡ Κυβέρνησις λοιπόν, καθῆκον ἔχει νὰ βοηθήσῃ τὸ ἐμπόριον τῆς Θεσσαλονίκης ὅπως τοῦτο ἐξέλθῃ τῆς κρίσεως μὲ ὅσω τὸ δυνατόν μικροτέρας ζημίας.

Οἱ συμπολιταὶ μας Ἰσραηλιταὶ . . . . . ΣΤΕΛΛΑΚΗΣ. Ἐγένοντο Ἑλληνας: ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Βεβαίως διὰ τῆς ἀθρόας πολιτιγραφίσεως των.

Οἱ Ἰσραηλιταὶ—ἐξακολουθεῖ—εἶνε ὄργανα οὐσιώδη τῆς οικονομικῆς προαγωγῆς τοῦ τόπου.

ΕΚ ΤΟΥ „ΒΗΜΑΤΟΣ“ AURORA ΤΟΥ κ. ΒΑΜΒΑΚΑ

της 30 Νοεμβρίου

Ἡ μεγαλοπρεπής ὑποδοχὴ ἡ γενομένη εἰς τὸν ἔνδοξον Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ὁ ἐνθουσιασμός μετ' οὗ ἐπανηγουρίσθη ἡ ἐπέτειος τῆς ἐλευθερώσεως τῆς ἡμετέρας πόλεως ἀπέδειξαν τὴν εἰλικρινῆ χαρὰν τὴν ὁποίαν πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῆς συναισθάνονται διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ μεγάλου προῦ διετίας γεγονότος.

Ὁ ἑορτασμός οὗτος ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ κοινότης τῶν αἰσθημάτων ὅλων τῶν κατοίκων καὶ ἰδίᾳ τὴν προσήλωσιν εἰς τὸν ἑλληνισμὸν τοῦ ἰσραηλιτικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ὁποίου ἡ συνεργασία ἐξετιμήθη πάντοτε ἀνταξίως παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ συντελεσθεῖσα προσέγγις μεταξὺ τῶν δύο ἐθνικῶν στοιχείων εἶναι τιμητικὸς τίτλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ τῆς πολιτείας αὐτοῦ, πολιτείας ἐλευθερίας καὶ δικαιοσύνης ἀλλὰ περιποιεῖ τιμὴν ἐπίσης εἰς πάντας ὅσους ἐργάστησαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ καὶ ἠγωνίσθησαν ἐξ ἀρχῆς ἐναντίον ἀπαισιοδοξίας τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἐδικαιολογεῖ.

Ἡ ἁρμονία συναισθημάτων καὶ ἰδεῶν ἡ ἐκδηλωθεῖσα κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν εἰς ὅλον τὸν τύπον καὶ ἰδίᾳ ὁ πατριωτικὸς ἐνθουσιασμός τῶν ἰσραηλιτικῶν ἐφημερίδων διὰ τὸ ἀγαθοεργὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβεν ἀκουράστως ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν εὐμερίαν καὶ τὸ μέλλον τῆς μεγάλης μακεδονικῆς μητροπόλεως, προσθέτουν εἰ δυνατόν μεγαλειότεραν ἔτι αἴγλην εἰς τὸ διάδημα τοῦ δαφνοστεφοῦς καὶ ἐνδόξου Μονάρχου μας.

ΕΒΡΑΪΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ τοῖς ἀργυροῖς Γάμοις τῶν δημοφιλεστάτων Βασιλέων μας τῶν Α. Α. Μ. Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ καὶ ΣΟΦΙΑΣ, τελεσθεῖσι ἀνεπισήμως τὴν 16 Ὀκτωβρίου, «Ἡ Ἰσραηλιτικὴ Ἐπιθεώρησις» προσφέρει εὐσεβῶς τὰς εἰλικρινεστέρους εὐχὰς τῶν Ἑλλήνων Ἰσραηλιτῶν.

Ἀθήναι. Τὰ ἡμιόρτια τοῦ Σουκὼθ τὸ ἑβραϊκὸν Σχολεῖον τῆς Κοινότητος τὸ ἀπὸ πέρυσιν ἰδρυθὲν ἔκαμε τὰς πρώτας τοῦ ἐξετάσεως. Οἱ μαθηταὶ ἔδωσαν δοκίμια ἀναγνώσεως, πρᾶγματογνωσίας, γραφῆς, ἑβραϊκῆς ἱστορίας καὶ ἀσματικῶν ἑβραϊκῶν. Τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν ἀπετέλουν οἱ κ. κ. Α. Κωνσταντίνης, Μ. Λευῆς καὶ Μ. Χαίτης. Ἡ τε ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ καὶ οἱ παριστάμενοι γονεῖς ἐφάνησαν

ἰκνοποιημένοι ἀπὸ τὸ φρετινὸν δοκίμιον, τὸ ὁποῖον προμηνύει διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος μεγαλύτερον πρόοδον, εἰς τὰ ἑβραϊκὰ γράμματα. Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐξετάσεων, ὁ κ. Α. Κωνσταντίνης πρόεδρος τῆς Κοινότητος ἐξέφρασε τὴν εὐχρέσειάν του διὰ τὰ γινόμενατὰ ὁποῖα σημειῶνουν, διότι μέχρι τοῦδε Σχολεῖον τακτικῶν δὲν εἶχεν ἡ Κοινότης, τὸ δεύτερον στάδιον προόδου τῆς Κοινότητος, τοῦ πρώτου σημειωθέντος διὰ τῆς ἰδρύσεως Συναγωγῆς καὶ νύχθη, μάλιστα ὑπεσχέθη νὰ μεριμνήσῃ ἵνα ὅσον οὐπω ἡ Κοινότης εἰσέλθῃ εἰς τὸ τρίτον στάδιον τὸ ὁποῖον φρονεῖ ὅτι ὑπολείπεται πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ τῆς, εἰς τὸ στάδιον δηλαδὴ τῆς ἐνθαρρύνσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς διδασκαλίας πρὸς τοῖς ἐνταῦθα ὁμοθρήσκους.

Τέλος εἰς τοὺς παρρηκολληθέντας κατὰ τὸ λήξεν ἔτος μαθητὰς ἡ προεδρεῖς τῆς Κοινότητος προσέφερον χάριν ἐνθαρρύνσεως μικρὰ δῶρα, εἶδη γραφικῆς καὶ προσευχητάρια.

Ὁ διδάσκαλος κ. Χ. Καστέλ ὁ καὶ συντελέσας διὰ τῆς ἐπιμελοῦς ἐργασίας του εἰς τὴν νέαν ταύτην πρόοδον τῆς Κοινότητος, ἔλαβε τὰ συγχαρητήρια πάντων τῶν παρισταμένων. Ὁ κ. Καστέλ ἔδωκε καὶ λογοδοσίαν σχολικὴν τοῦ Ἰου τούτου σχολικοῦ ἔτους.

— Αἱ ἐορταὶ τοῦ Τισρί, ἐτελέσθησαν ἐν τῇ ἐνταῦθα Συναγωγῇ ἐν κατανύξει μὲ ἀσυνήθη συρροὴν κόσμου, αἱ δὲ συνεισφοραὶ ὑπῆρξαν ἐκτάκτως γενναῖαι. Διεκρίθη μεταξὺ τῶν συνεισφορῶν ὁ κ. Ἀσέρ Λευῆς μεγαλέμπορος δωρήσας ὑπὲρ τὰς τρισηλίαις δραχμάς, ἐν συνόλῳ, κατὰ τὰς διαφόρους ἐορτάς.

— Κατ' αὐτὰς διέβη ἐντεῦθεν ὁ Δρ. Α. Μπενσιῶν, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν ἑδραν του εἰς Μοναστήριον ὅπου διωρίσθη Μέγας Ραββίνος ὑπὸ τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως. Μνησθάνομεν ὅτι ὁ Δρ. Μπενσιῶν (σπουδάσας ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Βιέννῃ θεολογικῶν καὶ φιλολογικῶν) μετέβη πρῶτον ἐν Νύσση, ὅπου ἔλαβε τὸν διορισμὸν του καὶ ἔδωσε τὸν νενομισμένον ὄρκον ἐνώπιον τῶν Σερβικῶν Ἀρχῶν καὶ εὐρίσκεται τῶρα εἰς Μοναστήριον.

— Ἀγγέλλομεν ἂν καὶ ἀργὰ τοὺς κατὰ τὰς παρελθούσας ἐορτάς εὐοίωνους ἀρχιερέων τῆς δεσποινίδος Ἀμαλίας Σίλμπερμαν τοῦ φίλου κ. Ἐμμνουήλ μέλους τῆς Κοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τοῦ κ. Βερνάρ Ι. Ζαχάρωφ ἐμπόρου ἐκ Σμύρνης, τὰ εἰλικρινῆ ἡμῶν συγχαρητήρια.

— Ὁ κ. Μωσὸν Λευῆς ἐκ Ἰωαννίνων ἔλαβε ὡς καὶ πέρυσιν μέρος εἰς τὰς διαφόρους λειτουργίας μὲ γενικὴν εὐχαρίστησιν τῶν πιστῶν. Ὁ κ. Λευῆς εἰς τὸ καλλίφωνον προσθέτει καὶ τὴν εὐχρέσειαν τοῦ μεταφράζειν ἑλληνιστὶ πολλὰς τῶν προσευχῶν, οὕτως ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες τὴν ἑβραϊκὴν νὰ λάβουν ἰδέαν τινὰ τοῦ περιεχομένου τῶν ἑβραϊκῶν προσευχῶν.

— Αἱ τελεταὶ διεκρίθησαν ἐν γέει διὰ τὴν τάξιν μετ' ἧς διεξήχθησαν, ἀλλὰ παρετηρήθησαν καὶ ἑλλείψεις τινὲς αἱ ὁποῖαι δὲν ἀμφιβάλλομεν εἰς προσεχεῖς ἐορτάς θὰ διορθωθῶσιν. Ἐλλείψεις ἀφορῶσαι, ἰδίᾳ εἰς τὸ ὠρολόγιον πρόγραμμα καθ' ὃ αἱ διαφοροὶ προσευχαὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἰὸμ Κιππούρ ἔπρεπε νὰ ἀρχωνται καὶ νὰ λήγουν. Ἐπιστῶμεν ἰδιαίτερω τὴν προσοχὴν τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινότητος, δι' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐορτὴν τῆς «Σιμχάτ Τορά» συμβουλευόντες ἵνα ληφθῇ πρόνοια, ὅπως μὴ καθὼς συνέβη φέτος, δι' ἑλλειψιν κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν τοῦ Χατάν Τορά, καὶ ἡ τελετὴ τῶν Ἀκαφὼτ γίνῃ κατὰ τὸν βιαστικὸν ἀνεπίσημον τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἔγινε φέτος πρὸς κοινὴν δυσἀρέσειαν πάντων τῶν συνελθόντων ὁμοδόξων. Εἰς μίαν τῶν συνεδριάσεων ἃς φροντίσθη τὸ Συμβούλιον νὰ κανονίσῃ ἀξιοπρεπῶς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα καὶ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς Σιμχάτ Τορά τὴν αἴγλην μὲ τὴν ὁποίαν τὴν περιβάλλουν πᾶσαι αἱ Κοινότητες Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

Ἀθήναι. Ἡ Μιριάμ Κωὴν σύζυγος τοῦ ἐγκρίτου ἐκ Τρικκαλῶν ὁμοδόξου κ. Ἰεχιέλ ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τὸν μῆνα Χεσβάν ἐνταῦθα, ὅπου ἦλθεν εἰς μάτην νὰ ζητητῆ τὴν θεραπείαν ἀδυσωπῆτου νόσου. Τὸ βαθὺ θρησκευτικὸν αἰσθηματὸ ὁποῖον διακρίνει τὴν πατριαρχικὴν οἰκογενεῖαν Κωὴν ἔδωσε εἰς τὴν μεταστᾶσαν δύναμιν καὶ θάρρος εἰς τὰς σκληρὰς δοκιμασίας τοῦ κόσμου τούτου, δοκιμασίας τῶν ὁποίων οὐχὶ μικροτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἀπουσία τῶν φιλάτων τέκνων τῆς. Ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐφνιδίως ὅτε ἀκριβῶς ὁ περιλυτὸς σύζυγος ἤρχισε νὰ ἐλπίζῃ βελτίωσιν.

Τὰ συλλυπητήρια ἡμῶν εἰς τὸν φίλτατον κ. Ἰεχιέλ καὶ τὸν ἐπίσης φίλον τῆς αἰσθ. Ἐπιθεωρήσεως» υἱὸν του κ. Σαλωμ σπουδάζοντα ἐν Βελγίῳ.

— Δώσας τὸν νενομισμένον ὄρκον ὁ ἡμέτερος φίλος καὶ ἐφεδρος ὑπολοχαγὸς κ. Ἀβραάμ Μκνταλέν κατετάχθη ὡς μόνιμος μὲ τὸν νεκρονισμένον βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ.

— Ὁ κ. Ἀσέρ Λευῆς ὁ ὁποῖος θὰ λάβῃ τὸ βεκόρ τῶν συνεισφορῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὁμοδόξων, ἀναχωρήσας μετὰ τὸ Ροσκσανὰ εἰς Ἰταλίαν καὶ διαμείνας ἐν Ρώμῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον συνεισέφερον καὶ εἰς τὴν ἐκεῖ Κοινότητα περὶ τὰς δισηλίαις δραχμάς ἐπισύρας διὰ τῆς γενναιοδωρίας του τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐκεῖ ὁμοδόξων, δώσας δὲ εἰς τοὺς ἰταλοεβραῖους δειγματῆς περιωπῆς καὶ τῆς γενναιοδωρίας τῶν ἐν Ἑλλάδι ἰσραηλιτῶν.

— Εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητος ἐγκατέλειψε ἀπαρηγόρητον τὸν πατέρα τῆς κ. Ἐμμνουήλ Δαφφᾶ, ἡ μονογενὴς αὐτοῦ κόρη Νόρα ἐκ τῶν ἀγγελικῶν ἐκείνων ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι δια-

βατικῶς ἐλθοῦσαι εἰς τὸν πλήρη πόνων τοῦτον πλανήτη μας, βιάζονται, θὰ ἐλεγέ τις νὰ ἐπανέλθουν εἰς κόσμον αἰθέριον, ἀνώτερον τῆς ἀνθρωπίνου μας ἀτελείας. Τοιαύτην ἐντύπωσιν ἔκαμνεν εἰς τὸν πλησιάζοντα αὐτὴν, ἡ ξκνηθὴ κόρη μὲ τὴν τρυφερὰν μορφήν τῆς, τὴν εὐκίσθητον καρδίαν τὴν πλήρη ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν πατέρα τῆς ὁ ὁποῖος πᾶν μέσον ἐξήντησε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῆς στοργῆς ἀνευ φεῦ, ἀποτελέματός.

Τὰ εἰλικρινῆ ἡμῶν συλλυπητήρια εἰς τὸν φίλον κ. Ἐμμνουήλ Δαφφᾶ εὐχόμενοι τὴν ἄνωθεν παρηγορίαν.

Κέρκυρα. Κατὰ τὰς ἐορτάς τοῦ Τισρί, ὁ Σεβασμ. κ. Γουσταῦς Κελλὸ Ἀρχιεραββίνος ἐκήρυξε τρεῖς τὸν λόγον ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος μὲ θέματα α') περὶ τῆς πάλης τὴν ὁποῖαν ὁ ἀνθρώπος ὀφείλει νὰ διεξαγάγῃ πρὸς καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ. Ὁ Ἀρχιεραββίνος ἔλαβε ἀφετηρίαν ἐκ τοῦ παρόντος τρομακτικοῦ πολέμου, τοῦ δεικνύοντος ὅτι τὸ ἀγαθὸν καὶ δίκαιον δὲν κατάρθωσαν εἰσέτι νὰ κυριαρχήσουν τῆς ἀνθρωπότητος. Αἱ νίκαι ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης εἶναι μὴδὲν ἀπέναντι τῆς νίκης τὴν ὁποῖαν ὁ ἀνθρώπος αἶρει ἐπὶ τοῦ ἔαυτοῦ του, ἐπὶ τοῦ κακοῦ αὐτοῦ ἐνστίκτου. β') περὶ ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ καὶ γ') ἀνάγκης καὶ μεταφραστικῆς μετὰ σχολίῳ τοῦ Χοτζαρί τοῦ φιλοσοφικοῦ συγγραμματος τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τῆς Διασπορᾶς Ἰουδᾶ Ἀλεδῦ.

— Τὸν ἀρχιεραββίνον καθηγητὴν καὶ τὴν κ. Κελλὸ συγχαίρομεν διὰ τὸ νέον τέκνον των, τὸ ὀνομασθέν Ρεβέκκα.

Λάρισα. Εἰς τὰς τελευταίας Κοινοτικὰς ἐκλογὰς, λαθόντων ἰσοψηφίαν ὡς προέδρων τῶν κ. κ. Μωσὸν Ἀβραάμ καὶ Ἀβρ. Κωὴν, καὶ γενομένης κατὰ τὸ Κανονιστικὸν κληρώσεως ἡ τύχη κινήθη τὸν κ. Κωὴν, ὁ ὁποῖος ἀνηγορεύθη Πρόεδρος. Ἀντιπρόεδρος ἐξελέγη ὁ κ. Ἰουδᾶς Σαμπεθάι. Τὰ ὀνόματα τῶν λοιπῶν τριῶν μελῶν ἀγνοοῦμεν, καὶ θὰ ἀναγράψωμεν ἅμα μᾶς σταλῶσι. Τὸν κ. Ἀβραάμ Κωὴν, δραστήριον ἐργάτην τῆς κοινοτικῆς προόδου, καὶ ἰδρυτὴν διὰ τῆς ἀκαμάτου προσπαθείας του τοῦ Ἑβραϊκοῦ Νηπιαγωγείου συγχαίρομεν ἐγκαρδίως.

— Μνησθάνομεν ὅμως μετὰ δυσἀρεσειᾶς ὅτι ὁ κ. Μωσὸν Ἀβραάμ παρητήθη τοῦ Συμβουλίου

Ὁ κ. Ἀβραάμ εἶχε προσφέρει πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Κοινότητα Λαρίσης, δύναται δὲ νὰ λεχθῇ ὅτι εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὸν ζῆλον του ὀφείλεται ἡ λειτουργία ἡ κανονικὴ τῆς Σεχίτᾶ.

— Εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἐκ συγκεχυμένης πληροφορίας, διότι συνέπιπτε μίᾳ ὁμωνυμίας ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ σύμπτωσις ὅτι ἐπρόκειτο

περί συνεργαζομένων εις τὸ αὐτὸ τραπεζικὸν γράφειον ἀφ' ἑτέρου, ἐδόθη ἀνακριθῆς μία εἰδησις ἀρχιδίων. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς θυγατρὸς τοῦ κ. Μωτὸν Ἀβραάμ. Οἱ τελεσθέντες ἀρχιδίονες εἶναι οἱ ἐξῆς: Ὁ ἡμέτερος φίλος Ἰσακ Σιακκῆς ἐκ τῆς γνωστῆς χαλκιδικῆς οἰκογενείας ἠρραθωνίσθη τὴν συμπαθῆ καὶ ὑπὸ πολλῶν προτερημάτων κοσμημένης δεσποινίδας Μάρθαν, κόρην τοῦ κ. Ἡλία Σακκῆ ἐργαζομένου ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ κ. Ἀβραάμ, καὶ τοῦ ἡμετέρου φίλου πρωτοδίκου ἐν Χίῳ κ. Χισικῆ ἀδελφῆν.—Τὰ συγχαρητήριά μας εἰς τὰς δύο φιλικὰς οἰκογενείας.

Σ. Ι. Ε. Τὸ ὄνομα Μάρθα εἶναι ἐβραϊκότεκτον, σημάζει Δέσποινα, Βασίλισσα. Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἰσπανικὸν Donna ἢ Reina.

Βόλος. Τὴν 9 Νοεμβρίου ἐτελέσθησαν εὐοίωνοι εἰ γάμοι τοῦ λαμπροῦ ἡμῶν φίλου κ. Μίνως Κωνσταντίνου γνωστοῦ ἀντιπροσώπου καὶ παραγγελιοδόχου, μετὰ τῆς συμπαθεστάτης καὶ ὑπὸ πολλῶν χαρίτων κοσμουμένης δεσποινίδας Μαργαρίτας τοῦ ἡμετέρου φίλου κ. Ζηχαρία Μορτζιόκου ἐμπόρου καὶ βιομηχάνου.

Πράνυμφοι ἦσαν ὁ κ. Α. Κωνσταντίνης πρόεδρος τῆς Κοινοῦτος Ἀθηνῶν πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ γαμβροῦ καὶ ὁ κ. Ἀσὲρ Μορτζιόκος Διευθυντὴς τοῦ Τηλεγραφεῖου Θεσσαλονίκης, θεῖος τῆς νύμφης. Εἰλικρινῆ συγχαρητήρια εἰς τὰς οἰκογενείας καὶ τοὺς νεονύμφους μεταβάλλοντας εἰς Ἰταλίαν διὰ τὸ γαμήλιον ταξιδιὸν των.

Θεσσαλονίκη. Δύο εὐχάριστα γεγονότα κέντρον ἔχοντα τὴν λατρευτὴν βασιλικὴν οἰκογενεῖαν ἐπανηγορίσθησαν ἰδιαζόντως παρὰ τῶν ὁμοδόξων Θεσσαλονίκης, οἱ ἀργυροὶ γάμοι τῶν Βασιλέων καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως στρατάρχου, τότε δικτόχου. Ὁ τύπος ὁ ἐβραϊκὸς δὲν ὑπέρητε εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χαρᾶς του διὰ τὰ δύο γεγονότα. Ἰδίᾳ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πόλεως ἢ ὅποια ἐωρτάσθη ἐπισήμως καὶ πνευματικῶς μετὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Βασιλέως καθότι οἱ ἀργυροὶ γάμοι ἔλαβον μόνον οἰκογενειακὸν χαρακτῆρα, πᾶσαι αἱ τρεῖς ἐβραϊκαὶ ἐφημερίδες Independent Liberal καὶ Avenir ἐδημοσίευσαν ἄρθρα ποιστοποιούτα τὴν ἀναγνώσιν καὶ χαρὰν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τῇ ἐπιτευχθείσῃ ἐλευθερίᾳ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐξέφρασαν τὴν πεποίθησιν των περὶ τοῦ αἰσιωτέρου πάντοτε μέλλοντος τῆς μακεδονικῆς μεγαλοπόλεως.

— Ἡ «Νέα Ἡμέρα» ἐξείρει τὴν ἀντικειμενικότητα μετ' ἧς ἡ «Indépendant» ἐπραγματεύθη τὸ ζήτημα τῆς τελωνειακῆς ἀφομοίωσης τῆς Νέας μετὰ τῆς Πηλαιᾶς Ἑλλάδος.

— Ὁ πρόεδρος τῆς Κοινοῦτος Ἀθηνῶν κ. Α. Κωνσταντίνης μεταβάλλοντας ἐσχάτως ἐν Θεσσαλονίκη

πρὸς τὴν ὁποίαν κλειστοὶ ἀποβλέπουν εἴτε ἐξ αἰσθηματικῶν λόγων, εἴτε ἐκ λόγων συμφέροντος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὅμως ἐμπράκτως οὐδεὶς ἔχει ἐγγράφῃ ὑποθήκην, πράγμα τὸ ὅποσον ἔχει γίνεαι ἤδη διὰ τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Οἱ Ἄγγλοι λέγουσιν ὅτι ἡ Παλαιστίνη εἶναι διὰ τὴν Αἴγυπτον ὅ,τι ἡ Ἀλβανία διὰ τὴν Ἰταλίαν, ἤτοι στρατηγικὴ θέσις μεγάλης σπουδαιότητος, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἀφίσῃ νὰ καταλάβῃ ἔχθρὰ δύναμις, ἀλλ' οὕτε καὶ ἀντίπαλός της. Ἡ Γαλλία ἔχει αἰσθηματικὰς βλέψεις ἐπ' αὐτῆς ὅπως συμπληρώσῃ τὸ οικονομικὸν της προεκταρᾶτον ἐπὶ τῆς Συρίας τὸ ὅποσον πρὸ πολλοῦ χρόνου ἔχει ἐγκαθιδρύσει. Ἡ Γαλλία ὅμως δὲν δύναται νὰ φωνῆ δυσάρεστος πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἢ δὲ Ἰταλίαν ἔχει ἤδη στραφῆ πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν ἐπεκτάσεως. Ποῖαν λύσιν ἄρα θὰ λάβῃ τὸ ζήτημα τῆς ἀρχαίας καὶ ἱστορικῆς ταύτης χώρας τὴν ἐπιούσαν τῆς διαλύσεως τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας;

Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

Πόσα μεγάλα προβλήματα περιλαμβάνει ἡ ἔκθεσις τοῦ φεβρουαρίου αὐτοῦ πολέμου δύναται νὰ τὰ φαντασθῆ ἕκαστος ῥίπτων ἀπλῶς βλέμμα ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐὰν ἡ νίκη στέφῃ τὰ ὄπλα τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας, ποῖα μεγάλα συμφέροντα ἀνατρέπονται διὰ τῆς συγκροτήσεως φεβρουαρίου καὶ κολοσσικοῦ Αὐτρο-Τουρκο-Γερμανικοῦ κράτους ἐκτεινομένου ἀπὸ Ἀμβούργου μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

Ἐὰν ὑπερισχύσουν οἱ σύμμαχοι, γνωρίζομεν σχεδὸν τὰς ἀξιώσεις τῶν Μεσογείων Δυνάμεων. Γνωρίζομεν τί ζητεῖ ἡ Γαλλία, τί ζητεῖ ἡ Ἰταλία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Σερβία, ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸν πλήρη ἀνασχηματισμὸν τοῦ πολιτικοῦ καὶ γεωγραφικοῦ χάρτου τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ παραφορσύνῃ τῆς Τουρκίας νὰ συνταχθῆ μετὰ τοὺς Γερμανοὺς ἐν περιπτώσει νίκης τῶν συμμάχων θὰ ἔχη βέβαιον ἀποτέλεσμα τὸν διμελισμὸν της. . . . Αὐτὴ θὰ πληρώσῃ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ἐξοδα τοῦ πολέμου, ὅπως τὸ ἐδήλωσεν καὶ αὐτὸς ὁ Ἄσκουθ ἐν τὸν τελευταῖον του λόγον, δηλώσας ὅτι ἡ Ἀγγλία ἐγκαταλείπει τὴν Τουρκίαν εἰς τὴν τύχην της. Ὁ δὲ διαμελισθῆ ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν, τὴν Βουλγαρίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν, χωρὶς νὰ λησμονῶμεν ὅτι καὶ ἡ Ἑλλάς θὰ πάρῃ τὸ μερίδιόν της ἀπὸ τὰ Ὀθωμανικὰ παράγια τοῦ Αἰγαίου.

Ἡ Παλαιστίνη

Ἐν ἐκ τῶν μερῶν αὐτῶν εἰς τὸ ὅποσον συγκεντρῶνται αἱ μεγαλείτεροι καὶ ἀρχαιότεραι παραδόσεις τῆς Εὐρώπης εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ

Παλαιστίνη, πρὸς τὴν ὁποίαν κλειστοὶ ἀποβλέπουν εἴτε ἐξ αἰσθηματικῶν λόγων, εἴτε ἐκ λόγων συμφέροντος, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὅμως ἐμπράκτως οὐδεὶς ἔχει ἐγγράφῃ ὑποθήκην, πράγμα τὸ ὅποσον ἔχει γίνεαι ἤδη διὰ τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Οἱ Ἄγγλοι λέγουσιν ὅτι ἡ Παλαιστίνη εἶναι διὰ τὴν Αἴγυπτον ὅ,τι ἡ Ἀλβανία διὰ τὴν Ἰταλίαν, ἤτοι στρατηγικὴ θέσις μεγάλης σπουδαιότητος, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἀφίσῃ νὰ καταλάβῃ ἔχθρὰ δύναμις, ἀλλ' οὕτε καὶ ἀντίπαλός της. Ἡ Γαλλία ἔχει αἰσθηματικὰς βλέψεις ἐπ' αὐτῆς ὅπως συμπληρώσῃ τὸ οικονομικὸν της προεκταρᾶτον ἐπὶ τῆς Συρίας τὸ ὅποσον πρὸ πολλοῦ χρόνου ἔχει ἐγκαθιδρύσει. Ἡ Γαλλία ὅμως δὲν δύναται νὰ φωνῆ δυσάρεστος πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἢ δὲ Ἰταλίαν ἔχει ἤδη στραφῆ πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν ἐπεκτάσεως. Ποῖαν λύσιν ἄρα θὰ λάβῃ τὸ ζήτημα τῆς ἀρχαίας καὶ ἱστορικῆς ταύτης χώρας τὴν ἐπιούσαν τῆς διαλύσεως τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας;

Ἡ ἰδέα νὰ ἰδρυθῆ κράτος ἀνεξάρτητον καὶ οὐδέτερον παρουσιάζεται ἀμέσως καὶ διὰ τῆς ἰδέας ταύτης παρουσιάζεται ἡ εὐκολία ὅπως δοθῆ πρακτικὴ λύσις εἰς τὸ Ἰσραηλιτικὸν πρόβλημα. Οἱ Ἑβραῖοι ἀποτελοῦν ἀκόμη σημαντικὸν μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Παλαιστίνης καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ὅποιοι ἀπὸ δύο ἤδη χιλιάδων ἐτῶν ζῶσι διεσπαρμένοι εἰς τὴν ὑψηλίον διετήρησαν πάντοτε μετὰ σπανίας ἐπιμονῆς τὴν ἐλπίδα καὶ τὸν πόθον νὰ ἴδουν μίαν ἡμέραν ἰδρυομένην τὴν ἀρχαίαν πατρίδα καὶ νὰ δυνηθῶν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας ὅπως ἐπέστροφον οἱ Ἑβραῖοι τῆς Ἐξόδου.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων φυλῶν τῆς Παλαιστίνης οἱ Ἑβραῖοι διατηροῦν περισσότερον τὴν ἀρχαίαν των καταγωγὴν ἐνεκεν τῶν φυσικῶν προτερημάτων πνεύματος, ἀνατροφῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐπιρροῆς· εἶναι δὲ οἱ καταλληλότεροι ὅπως διοικήσουν τὴν χώραν ταύτην. Διατὶ τάχα νὰ μὴ ἀνασταθῆ μία Παλαιστίνη Ἰσραηλιτικὴ; Διατὶ νὰ μὴ δοθῆ εἰς τοὺς Ἑβραίους ὀλίγη ἐκ τῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν Τσάρος καὶ Κάζιερ ὑπόσχονται εἰς τὴν Πολωνίαν;

Εἰς τὴν Παλαιστίνην θὰ συγκεντρωθῶν τὰ χριστὰ ἄλλα τρία ἑκατομμύρια Ἑβραίων καὶ οὕτω θὰ λυθῆ σχεδὸν καὶ τὸ Ἑβραϊκὸν ζήτημα τῆς Γαλλικίας καὶ Πολωνίας.

Ἐπὶ ἑκατοντάδας ἐτῶν οἱ Ἅγιοι Τόποι ἔμενον ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ἡ Χριστιανισμὸν δὲν εἶχε νὰ λυπηθῆ δι' αὐτὸ ἐκτὸς σπανίων περιπτώσεων. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι θὰ κυβερνήσουν αὐτοὺς ἐπίσης καλῶς ἐὰν ὄχι καλλίτερον τῶν Τούρκων.

Ἡ δὲ χρηματιστικὴ δύναμις τῶν Ἑβραίων εἶναι μέγιστος οικονομολογικὸς παράγων, τὸν ὅποσον βεβήως εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν δύναται νὰ παρίδῃ κανεὶς.

(« Ἀκρόπολις » 17 Νοεμβρίου)

Σ. Ι. Ε. Τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον λέγει ὅτι αἱ Ἑβραῖοι θὰ διοικῶν τὴν Παλαιστίνην ἐπίσης καλῶς ἐὰν ὄχι καλλίτερον τῶν Τούρκων! Ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια εἶναι ἡ ἐξῆς:

Ἐπὶ Τουρκίας, ἡ Παλαιστίνη, τὴν ὁποίαν ἡ Γραφὴ ὀνομάζει «χώραν ἐξ ἧς ρεεὶ μέλι καὶ γάλα», ἀπέβη λέγομεν ἐπὶ Τουρκίας ἡ πεινροτέρα τῶν χωρῶν, καὶ ὑπὸ πνευματικὴν ἔποψιν εἰς τὴν αὐτὴν κατωτάτην βαθμίδα ὄλης τῆς Τουρκίας. Ἀπὸ εἰκοσαετίας δὲ περίπου, ἀπὸ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑβραϊσμοῦ ἐν αὐτῇ, παρ' ὅλας τὰς δυσχερεῖς τὰς παρεμβλλομένας ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ἡ Παλαιστίνη ἀρχίζει νὰ ἀναλάβῃ τὴν παλαιὰν αὐτῆς γεωργικὴν ἀκμὴν, πρὸσον ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν καὶ ὑπὸ πνευματικὴν ἔποψιν εἶδεν ἀκμάζοντα λύκεια, διδασκαλεῖα, ἐπαγγελματικὰς σχολὰς, γεωργικὰς σχολὰς καὶ μέγα Πολυτεχνεῖον.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Πρόεδρον Κοίν. Χίον Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐγενῆ ὑποστήριξιν. Ἡ αὐθόρμητος ἡμῶν πράξις δηλοῖ ὅτι κατενοήθη ἐν Χίῳ ἡ σημασία ἐνὸς Ἰσραηλιτικοῦ περιοδικοῦ. Κ. Ἰάκ. Γκανῆ Νέαν Ὑόρκην. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς ἀποσταλείσας συνδρομὰς καὶ τὰς ὑποσχέσεις σας τὴν ἐπιταγὴν σας ἐλάβομεν Κ. Ματάθ. Σεζάναν. Καὶ ἡμᾶς ἐπίσης, καὶ εἴμεθα εὐγνώμονες διὰ τὴν προσφορὰν σας. Κ. Κέρκυραν. Ἡ ὑπὸ ἐκπαιδευτικὴν ἔποψιν οἰκτρὰ κατάστασις τῆς Κοινοῦτος εὐθύνει πάντας. Ἐν γένει λείπει δυστυχῶς εἰς τὴν αὐτοῖ Κοινότητα πᾶσα διοργάνωσις καὶ αὐταπάρνησις τῶν δυναμένων νὰ πράξωσιν τι. Ἦτο καιρὸς πλέον πάντα τὰ μέλη νὰ ἐγνώριζον ἀπταιστως τὴν ἑλληνικὴν. Δυστυχῶς οὕτε τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς Κοινοῦτος εἶνε γραμμένα εἰς γλῶσσαν ὑποφερτὴν καθὼς παρατηρεῖτε. Καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ; Ἀναγνωρίζετε ὅτι δὲν ἔγινε τίποτε; Κ. Ι. Κωὲν Πρέβεζαν. Ἐλάβατε τὰς δύο γραμματικάς; Κ. Κ. Δρ. Κοφίαν. Μ. Η. Γκανῆ Ἄλβ. Ἀμών. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ὑποστήριξιν. Κ. Χ. Σακῆ Πρωτοδίκην. Τὸ ἱστορι-

κὸν δοκίμιον δυστυχῶς προδίδει κατὰ τοῦ γραψαντος καλοῦ ἄλλως ἐρευνητοῦ τὸ κοινὸν ἐλάττωμα ὄλων τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι, ὡς μὴ ὤφειλε, ἀγνοοῦν παντάπασιν τὴν ἱστορίαν των, τὴν ἱστορίαν τῶν ἑλληνοϊουδαϊκῶν σχέσεων. Τὸ νὰ συμπαιράνη κανεὶς ὅτι ὁ Ἡρώδης καταφυγῶν λόγῳ τρικυμίας εἰς Χίον καὶ εὐεργετήσας τοὺς ἐκεῖ Ἕλληνας σημαίνει ὅτι οἱ Ἑβραῖοι κατεδιώκοντο ἀπὸ τὸν ἐκεῖ ἑλληνικὸν πληθυσμὸν τὸν ὅποιον ἤθελε ὁ Ἡρώδης διὰ τῶν εὐεργεσιῶν του νὰ κολακεύσῃ, ἀποτελεῖ ἐντελῶς ἀγνοίαν τῶν μεταξύ Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων καλῶν σχέσεων, καὶ ὅτι ὁ οἶκος τῶν Μακκαβαίων, τὸν ὅποιον διεδέχθη ὁ Ἡρώδης ἀνέκαθεν εὐηργέτει τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Παλαιστίνῃ ὄχι βέβαια πρὸς πρόληψιν διωγμῶν! οὕτως ὥστε ὁ δῆμος Ἀθηναίων εἶχε ψηφίσει ἀνδριάντα καὶ χρυσοῦν στέφανον εἰς Ὑρκανὸν τὸν Βασιλέα τῆς Ἰουδαίας! Κουὺς ἀδελφούς Μούλλη, Παραπέσαν εἶρον τὸ παλαιὸν γράμμα σας. Ἴδετε ὅτι ἐγκαίρως εἶχα ἀπαντήσῃ τότε εἰς ἐκεῖνα τὰ φύλλα. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς μετοχὰς εἶνε σοβαρόταται. Ἀποδίδου 4—50). Ἐλάβομεν τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν. Κ. Διευθυντᾶ. Παρακαλῶ νὰ μὲ γράψετε διὰ δύο συνδρομὰς ἀντὶ μιᾶς διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος συναισθανόμενος τὰς δυσχερείας τῆς στιγμῆς, καὶ τὸ καθῆκον νὰ ὑποστηρίξω τὸ τόσον ὠφέλιμον καὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι περιοδικόν, τὸ μοναδικὸν ἔργον διὰ τὸ ὅποιον δυνάμεθα νὰ καυηθῶμεν οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἰσραηλιταὶ ὅτι δὲν μᾶς εἶναι ἀγνωστος ἡ πνευματικὴ δράσις. Μ. Σ. Κου Φόρνην Χαλ. Εὐχαριστῶ ἡμᾶς καὶ τὸν κ. πρόεδρον καὶ ἀγαπητὸν συνδρομητὰς διὰ τὴν ὄντως προοδευτικὴν ἐνέργειάν σας, 15 συνδρομαὶ διὰ κοινότητα 30 οἰκογενειῶν τοῦτο περιποιεῖ τιμὴν εἰς τὴν κοινότητα Χαλκίδος ἀνταξίαν τῆς παλαιᾶς περὶ Ἑβραϊσμὸν ὑφήμης της. Κ. Σ. Ι. Α. Κάϊρον. Τί γίνονται οἱ συνδρομηταί; Ἐλάβετε τὸ γράμμα μου; Κου Α. Κ. Ἐνταῦθα. Ἐρωτᾶτε πότε θὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος. Ποῖος τὸ εἰξεύρει; Γράφομεν περὶ τοῦτου εἰς τὰς Σημειώσεις. Τὸ εὐχάριστον εἶναι ὅτι ἡ πατρίς μας δὲν διατρέχει κίνδυνον νὰ παρασυρθῇ ἀφρόνως εἰς παρανενοημένον διάβημα. Μέχρις ὥρας οὐδὲ ἀμυδρὰ ἰδέα ὑπάρχει περὶ ἀπομακρύνσεως ἐκ τῆς οὐδετερότητος. Τί διάβολο, ἐνῶ οἱ εἰσελθόντες εἰς τὸν χορὸν εἶναι μετανοημένοι, θέλετε νὰ μποῦν οἱ εὐτυχῆσαντες

νὰ εὐρίσκωνται ἔξω; Μόνον ὑψίσται ὑποχρεώσεις καὶ ἄμυνα τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Κράτους θὰ ὑπηγόρευον δράσιν. Ἀλλὰ τώρα, οὐδὲ πρόωθεν φαίνεται εἰς τὸν πολιτικὸν μας ὀρίζοντα οἰονδήποτε εἶδος ἀπειλῆς. Κ. Λάρισσαν. Μᾶς ἐρωτᾶτε: Ποία εἶναι ἡ καλλιτέρα μέθοδος ἐκμαθήσεως τῆς Ἑβραϊκῆς; Ἐρωτᾶτε Σεῖς ὁ ὅποιος εὐτυχεῖτε νὰ ἔχετε εἰς τὴν Κοινότητά της Νηπιαγωγεῖον Ἑβραϊκόν; Ἡ καλλιτέρα μέθοδος καὶ διὰ τὴν Ἑβραϊκὴν καθὼς διὰ πᾶσαν ἄλλην γλῶσσαν εἶναι ἡ ζωντανή. Συμβουλευῶ δὲ ὑμᾶς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐκεῖ ὁμοδόξους νὰ ὑποστηρίξετε παντὶ σθένει, μὲ θυσίας ἔστω καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος τὸ Νηπιαγωγεῖον σας ἵνα αὐξήσῃ τὰς τάξεις του. Κ. Γ. Μπεσ καὶ Π. Β. Κερ: Κ. Ἐλαβ. 125 ἐπὶ λ)σμῶ. Εὐχαριστοῦμεν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Δημητρίου Γ. Κριεκούκη Δ. Ν. Τὸ Βιβλίον τοῦ Πολίτου.

Vincenzo Ussani. Prof all' Università di Palermo. Su la piu antica Storia del testo di Flavio Giuseppe.

Armando Sorani. Le preghiere d' Israele. Ἡ βιβλιογραφία εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον.

Ζητοῦμεν τὴν ἐπιείκειαν τῶν συνδρομητῶν καὶ φίλων μας, ἐὰν λόγῳ τῶν παρουσῶν δυσχερειῶν δὲν ἐφάνημεν συνεπεῖς εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ φύλλου. Τοὺς βεβαιώνομεν ὅτι τὰ πλεῖστα Ἰσραηλιτικὰ περιοδικὰ καὶ μὴ ὑφίστανται τὰς συνεπειὰς τῆς φοβερᾶς παρουσίας καταστάσεως.

Ἡ ἔλλειψις χάριτος, εἰδήσεων, ἢ ἡθικῆ ἀπαγοίτευσις πάντων τῶν καταγινομένων εἰς πνευματικὴν ἐργασίαν ἐπηρέασαν τὴν ἔκδοσιν πάσης πνευματικῆς ἐργασίας. Τὰ ἀγγλικὰ Ἑβραϊκὰ φύλλα τὰ κάπως τακτικώτερα, ἐκδίδονται πενιχρὰ καὶ αὐτὰ μὲ τὸ τρίτον τῆς ὕλης. Ἄλλ' ἔχομεν τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ πλέον ἡ ἀνωμαλία διὰ τὴν «Ἰσρ. Ἐπιθεώρησιν» τόσον μᾶλλον ὅπου καθ' ἐκάστην λαμβάνει νέα δείγματα ἐνδιαφέροντος καὶ συμπαθείας ἀπὸ τὰς πεφωτισμένας Ἐπιτροπὰς τῶν Κοινοτήτων καὶ ἄτομα φιλοπρόδοα.

ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΜΑΣ

ἐν Χανίοις: Κος Ματαθίας Σεγάνας.

ἐν Νέα Ὑόρκη: Κος Ἰάκωβος Γκανῆς
98 Allen Street.